

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

รูปแบบการบริหารการพัฒนาและการเปิดหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ

เพื่อการพึ่งพาตนเอง

Model of Administration Development and Short Courses to Aging
for self – reliance

นางจิราพร หาญกลับ

นางรัชนีวรรณ แดงวิไลลักษณ์

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากเงินงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ จังหวัดชุมพร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

รูปแบบการบริหารการพัฒนาและการเปิดหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ

เพื่อการพึ่งพาตนเอง

Model of Administration Development and Short Courses to Aging
for self – reliance

นางจิราพร หาญกล้า

นางรัชนีวรรณ แดงวิไลลักษณ์

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากเงินงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ จังหวัดชุมพร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อโครงการ (ภาษาไทย)รูปแบบการบริหารการพัฒนาและการเปิดหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง.....

แหล่งเงินงบประมาณแผ่นดิน.....

ประจำปีงบประมาณ.....2561.....จำนวนเงินที่ได้รับการสนับสนุน.....198,600.....บาท

ระยะเวลาทำการวิจัย.....1.....ปี ตั้งแต่.....ตุลาคม 2560.....ถึง.....กันยายน 2561.....

ชื่อ-สกุล หัวหน้าโครงการ และผู้ร่วมโครงการวิจัย พร้อมระบุ หน่วยงานต้นสังกัด

หัวหน้าโครงการ.....นางจิราพร หาญกลับ.....สจล.วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์.....

ผู้ร่วมโครงการวิจัย.....นางรัชนีวรรณ แดงวิไลลักษณ์.....สจล.วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์.....

บทคัดย่อ

รูปแบบการบริหารการพัฒนาและการเปิดหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนา และการอบรมหลักสูตรระยะสั้น แก่ผู้สูงอายุ และเพื่อเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยจะรับสมัครผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการทดลอง จำนวน 50 คน โครงการทดลองการอบรมหลักสูตรระยะสั้น จำนวน 4 หลักสูตร เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 80 และสามารถพึ่งพาตนเองได้ หลังจากผ่านโครงการทดลองแล้ว จะดำเนินการในขั้นตอนโครงการนำร่อง โครงการสาธิต และโครงการเต็มรูปแบบ เพื่อให้ได้รูปแบบการศึกษาและการเปิดหลักสูตรระยะสั้น แก่ผู้สูงอายุได้ตามความต้องการ และสามารถพึ่งตนเองได้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินโครงการทดลอง และโครงการนำร่อง หลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ จำนวน 4 หลักสูตร คือ การทำอาหารว่างเพื่อสุขภาพ การปลูกผักกระถาง การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และการจัดสวนหินเพื่อสุขภาพ ทั้งนี้สามารถลดรายจ่าย ได้เดือนละ 300-500 บาทต่อเดือน มีรายได้จากการจำหน่ายดอกไม้ และผู้สูงอายุมีการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีความสุข

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารการพัฒนา หลักสูตรระยะสั้น และผู้สูงอายุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Research Title: Model of Administration Development and Short Courses to Aging for self – reliance.....

Researcher: Mrs. Jiraporn Harnklap and Dr. Ratchaneewan Dangwilailux.....

Faculty: Chumphon Campus..... **Department:**

ABSTRACT

Model of Administration Development and Short Courses to Aging for self – reliance. The objective was to study model of administration development and short courses to aging. And aging a feedback policy. The welfare of the aging this research was conducted. The recruitment of seniors participating in the trial of 50 experimental project training program of four short courses for the aging can put that knowledge to good use and 80 % self-reliant. After the trial the pilot project will be implemented in the demonstration project and full project. To get the education model and the introduction of short courses. Aging needs and self-reliant. The research found that the researcher conducted the experiment project. And pilot projects 4 short courses for aging, healthy snacks, Planting potted vegetables, Awakening the flowers and rock gardening for health. Which can be reduced to 300-500 baht per month and monthly income from selling flowers. The aging have a group to exchange ideas and be happy.

Key words : model of administration development, short courses and aging

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้เพราะความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่ายด้วยกัน หน่วยงานแรกที่ต้องกล่าวขอบคุณคือ ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เลขที่สัญญา A118-0261-007 ขอขอบคุณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และขอบคุณผู้สูงอายุจำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้สูงอายุโรงเรียนผู้สูงอายุใจวิถีไทย ตำบลลำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร และกลุ่มชมรมผู้สูงอายุบ้านบางจาก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางจาก ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

และที่สำคัญขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สกุศล ห่อวโนทยาน รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เขตอุดมศักดิ์ ที่สนับสนุนการทำวิจัย ให้ข้อคำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะ ให้ข้อมูลหลักในการทำวิจัย ทำให้การทำงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี รวมถึงสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จังหวัดชุมพร ที่ให้การสนับสนุนสถานที่สำหรับศึกษาและดำเนินงาน

นางจิราพร หาญกลับ

นางรัชณีวรรณ แดงวิไลลักษณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	II
กิตติกรรมประกาศ	III
สารบัญ	IV
สารบัญภาพ	VI
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1
1.3 ขอบเขตการวิจัย	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโครงการ	4
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	20
3.1 หน่วยการวิเคราะห์	20
3.2 ผลประโยชน์ที่จะได้รับ	20
3.3 วิธีดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	20
3.4 แผนการดำเนินงาน	21
3.5 พื้นที่ดำเนินการ	22
3.6 กิจกรรมการเปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ จังหวัดชุมพร	22
บทที่ 4 ผลการวิจัย	24
4.1 โครงการทดลอง	24
4.2 โครงการนำร่อง	24
4.3 ข้อมูลภาคโลบาย	26
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	45
5.1 สรุปผลการวิจัย	45
5.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	46
บทที่ 6 สรุปผลผลิตงานวิจัย	47

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

4.1 แสดงการประชุมกลุ่มผู้สูงอายุ

26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ประเทศไทยมีอัตราผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นและสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นในอัตราที่รวดเร็ว ในปี 2557 จำนวนผู้สูงอายุ 10,014,705 คน ส่งผลให้โครงสร้างของประชากรไทยเข้าสู่ภาวะประชากรสูงอายุ (Population Aging) เช่นเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นในประเทศที่พัฒนาแล้ว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้มีผลต่อสภาพสังคม เศรษฐกิจ การจ้างงาน รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรทางสุขภาพ และสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่องระยะยาว ดังนั้นถ้ารัฐไม่ได้เตรียมแผนและงบประมาณไว้ให้ดี ก็จะมีผลกระทบอย่างมาก ผู้สูงอายุทั่วโลก โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาถูกกีดกันด้านสิทธิมนุษยชน ถูกละเลยจากสังคมรอบข้าง อยู่ในสภาพลำบากเพราะไม่มีรายได้ และยังมีแนวโน้มว่าผู้สูงอายุจำนวนมากยังคงต้องหาเลี้ยงครอบครัวต่อไป ในขณะที่ตลาดแรงงานการจ้างงานผู้สูงอายุมีจำกัด ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมทั้งด้านสวัสดิการสังคม สาธารณูปโภคพื้นฐาน บริการผู้สูงอายุ และการจัดการสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้ผู้สูงอายุ

ในการนี้วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์เป็นสถาบันการศึกษาในจังหวัดชุมพร ซึ่งสามารถเป็นที่พึ่งแก่ชุมชน และจังหวัดชุมพร จึงมีแนวคิดในการศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาและการอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีอาชีพ มีรายได้เสริม ได้มาเจอเพื่อน พบปะเพื่อน ระหว่างการอบรม ทำให้ผู้สูงอายุได้มีสุขภาพจิตดี ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งถือว่าเป็นการช่วยเหลือรัฐสวัสดิการอีกทางหนึ่ง ที่สถาบันการศึกษาได้ช่วยเหลือทางการศึกษาให้ผู้สูงอายุมีงานทำ พึ่งพาตนเองได้ ถือเป็นนโยบายเชิงรุก เพื่อสนับสนุนนโยบายเชิงรับ คือ การรับเงินช่วยเหลือผู้สูงอายุและที่สำคัญที่สุดผู้วิจัยอยากเห็นภาพของ สจล. วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ อยู่ในใจของประชาชนจังหวัดชุมพร ที่ได้เอ่ยนามว่า “เขาโชคดีที่มี สจล. วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ ในพื้นที่จังหวัดชุมพร” เป็นสถาบันที่สร้างอาชีพ สร้างเพื่อน สร้างมิตรไมตรี สมกับคำว่า “ I LOVE KMITL ”

จึงทำให้ผู้วิจัย มีแนวคิดในการช่วยเหลือผู้สูงอายุโดยให้ความรู้ ซึ่งเป็นความรู้ที่เรามีอยู่ในองค์กรอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์ให้ผู้สูงอายุได้พึ่งพาตนเองได้ จึงทำวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารการพัฒนาและการอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุเพื่อการพึ่งพาตนเอง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนา และการอบรมหลักสูตรระยะสั้น แก่ผู้สูงอายุ
2. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ผู้สูงอายุในจังหวัดชุมพรที่เข้าร่วมโครงการทดลอง จำนวน 50 คน
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ จังหวัดชุมพร
3. ขอบเขตด้านระเบียบวิธีวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (โครงการทดลอง โครงการนำร่อง โครงการสาธิต และโครงการปฏิบัติจริง)

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นหน่วยงานต้นแบบให้หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ธนาคารของรัฐบาล สามารถนำรูปแบบการอบรมระยะสั้นของ สจล. วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ ไปกำหนดนโยบายเชิงรุกได้
2. หากโครงการทดลองรูปแบบการบริหารการพัฒนา และการอบรมหลักสูตรระยะสั้น แก่ผู้สูงอายุ ประสบความสำเร็จ สจล. วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ ก็จะมีการโครงการนำร่อง และโครงการสาธิต ต่อไปจะเป็นโครงการปฏิบัติจริง ซึ่งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถกำหนดนโยบายเชิงรุก โดยนำผลการวิจัยดังกล่าวจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง กำหนดแผนงาน และงบประมาณ ในการสนับสนุนสวัสดิการผู้สูงอายุได้
3. ผลการวิจัยมีส่วนทำให้โครงสร้างทางสังคม สภาพแวดล้อม และสุขภาพของผู้สูงอายุมีสภาพที่ดีขึ้น เนื่องจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ สามารถช่วยเหลือ หรือแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุได้ เป็นสามารถสร้างรายได้เสริมพึ่งพาตนเองได้ ลดภาระเครียดของผู้สูงอายุ ได้มีการพบปะเพื่อน สร้างเพื่อนใหม่ มีเครือข่ายใหม่
4. ได้รูปแบบการบริหารการพัฒนา และการอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเองได้
5. ดัชนีมวลรวมความสุขของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริการการพัฒนา

Honnadle (1979, pp. 33-37) ได้ดำเนินการโครงการทดลองมีลักษณะเป็นการพัฒนาโดยอาศัยการลองผิดลองถูก (trials and errors) ที่เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างข้อมูลจากการเพิ่มพูนประสบการณ์การมีส่วนร่วมกับกลุ่มเป้าหมายของโครงการ เพราะบทบาทของการมีส่วนร่วมนั้นเป็นมิติที่เป็นจุดแข็งที่สุดของการแนวคิดเชิงการทดลองนี้

P. Mueller and K.H. Zevering (1969, pp. 111-130) ได้ศึกษาตัวแปรในโครงการนำร่อง โดยได้ศึกษาเครื่องมือที่ช่วยให้องค์การนั้นมีการปรับตัวเพื่อให้เกิดความราบรื่นของการสื่อสารสองทาง (two-way communications flow) ระหว่างคนในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ในทางที่จะนำไปสู่การจัดหาช่องทางของการมีส่วนร่วม การรักษาไว้ซึ่งการสื่อสารที่เป็นระเบียบ สนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอำนวยความสะดวกในการส่งมอบบริการ และช่วยในการระดมทรัพยากรที่จำเป็นที่เกี่ยวข้องหรือสนับสนุนโครงการ

การเลือกตัวแปรนอกเหนือจากนี้เข้ามาร่วมพิจารณาเป็นเรื่องที่สามารถทำได้ แต่ก็ไม่ควรดำเนินการให้มีตัวแปรน้อยจนเกินไป หรือคือการคำนึงถึงเพียงแต่ความเป็นไปได้ของโครงการจนละเลยตัวแปรที่เป็นตัวขัดขวางที่สำคัญ แต่ก็ควรหลีกเลี่ยงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เพราะการเมืองจะมีแนวโน้มทำให้โครงการนำร่องนั้นล่อแหลมได้ นอกจากนี้ การเลือกคุณลักษณะและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมก็จะเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการด้วย นอกจากนี้ ควรเลือกกลุ่มประชากรที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ที่มีความสมัครใจ และสามารถนำผลสำเร็จนั้นไปก่อประโยชน์ได้

ตัวแปรต่างๆ ที่ได้กล่าวมานั้นจะเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดต้นทุนของโครงการที่สูงมาก ดังนั้น การฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นก็จะเป็นหลักประกันความสำเร็จได้ในระดับหนึ่ง และหากโครงการนำร่องนั้นสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงปทัสถานทางสังคมได้ หรือกระจายเทคโนโลยีที่มีประโยชน์ไปสู่พื้นที่ต่างๆ ได้ หรือเพิ่มระดับของความเจริญให้กับเกษตรกรผู้ยากไร้ได้ ผลกระทบที่ประเมินค่าไม่ได้เหล่านี้ ก็อาจจะคุ้มค่าแม้จะเป็นการลงทุนที่สูงแค่ไหนก็ตาม (John, 1974, pp. 580-614)

Haque (1977, pp. 71-137) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการนำผลที่ได้จากการสาธิตนั้นไปใช้ในต่างพื้นที่อย่างระมัดระวังและค่อยเป็นค่อยไป ต้องมีการสร้างจุดเชื่อมต่อระหว่างกลุ่มเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงและการผ่องถ่ายประสบการณ์และทรัพยากร ซึ่งในขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นการเฉพาะ (specially Trained cadres) จะมีบทบาทเป็นอย่างมากในการเข้าไปทำงานร่วมกับกลุ่มเป้าหมายใหม่ และต้องดำเนินการในทันที ซึ่งไม่ควรให้เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปของรัฐเข้าไปดำเนินการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จนกว่าโครงการนั้นจะมีความพร้อมในการนำไปใช้อย่างเต็มรูปแบบ และประชาชนในพื้นที่ต้องมีความสามารถในการปกครองหรือพึ่งพาตนเองได้แล้ว (autonomy and self-reliance)

นอกจากนี้ การดำเนินโครงการเต็มรูปแบบ ยังมีปัจจัยจากอิทธิพลจากทางการเมืองหรือภาวะผู้นำของผู้มีอำนาจก็จะมีผลอย่างมากต่อโครงการ ยกตัวอย่าง เช่น Lee Kuan Yew นายกรัฐมนตรีของ Singapore หรือ Tun Abdul Razak นายกรัฐมนตรีของ Malaysia ที่มีส่วนช่วยอย่างมากต่อความสำเร็จของโครงการพัฒนาในประเทศของเขา ในทางกลับกัน หากความกระตือรือร้นทางการเมืองหรือของผู้มีอำนาจได้ลดลงไป กระบวนการต่างๆ ก็จะกลับมาหยุดนิ่งเหมือนเดิม กล่าวคือ หากปราศจากแนวทางการสนับสนุนทางการบริหาร และความมุ่งมั่นทางการเมืองแล้ว ทั้งในเรื่อง งบประมาณ ความก้าวหน้าของงานและเทคนิคต่างๆ ก็จะไม่เพียงพอในการที่จะประกันความสำเร็จของการส่งมอบโครงการไปสู่การบริหารงานทั่วไปได้

เมื่อโครงการได้ดำเนินการเต็มรูปแบบได้อย่างพึงพอใจ และการดำเนินการและการส่งมอบกลไกต่างๆ ได้ถูกทดสอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว หน่วยงานการพัฒนาก็เข้าสู่การเริ่มต้นกระบวนการสลายตัว หรือมีการเตรียมการเพื่อเข้าสู่โครงการต่อไป

2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโครงการ

INTERNATIONAL DEVELOPMENT ADMINISTRATION
IMPLEMENTATION ANALYSIS FOR DEVELOPMENT PROJECTS
Edited by George Honadle and Rudi Klaus

Chapter 2: Designing International Development Projects for Implementation

Dennis A. Rondinelli

จากประสบการณ์การศึกษาว่า 3 ทศวรรษมาแล้วที่การนำนโยบายไปปฏิบัติ (project implementation) ก็ยังคงเป็นปัญหาที่ยากลำบาก ทั้งกับบุคลากรจากประเทศที่ให้การสนับสนุน และรัฐบาลของประเทศด้อยพัฒนาที่รับการสนับสนุนเอง และด้วยสาเหตุที่มีความซับซ้อนจำนวนมาก เกือบทุกโครงการพัฒนาในระดับประเทศก็ต้องเผชิญหน้ากับปัญหาที่มีได้คาดหมายจากการดำเนินโครงการนั้น ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียมากมาย ทั้งในเรื่องเงินงบประมาณ กำลังแรงงาน เวลา และทรัพยากรอื่นๆ รวมถึงต้องสูญเสียความคาดหวังต่อผลประโยชน์ที่ต้องการได้มาจากโครงการพัฒนาเหล่านั้น และสาเหตุที่พบบ่อยที่สุดของปัญหาที่เกิดจากการนำนโยบายไปปฏิบัติคือ การออกแบบที่ไม่มีคุณภาพ (poor or faulty or ineffective project design)

จากรายงานของ The Jackson Committee's นั้นสรุปว่า หลายโครงการไม่ได้ถูกออกแบบเลยเสียด้วยซ้ำ แต่เป็นการนำโครงการต้นแบบ (prototypes) นั้นมาใช้จากประเทศหนึ่งไปสู่ประเทศหนึ่งโดยไม่ปรับอะไรเลย (simply transferred) แทนที่จะเป็นการปรับประยุกต์ (measuring and cutting) ให้เข้ากับเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชาชนและสิ่งแวดล้อม รวมถึงความต้องการของประเทศนั้นๆ โดยการสอบสวนหาสาเหตุของ United Nation ได้ข้อสรุปของสาเหตุของปัญหาดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของโครงการมิได้ถูกกำหนดให้มีความชัดเจน (not clearly defined)
2. โครงการถูกออกแบบอย่างไม่มีคุณภาพและบกพร่อง หรือมิได้ถูกตรวจสอบความถูกต้องอย่างเหมาะสม
3. ไม่มีความกลมกลืนระหว่างรูปแบบของโครงการและวัตถุประสงค์ หรือกับปัจจัยนำเข้าต่างๆ (inputs)
4. การเตรียมความพร้อมและการวางแผนการดำเนินงานที่ใช้เวลามากเกินไปนั้นเกิดจากภาวะเปียบ
5. เจ้าหน้าที่ของประเทศผู้ได้รับการพัฒนานั้นมิได้มีส่วนร่วมกับการออกแบบโครงการ
6. โครงการมิได้มีลักษณะของระยะเวลาที่เหมาะสม (time-sequenced) แต่เป็นการชะงักงันจากปัญหาเล็กๆ น้อยๆ
7. การสรรหาผู้ชำนาญการมิได้สัมพันธ์กับความเหมาะสมด้านการดำเนินโครงการ
8. ประเทศผู้ได้รับการพัฒนามิได้รับแจ้งความคืบหน้าและปัญหาที่เกิดจากการดำเนินโครงการ
9. การด้อยคุณภาพของโครงการนั้นเกิดจากองค์การผู้เป็นเจ้าของโครงการเอง (headquarters)
10. มีความบกพร่องในด้านการตรวจสอบทางกฎหมายระหว่างการดำเนินโครงการ (legitimate inspection)
11. ผู้จัดการโครงการและผู้ชำนาญการจากภายนอกมุ่งความสนใจไปที่มุมมองทางเทคนิคของโครงการที่เป็นค่าใช้จ่ายที่อยู่นอกเหนือจากที่ตั้งใจไว้ เช่น นโยบายสนับสนุน ความช่วยเหลือต่างๆ และอื่นๆ เป็นต้น

ถึงแม้ว่าการวางแผนและการออกแบบที่ดีจะมีอาจประกันผลสำเร็จของการนำไปปฏิบัติได้ แต่อย่างน้อยก็ถือว่าเป็นเงื่อนไขเบื้องต้น (basic precondition) สำหรับการพัฒนาการบริหารโครงการ โดย “กระบวนการออกแบบ” (design procedures) ที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้สามารถระบุความต้องการที่สำคัญ (essential prerequisites) ช่วยในการเตรียมรับมือกับปัญหา (anticipate problems) และการพัฒนาขั้นตอนการดำเนินงาน (improve scheduling) นอกจากนี้ “แนวคิดในการออกแบบ” (design concepts) ยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจัดการกับปัญหาความเสี่ยงและความไม่แน่นอน ซึ่งในขณะเดียวกัน จากประสบการณ์ที่ผ่านมาจะเห็นถึงแนวโน้มในการสร้างมาตรฐานในการออกแบบ (design criteria) และกระบวนการทบทวน (review procedures) ให้มีความครอบคลุมและมีเทคนิคที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ที่ไม่อาจช่วยให้ปัญหาของการปฏิบัตินั้นคลี่คลายลงได้เพียงเท่านั้น แต่มันยังอาจสร้างความยุ่งยากใหม่ๆ ให้มีเพิ่มมากขึ้นด้วย เพราะฉะนั้น ในบทนี้จึงเป็นการทบทวนเกี่ยวกับมาตรการของการออกแบบหลักๆ และขั้นตอนต่างๆ ที่ถูกใช้โดยนานาประเทศที่เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ และบรรยายถึงปัญหาที่สำคัญที่สุดของการออกแบบ ที่มีผลให้เกิดความล่าช้าและล้มเหลวในการนำนโยบายการพัฒนาไปปฏิบัติ และยังสามารถเสนอกรอบแนวคิดทางการออกแบบเพื่อการพัฒนาการบริหารโครงการอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

DESIGN STANDARDS AND PROCEDURES

มาตรฐานและกระบวนการออกแบบโครงการ

ปัญหาที่เกิดกับการดำเนินโครงการอันเนื่องจากการออกแบบนั้นมิได้เกิดจากการปราศจากซึ่งมาตรฐานและกระบวนการทบทวนโครงการ เพราะในการขอเงินทุนจากต่างชาติในการจัดทำโครงการนั้นต้องบรรลุตามมาตรฐานที่ทั้งมีรายละเอียดและความซับซ้อนสูงของผู้ให้ความช่วยเหลือ โดยจำแนกเป็นหลักการที่ใช้ในการควบคุมโดยสำนักงานต่างชาติ 3 ประการ ดังนี้

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับข้อกำหนดในการออกแบบโครงการ (Prescriptive Design Frameworks)

สถาบันผู้ให้ความช่วยเหลือส่วนส่วนใหญ่จะกำหนดกรอบแนวคิดของการออกแบบโครงการไว้ในลักษณะของหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขต่างๆ เช่น WHO (World Health Organization) ได้กำหนดขึ้นเป็นคู่มือสำหรับการเตรียมโครงการที่มีกระบวนการเชิงระบบ ดังนี้

- (1) การนิยามปัญหาที่ต้องการการแก้ไขไว้อย่างชัดเจน
- (2) ต้องนิยามอุปสรรคของการแก้ไขปัญหา
- (3) การบรรยายถึงสิ่งที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปจากระบบการทำงานแบบเดิม
- (4) ต้องกำหนดกลยุทธ์การแก้ปัญหาขึ้นเป็นทางเลือกต่างๆ และระบุให้เห็นถึงทางเลือกที่เป็นไปได้

และมีประสิทธิภาพที่สุด

- (5) บรรยายอย่างละเอียดถึงเทคโนโลยี บุคลากร และโครงสร้างองค์การที่จะนำไปใช้กับกลยุทธ์นั้น
- (6) ระบุเป้าหมายของโครงการ รายการกิจกรรมที่จะต้องทำ และ
- (7) บรรยายถึงการเตรียมความพร้อมในการจัดการ และกระบวนการในการควบคุมและการจัด

องค์การเพื่อนำไปปฏิบัติ

กรอบแนวคิดที่มีความคล้ายคลึงกันของการออกแบบเชิงระบบ คือข้อพิจารณาที่กำหนดขึ้นโดย USAID (The United State Agency for International Development) ที่ทุกๆ โครงการที่จะถูกนำไปปฏิบัตินั้นจะต้องมีการสรุปการออกแบบหรือมี “logical framework” ที่ประกอบไปด้วยเนื้อหา 4 ด้าน ดังนี้

- (1) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ย่อยของโครงการ
- (2) ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายของโครงการที่ต้องมีความเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่เป็น

ตัวกำหนดสถานะสุดท้ายของโครงการ (the end-of-project status)

- (3) วิธีการในการตรวจสอบความถูกต้องของตัวชี้วัดเหล่านั้น และ
- (4) สมมติฐานสำคัญที่เกี่ยวกับความสามารถในการบรรลุวัตถุประสงค์ในแต่ละลำดับขั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบของการเสนอโครงการ (Project Proposal Formats)

นานาชาติที่เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือจะพยายามเข้ามามีอิทธิพลต่อการออกแบบโครงการ โดยกำหนดเงื่อนไขให้มีการเสนอโครงการในลักษณะที่เป็นแบบแสดงความก้าวหน้าที่มีความเป็นทางการ (a formal prospectus)

UNDP (The United Nations Development Program) ได้ใช้มาตรฐานที่เรียกว่า “Project document format” ที่โครงการต้องแสดงถึงเนื้อหาของหลักเกณฑ์ในการพัฒนาประเทศและต้องนิยามวัตถุประสงค์ในลำดับต่างๆ ที่มีความเป็นรูปธรรม ดังนี้

- (1) กิจกรรมต่างๆ ของโครงการที่มีผลให้วัตถุประสงค์นั้นๆ บรรลุ
- (2) ทรัพยากรของโครงการที่กำหนดอย่างชัดเจนว่าจะใช้เมื่อไหร่และเท่าไร
- (3) หน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำไปปฏิบัติ ที่ต้องระบุรายละเอียดของเป้าหมาย แผนงาน การเงิน บุคลากร และโครงสร้าง รวมถึงความสัมพันธ์ที่มีต่อหน่วยงานอื่นๆ
- (4) กรอบทางข้อกฎหมาย (the legal framework) ที่เกี่ยวกับการดำเนินงาน
- (5) การเตรียมความพร้อมในการประสานงาน
- (6) การเตรียมความพร้อมในการติดตามผลของโครงการ
- (7) กระบวนการในการรายงานผลการดำเนินงานตลอดระยะเวลาของโครงการ
- (8) แผนในการกระจายงานให้กับหน่วยงานย่อย การฝึกอบรม การจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุ
- (9) การสนับสนุนจากรัฐบาล
- (10) กระบวนการดำเนินงานและการบำรุงรักษา และ
- (11) รายละเอียดของงบประมาณที่เป็นการแสดงถึงต้นทุนของทรัพยากรต่างๆ และแหล่งที่มาของรายรับ

ในทำนองเดียวกัน USAID ก็ต้องการให้แต่ละโครงการมีการแจกแจงรายการ โดยในขั้นแรก ให้บรรยายแนวคิดของโครงการอย่างคร่าวๆ ต่อมาให้สรุปเนื้อหาของกรณียาโครงการอย่างสั้น ที่ระบุถึงทรัพยากรที่ต้องการในการออกแบบโครงการที่มีรายละเอียดมากขึ้น และสุดท้ายคือการจัดเตรียมข้อเสนอเต็มรูปแบบที่เรียกว่า “Project Paper” ที่บรรยายถึงที่มาและรายละเอียดของโครงการ รวมถึง Logical Framework ชั้นสมบูรณ์ที่รวมถึงเทคนิค สิ่งแวดล้อม การเงิน และกระแสสังคมของโครงการ ทั้งยังต้องชี้แจงต้นทุนกับผลประโยชน์ที่เกิดจากโครงการ และกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ (implementation requirements) อันประกอบด้วย

- (1) การเตรียมความพร้อมทางการบริหารของประเทศผู้รับความช่วยเหลือในการนำโครงการไปปฏิบัติ
- (2) แผนของการนำไปปฏิบัติที่กำหนดกรอบของความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความสัมพันธ์ต่อหน่วยงานอื่นของรัฐ
- (3) แผนภูมิที่แสดงโครงข่ายของลำดับกิจกรรมหลัก และกำหนดระยะของความสำเร็จ (milestones)

(4) บรรยายและหารือเกี่ยวกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการเจรจาต่อรอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- (5) การบรรยายถึงแผนการติดตามและการประเมินผล
- (6) การวิเคราะห์ความต้องการการสนับสนุนเกี่ยวกับการขนส่ง และ
- (7) บรรยายถึงการเตรียมความพร้อมในการประเมินที่รวมถึงแผนความร่วมมือจากรัฐบาลของประเทศที่รับการสนับสนุนด้วย

กระบวนการในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และการประเมินโครงการ (Feasibility and Appraisal Procedures)

หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือระดับประเทศแต่ละแห่งต่างก็ทบทวนข้อเสนอโครงการโดยอาศัยกระบวนการในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และการประเมินโครงการในรูปแบบของตนเอง แต่ก็มักจะเป็นไปในเชิงการปรับปรุงการออกแบบโครงการ โดยคู่มือของ World Bank ได้กำหนดขั้นตอนของการประเมินโครงการไว้ว่า เป็นการนำเสนอการแก้ไขปรับปรุงโครงการให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ทั้งในเรื่องการลดต้นทุน การเพิ่มประสิทธิภาพ หรือการปรับปรุงทางการเงินหรือคุณลักษณะต่างๆ ขององค์การ ซึ่งรูปแบบของการรายงานผลการประเมินจะมี 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. มุมมองทางเศรษฐกิจ (economic aspect) หมายถึง ความต้องการของโครงการในการผลิตสินค้าหรือบริการ ต้นทุนและผลประโยชน์ อัตราผลตอบแทน (rate of return) ดุลการชำระเงิน (Balance of Payment) การวิเคราะห์ต้นทุนของทางเลือกอื่น ๆ ที่เป็นไปได้ หรือการคำนวณหาอัตราต้นทุนที่ต่ำที่สุดสำหรับโครงการที่ไม่แสวงหารายได้
2. มุมมองทางเทคนิค (technical aspect) หมายถึง ความเป็นไปได้ทางวิศวกรรม ขนาดหรือสถานที่ที่เหมาะสมของโครงการ จำนวนของกำลังแรงงานที่เพียงพอและดูแลได้ การประเมินกระบวนการของโครงการ หลักเกณฑ์การจัดวางและการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก กำหนดการก่อสร้าง และผลกระทบที่เกิดกับสิ่งแวดล้อม
3. มุมมองทางการจัดการ (managerial aspects) หมายถึง คุณภาพของการจัดการและความต้องการของทักษะทางการจัดการที่จำเป็น
4. มุมมองทางองค์การ (organizational aspects) หมายถึง การประเมินโครงสร้างองค์การที่มีความเหมาะสมที่สุด ระดับของการรวมอำนาจหรือการกระจายอำนาจ ความสามารถในการจัดการภายในที่สอดคล้องกับระบบงบประมาณ กำหนดการในการดำเนินงานและการรายงานผล การควบคุมและการบำรุงรักษา และการฝึกอบรม
5. มุมมองทางการพาณิชย์ (commercial aspects) หมายถึง ระบบทางการจัดซื้อจัดจ้าง ความพอเพียงของวัตถุดิบและทรัพยากรสำหรับการผลิต และการตลาดและการช่องทางการกระจายสินค้าและบริการ
6. มุมมองทางการเงิน (financial aspects) หมายถึง การประเมินผลภาพรวมทางการเงิน ในฐานะที่เป็นตัวชี้วัดคุณค่าของสินทรัพย์ถาวร (fixed assets) และการลงทุน เงื่อนไขของการก่อหนี้และแหล่งเงินทุน ทบทวนต้นทุนการเริ่มต้นและการดำเนินโครงการ และรวมถึงความต้องการและแหล่งที่มาของเงินทุนใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหล่านี้เป็นเงื่อนไขที่อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงการออกแบบโครงการอย่างสิ้นเชิงผ่านการเจรจาต่อรอง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของประเทศผู้รับความช่วยเหลือ โดยเงื่อนไขตามหลักประสิทธิผล (conditions of effectiveness) ในการกู้เงินจาก World Bank หรือเงื่อนไขเบื้องต้น (conditions precedent) ตามข้อตกลงของ USAID นั้นก็ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงโครงการในทั้งในเรื่อง องค์ประกอบ ขอบเขต และรูปแบบของโครงการเดิม เพื่อเป็นเงื่อนไขในการกู้เงินหรือการได้รับเงินทุนจากสถาบันนั้นๆ

เป็นที่รู้กันว่าองค์การที่ให้ความช่วยเหลือนั้นจะมอบสิทธิพิเศษ (preference) ให้กับโครงการที่มีความสำคัญในลำดับแรกๆ ที่เป็นนโยบายเชิงการพัฒนาของรัฐบาล และชัดเจนว่าต้องผ่านกระบวนการ ประเมินการออกแบบที่มีความเข้มงวดให้ได้ ซึ่งประเทศกำลังพัฒนาต่างๆ ก็ได้นำเงื่อนไขที่มีความเป็นทางการ เหล่านี้ไปใช้ในการจัดเตรียมรายการแสดงความก้าวหน้าของโครงการ (prospectus preparation) ไม่ว่าจะ เป็นเกาหลี หรือไนจีเรีย เป็นต้น

RECURRING PROBLEMS OF DESIGN AND IMPLEMENTATION

ปัญหาของการออกแบบโครงการและการนำไปปฏิบัติที่มักเกิดขึ้น

ถึงแม้ว่าจะมีเงื่อนไขเบื้องต้นที่ละเอียดซับซ้อนก็ตาม แต่จากการตรวจสอบขององค์การต่างๆ ก็สรุป ยืนยันไว้ตรงกันว่าปัญหาทางการออกแบบนั้นคือตัวแปรที่ทำให้เกิดปัญหาในการนำไปปฏิบัติ หรือคือตัวแปร สำคัญที่ทำให้การนำไปปฏิบัติไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ได้ กล่าวคือ การดำเนินนโยบาย ทำให้เห็นว่าการออกแบบนั้นมีความบกพร่องทางเทคนิค และการขาดข้อมูลจากการศึกษาอย่างเพียงพอในการ ที่จะประมาณการความซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นได้ จึงก่อให้เกิดการบิดเบือนไปจากแผนระหว่างดำเนินโครงการ โดยสามารถสรุปได้เป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ที่คลุมเครือ หรือไม่ชัดเจน หรือมีมากเกินไป และไม่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายของ โครงการ เหล่านี้ส่งผลให้ไม่สามารถสรุปแนวทางการปฏิบัติที่มีประสิทธิผลได้

2. ผู้วางแผนนั้นเพิกเฉยต่อรูปแบบการจัดการ กล่าวคือ โครงการมักจะถูกออกแบบโดยผู้ที่ไม่ได้มีส่วน เกี่ยวข้องกับการนำไปปฏิบัติ ที่ไม่เข้าใจถึงน้ำหนักและลำดับของความสำคัญของหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เป็น เงื่อนไขของสำนักงานใหญ่ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมที่มีความซับซ้อนมักจะทำให้ผู้ออกแบบมองว่าหลักเกณฑ์ทุก ข้อที่มีความสำคัญเท่าๆ กันหมด จึงพยายามออกแบบโครงการให้ครอบคลุมเงื่อนไขในทุกๆ ข้อ และมักจะ สนใจในเรื่องความเป็นไปได้ในการได้รับเงินทุนจากการเสนอโครงการ มากกว่าเรื่องความสามารถในการ บริหารงานไปสู่ความมีประสิทธิภาพ

3. ออกแบบโครงการโดยปราศจากองค์ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ของโครงการ กล่าวคือ เป็นการออกแบบ โครงการบนโต๊ะทำงานโดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานใหญ่ ซึ่งไม่มีข้อมูลจากการศึกษาพื้นที่ของโครงการ หรือ อาจมีแต่เป็นข้อมูลเก่า หรือเป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ตรวจสอบความถูกต้อง

4. ความแตกต่างทางความเห็นอย่างรุนแรงระหว่างรัฐบาลของประเทศผู้รับความช่วยเหลือและ หน่วยงานผู้ให้ความช่วยเหลือ ทั้งในเรื่องเป้าหมายและวิธีการจัดการเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น หรือในระยะแรก เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาจเห็นด้วยในขั้นตอนการออกแบบแต่ไม่สามารถรองดองกันได้ในขั้นตอนการปฏิบัติ หรือบุคลากรหลักจากหน่วยงานผู้ให้ความช่วยเหลือนั้นละทิ้งโครงการไปหลังจากที่โครงการนั้นได้รับอนุมัติแล้ว เหล่านี้ส่งผลให้โครงการนั้นมีทิศทางที่เปลี่ยนไปจากข้อตกลงเดิม

5. บางโครงการได้รับการอนุมัติทั้งๆ ที่ยังไม่มีความชัดเจน ในขณะที่รายละเอียดทางการจัดการได้มีการกำหนดไปอย่างชัดเจนแล้ว หรือโครงการได้รับการอนุมัติทั้งๆ ที่ยังไม่เคยมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ทั้งในเรื่องเป้าประสงค์ของโครงการและหน้าที่ความรับผิดชอบของรัฐบาลของประเทศ ผู้รับความช่วยเหลือนั้นๆ ส่งผลให้เมื่อนำไปปฏิบัติแล้ว ต่างฝ่ายต่างพุ่งเป้าการดำเนินงานไปในทิศทางที่แตกต่างกันตามความต้องการของแต่ละฝ่ายที่ไม่เหมือนกัน

6. การแทรกแซงทางการเมือง ทั้งในเรื่องของการกำหนดรายละเอียดของโครงการกับการเจรจาต่อรองต่างๆ ส่งผลให้เกิดช่องว่างระหว่างการออกแบบโครงการและผลจากการปฏิบัติ บางครั้งฝ่ายการเมืองจะใจที่จะสร้างความขัดแย้งกับตัวแทนของหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือขึ้น เพียงเพื่อการครอบครองอิทธิพลที่มีต่อการออกแบบ อีกทั้งยังหลีกเลี่ยงที่จะเปิดโอกาสให้มีการทดลองโครงการหรือมีโครงการนำร่องก่อนการนำไปปฏิบัติเป็นการทั่วไป เนื่องจากไม่ต้องการให้โครงการที่มุ่งหวังมีความล่าช้า หรือในบางครั้ง การต่อรองเพื่อให้ได้รับอิทธิพลดังกล่าวก็ส่งผลให้โครงการได้รับการอนุมัติล่าช้าเสียเอง

7. การออกแบบโครงการโดยเน้นที่มาตรฐานที่กำหนดไว้มากเกินไปก็ส่งผลให้เกิดปัญหาทางการปฏิบัติ คือทำให้เกิดการมองรัฐบาลของประเทศผู้รับความช่วยเหลือในแง่ดีจนเกินไป ว่ามีแนวโน้มจะสามารถบรรลุเป้าหมายของโครงการได้ ทั้งๆ ที่โครงการนั้นมีการกำหนดทรัพยากร ผลผลิต และเป้าหมายที่ไม่สอดคล้องกับเป็นจริง

8. ในอีกทางหนึ่ง การไม่รู้ การงงใจละเลย และการต่อต้านหลักการที่หน่วยงานผู้ให้ความช่วยเหลือได้วางไว้ ก็ส่งผลให้เกิดความล่าช้าและความล้มเหลวของโครงการได้เช่นกัน กล่าวคือ เจ้าหน้าที่จากประเทศผู้ให้ความช่วยเหลืออาจต้องทุ่มเทกำลังและเวลาไปในเรื่องของการบริหารโดยเปล่าประโยชน์โดยที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระของโครงการเลย

9. การพึ่งพาผู้ให้คำปรึกษาจากต่างชาติและผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคมากเกินไปก็ยังก่อให้เกิดปัญหาได้เช่นกัน ทั้งในด้านความไม่เข้าใจในธรรมชาติของคนในพื้นที่ อันส่งผลให้เกิดการประมาณการที่ผิดพลาดในเรื่องความต้องการของชุมชน เป้าหมาย และทรัพยากร รวมถึงการออกแบบโครงการที่มีอคติในด้านความซับซ้อน เงินทุน เครื่องจักร และเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่มองว่ามีความจำเป็นต่อการออกแบบโครงการ ทำให้เกิดการออกแบบโครงการมีขนาดใหญ่กว่าความเป็นจริง นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคก็อาจกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นไปในทางที่ตนจะได้ผลประโยชน์ด้วย

10. บ่อยครั้งที่กลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มการเมืองจะเข้ามาครอบงำการออกแบบ ทั้งๆ ที่มีความรู้ไม่เพียงพอทั้งในเรื่องพฤติกรรมและคุณลักษณะของต้นทุนและผลประโยชน์ ที่เป็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น เข้าใจผิดว่าการเพิ่ม Productivity ในภาคการเกษตรจะเป็นการเพิ่ม Profitability โดยอัตโนมัติ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. ในขณะที่โครงการมักจะมีเป้าหมายเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของปัจเจกชนหรือองค์กร แต่ผู้ออกแบบกลับไม่มีมาตรการหรือไม่มีการทำข้อตกลงในเรื่องของการให้รางวัลสำหรับผู้ที่มีพฤติกรรมตามที่ปรารถนาหรือลงโทษผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม จึงเป็นการง่ายที่ผู้ปฏิบัติจะมีบิดเบือนทั้งในเรื่องเป้าหมายและผลผลิตของโครงการ ส่งผลให้มักจะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่มุ่งหวังไว้

12. ในบางสถานการณ์ การออกแบบโครงการมีการกำหนดองค์การที่รับผิดชอบในการนำไปปฏิบัติไม่ถูกต้อง เช่น การกำหนดให้การอนุมัติเงินกู้ให้เกษตรกรเป็นหน้าที่ของธนาคารแห่งชาติแทนที่จะควรจะเป็นหน้าที่ของธนาคารเพื่อการเกษตร เป็นต้น

13. การนำแนวคิดที่ยังไม่เคยได้รับการยืนยันทดสอบมาใช้ในการออกแบบจะก่อให้เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติได้ เช่น การนำแนวคิดการรวมอำนาจของภาคเอกชนมาใช้ก็อาจส่งผลให้กลายเป็นแนวทางที่ไม่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย และอาจจะไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่

14. การไม่กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรให้ชัดเจนจะก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานได้ เช่น ในเบื้องต้นกำหนดให้เป็นการประสานการทำงานของหน่วยงาน แต่พอทำงานจริงกลับมอบอำนาจให้หน่วยงานเดียวเป็นผู้ตัดสินใจ ก็อาจส่งผลเสียให้เกิดแก่ความร่วมมือร่วมใจ และส่งผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานในเวลาต่อมา

15. หลายๆ โครงการจะประสบปัญหางบประมาณบานปลายเนื่องจากการประมาณต้นทุนต่ำกว่าความเป็นจริงด้วยความตั้งใจ เนื่องจากต้องการให้มี Cost/Benefit Ratio ที่ต่ำ โดยรัฐบาลของประเทศผู้รับความช่วยเหลือก็มักจะปฏิเสธที่จะจัดสรรเงินทุนเพิ่มเติมและหวังว่าประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือจำต้องสนับสนุนเงินงบประมาณเพิ่มเติมขึ้น

16. สุดท้าย หลายๆ โครงการไม่มีการตรวจสอบและติดตามผล เนื่องจากไม่มีการออกแบบขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลระหว่างการปฏิบัติการในลักษณะ Management Information System เพื่อวัดผลความคืบหน้าของโครงการ ซึ่งการวัดความสำเร็จของหลายๆ โครงการนั้นจะต้องวัดจากการใช้ทรัพยากรมากกว่าที่จะวัดเพียงคุณภาพและปริมาณของผลผลิตหรือผลกระทบที่เกิดจากโครงการ

DESIGN AND IMPLEMENTATION

AS MUTUALLY REINFORCING ASPECTS OF PROJECT MANAGEMENT

การจัดการโครงการในมุมมองของการประสานร่วมกันระหว่างการออกแบบและการนำไปปฏิบัติ

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นว่า กระบวนการที่เข้มงวดหรือมาตรฐานการออกแบบที่มีความเป็นทางการนั้นก่อให้เกิดปัญหาในการนำโครงการไปปฏิบัติมากมาย และจากการศึกษาโครงการการพัฒนาทั้งใน Africa และ Latin America ก็สามารถสรุปได้ว่า การออกแบบที่มีความยืดหยุ่น กล่าวคือ มีการเปิดโอกาสให้มีการปรับปรุงเนื้อหาไปพร้อมๆ กับความคืบหน้าของการดำเนินโครงการ และการปรับปรุงการออกแบบอยู่ตลอดเวลา (continuous redesign) นั้นจะเป็นทางออกของการออกแบบโครงการและการนำไปปฏิบัติที่สำเร็จ ที่ตั้งอยู่บนหลักการของความไม่แน่นอนทั้งในด้าน Technology และ ด้านความหลากหลายของชุมชน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความไม่แน่นอน (uncertainties) นั้นกลายเป็นตัวแปรที่สำคัญยิ่งของการออกแบบโครงการ ที่การออกแบบจะต้องถูกพิจารณาในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการทดลองที่ควบคู่ไปพร้อมๆ กับกระบวนการของโครงการ (experimental and continuing process) ที่เป็นไปในลักษณะของการชี้แนะแต่ไม่ใช้การควบคุมกระบวนการทั้งหมดของการนำโครงการไปปฏิบัติ (guide but not entirely control) และจะเป็นการทบทวนและปรับปรุงระหว่างการบริหารหน้าที่และกิจกรรมต่างๆ กล่าวคือ การออกแบบโครงการและการนำไปปฏิบัตินั้นจะถูกมองในฐานะที่เป็นการจัดการโครงการที่ประสานการทำงานร่วมกันและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

ด้วยแนวคิดดังกล่าวส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเงื่อนไขของหน่วยงานผู้ให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนต่างๆ รวมถึงได้มีการปรับเป้าหมายของการพัฒนาว่าเป็นกระบวนการของการสร้างขีดความสามารถให้กับบุคลากรของประเทศกำลังพัฒนา มากกว่าที่จะเป็นการให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือการพัฒนาทางอุตสาหกรรมต่างๆ และด้วยกระบวนการออกแบบที่เน้นการลดระดับของความไม่แน่นอนและการทดสอบแนวคิดนี้ โครงการก็ได้กลายเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ที่เป็นไปในลักษณะของการหลักสูตรของการฝึกอบรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาได้อย่างแท้จริง

โดยสรุปแล้ว แนวคิดของโครงการในฐานะของการทดลองจะดำเนินการผ่านชุดของขั้นตอนดังนี้

- (1) ขั้นตอนการทดลองโครงการ (experimental)
- (2) ขั้นตอนการนำร่อง (pilot)
- (3) ขั้นตอนการสาธิตโครงการ (demonstrate phases) และ
- (4) ขั้นตอนการปฏิบัติจริง (final stage) ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้เป็นการทั่วไป (widely replicated) สามารถจัดตั้งเป็นสถาบันได้ (institutionalize) และสามารถนำไปดำเนินการได้อย่างเต็มรูปแบบ (full production) ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะถูกออกแบบให้เป็นที่มาเพื่อลดความไม่แน่นอนจนกว่าโครงการจะสามารถถูกนำไปดำเนินการได้อย่างปลอดภัยในฐานะที่เป็นแผนงานประจำของรัฐบาล (routine government program) และสามารถจัดการได้โดยขั้นตอนการดำเนินงานแบบทั่วไป (conventional procedure)

IMPROVING IMPLEMENTATION

THROUGH AN EXPERIMENTAL DESIGN FRAMEWORK

การพัฒนาการปฏิบัติโครงการด้วยกรอบแนวคิดการออกแบบโครงการเชิงการทดลอง

จากหัวข้อข้างต้น เราสามารถกำหนดขั้นตอนของโครงการได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการทดลองโครงการ (Experimental Project)

โดยทั่วไปแล้วโครงการทดลองจะมีขนาดเล็ก เน้นการสำรวจตรวจค้นและกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง แต่ไม่สามารถคาดหวังผลตอบแทนทางเศรษฐกิจโดยตรงได้ ซึ่งผลประโยชน์ที่จะได้รับคือการได้มาซึ่งความรู้สำหรับการแก้ปัญหาของการพัฒนาหรือเพื่อค้นพบความต้องการของสังคม โดยเฉพาะในเรื่องของการกำหนดเอกสารที่เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาและการแสวงหาทางเลือกที่เป็นไปได้ในการแก้ปัญหา นั้น และจะเหมาะสมอย่างมากกับสถานการณ์ที่ยังไม่ได้มีการกำหนดปัญหาที่ชัดเจน หรือแนวทางการแก้ปัญหา ยังไม่ได้มีการทดสอบอย่างกว้างขวาง และยังไม่สามารถพยากรณ์ผลจากการดำเนินโครงการได้โดยง่าย

โครงการทดลองมีแนวทางที่ใช้อยู่ 5 แนวทาง ดังนี้

1. ใช้เพื่อกำหนดนิยามปัญหา (*problem definition*) ในกรณีที่ยังไม่ได้มีการกำหนดสมมติฐานเกี่ยวกับสภาพตามธรรมชาติของปัญหามาก่อน หรือใช้ในกรณีที่สมมติฐานเกี่ยวกับปัญหาที่เคยกำหนดไว้ก่อนหน้านี้ไม่ถูกต้องหรือมีข้อผิดพลาด โดยปกติแล้ว แนวทางนี้จะเริ่มต้นด้วยการตรวจสอบอาการผิดปกติ (*symptoms*) หรือเพื่อกำหนดสภาพที่ไม่พึงปรารถนาต่างๆ (*dissatisfaction*)

2. ใช้เพื่อวิเคราะห์สิ่งที่ยังไม่ทราบ (*unknowns*) กล่าวคือ เป็นไปเพื่อการลดความไม่แน่นอนและเพื่อเพิ่มความรู้เกี่ยวกับปัญหา ทั้งในด้านสาเหตุและแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยจะเป็นการศึกษาเปรียบเทียบข้อบ่งชี้ต่างๆ (*manifestations*) ระหว่างกลุ่มหรือพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน และจึงออกแบบแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆ ขึ้น

3. ใช้เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด (*objectives*) กล่าวคือ ปัญหาที่ถูกนิยามขึ้นจะเป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดวิธีการของการบรรลุวัตถุประสงค์นั้น เช่น นิยามว่าปัญหาคือ ประชาชนมีรายได้ต่ำ วัตถุประสงค์ก็คือการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ทางการศึกษา หรือทางอุตสาหกรรม หรือนิยามปัญหาว่าคือ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำ วัตถุประสงค์ก็คือการลดอัตราการว่างงานผ่านโครงการสาธารณะ เป็นต้น

4. ใช้เพื่อเอาชนะความขาดแคลนต่างๆ (*deficiencies*) กล่าวคือ เพื่อค้นหาและทำลายจุดที่เป็นคอขวดของการพัฒนา (*bottle-necks*) หรือจุดที่ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างล่าช้า เช่น การขาดแคลนความรู้ เงินทุน โอกาส ตลาด โครงสร้างพื้นฐาน หรือทรัพยากร เป็นต้น

5. บางกิจกรรมก็จำเป็นต้องใช้การทดลองทางธรรมชาติ (*natural experiments*) กล่าวคือ บางกิจกรรมก็ไม่สามารถจัดการโดยการทดลองทั่วไปได้ เช่น กิจกรรมที่ต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและความเปลี่ยนแปลง เนื่องจาก การทดลองทางธรรมชาตินั้นจะเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์เพื่อทำความเข้าใจความเป็นพลวัตของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น (*dynamics of previous events*)

โครงการทดลองนั้นมีลักษณะเป็นการพัฒนาโดยอาศัยการลองผิดลองถูก (*trials and errors*) ที่เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างข้อมูลจากการเพิ่มพูนประสบการณ์การมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายของโครงการ เพราะบทบาทของการมีส่วนร่วมนี้เป็นมิติที่เป็นจุดแข็งที่สุดของการแนวคิดเชิงการทดลองนี้

โครงการนำร่อง Pilot Projects

โครงการนำร่องจะถูกดำเนินการในสองรูปแบบหลักๆ ด้วยกัน คือ (1) เป็นการทดสอบการใช้งานของกระบวนการใหม่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับโครงการทดลองก่อนหน้านี้ และ (2) เป็นการทดสอบความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและการปรับปรุงโครงการที่กำหนดไว้ให้เข้ากับท้องถิ่นนั้น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของโครงการนำร่องอาจจะครอบคลุมไปถึงการพิสูจน์ความเป็นไปได้จากโครงการทดลอง แต่ก็ไม่ใช่ใหญ่ถึงขั้นเป็นโครงการเต็มรูปแบบ ซึ่งจะเป็นการทดสอบผลที่ได้จากโครงการทดลองภายใต้สภาพแวดล้อมเสมือนจริง (under realistic conditions) และประยุกต์ใช้เทคนิคต่างๆ อย่างกว้างขวาง ในลักษณะของโครงการต้นแบบ ก่อนที่จะไปดำเนินการในขนาดใหญ่ขึ้นต่อไป

การดำเนินโครงการนำร่อง (ขั้นที่ 2 ของโครงการเชิงการทดลอง) จะต้องดำเนินการโดยอาศัยผลจากโครงการทดลองอย่างระมัดระวัง กล่าวคือ ในบางครั้งอาจจะเป็นลักษณะขององค์การที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน (unreplicable) หรือเครื่องมือที่ถูกใช้เพื่อบรรลุความสำเร็จทางการทดลองนั้น จะต้องมีการควบคุมให้การดำเนินการนั้นแตกต่างหากจากสภาพแวดล้อมปกติ โดยปราศจากอิทธิพลที่อาจบิดเบือนหรือแทรกแซงให้การทดลองนั้นไม่สามารถควบคุมได้ ที่ปรากฏอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง (real world) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องป้องกันไม่ให้โครงการนำร่องนั้นได้รับอิทธิพลจากการเมืองและการบริหารทั่วไปของรัฐ

โครงการนำร่องจะถูกดำเนินการโดยพิจารณาถึงตัวแปรดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประชาชนในท้องถิ่น ทั้งในเรื่อง ชีวิตความเป็นอยู่ ความต้องการ และ กระบวนการที่เหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้
2. ลักษณะทางนิเวศวิทยา (ecology) เฉพาะของพื้นที่ เพื่อการพิจารณาทางเลือกที่จะนำเสนอ
3. ความหลากหลายทางค่านิยมทางวัฒนธรรมและบัพทสถานของคนหรือชุมชนในท้องถิ่น ความยินยอมที่จะเปลี่ยนแปลง (amenability to change) และระดับของการควบคุมที่คนในพื้นที่มีต่อบังคับต่างๆที่จะไปกำหนด หรือรักษา หรือปรับเปลี่ยนค่านิยมนั้นๆ
4. ลักษณะทางวัฒนธรรมที่หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมและทัศนคติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของปัจเจกชน
5. ลักษณะความสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของชุมชน ที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะถูกนำเสนอให้
6. รูปแบบของภาวะผู้นำ และ ช่องทางของการร่วมมือ การมีส่วนร่วม การปฏิสัมพันธ์ และการสื่อสารภายในชุมชน
7. ทัศนคติที่มีต่อความเสี่ยง มาตรฐานความสำเร็จ และปัจจัยกระตุ้นและปัจจัยจูงใจต่างๆ

ตัวแปรเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้องค์การนั้นมีการปรับตัวเพื่อให้เกิดความราบรื่นของการสื่อสารสองทาง (two-way communications flow) ระหว่างคนในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ ในทางที่จะนำไปสู่การจัดการช่องทางของการมีส่วนร่วม การรักษาไว้ซึ่งการสื่อสารที่เป็นระเบียบ สนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อำนวยความสะดวกในการส่งมอบบริการ และช่วยในการระดมทรัพยากรที่จำเป็นที่เกี่ยวข้องหรือสนับสนุนโครงการ

การเลือกตัวแปรนอกเหนือจากนี้เข้ามาร่วมพิจารณาเป็นเรื่องที่สามารถทำได้ แต่ก็ไม่ควรดำเนินการให้มีตัวแปรน้อยจนเกินไป หรือคือการคำนึงถึงเพียงแต่ความเป็นไปได้ของโครงการจนละเลยตัวแปรที่เป็นตัวขัดขวางที่สำคัญ แต่ก็ควรหลีกเลี่ยงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เพราะการเมืองจะมีแนวโน้มทำให้โครงการเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นำร่องนั้นล้มเหลวได้ นอกจากนี้ การเลือกคุณลักษณะและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมก็จะเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการด้วย นอกจากนี้ ควรจะเลือกกลุ่มประชากรที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ที่มีความสนใจ และสามารถนำผลสำเร็จนั้นไปก่อประโยชน์ได้

ตัวแปรต่างๆ ที่ได้กล่าวมานั้นจะเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดต้นทุนของโครงการที่สูงมาก ดังนั้น การฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นก็จะเป็นหลักประกันความสำเร็จได้ในระดับหนึ่ง และหากโครงการนำร่องนั้นสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงปทัสถานทางสังคมได้ หรือกระจายเทคโนโลยีที่มีประโยชน์ไปสู่พื้นที่ต่างๆ ได้ หรือเพิ่มระดับของความเจริญให้กับเกษตรกรผู้ยากไร้ได้ ผลกระทบที่ประเมินค่าไม่ได้เหล่านี้ ก็อาจจะคุ้มค่า แม้จะเป็นการลงทุนที่สูงแค่ไหนก็ตาม

โครงการสาธิต (Demonstration Projects)

เป้าหมายของโครงการสาธิตคือ เพื่อแสดงให้เห็นถึงวิธีการใหม่ (innovation) ที่ดีกว่าวิธีการแบบเดิมๆ กล่าวคือ ดีกว่าในมิติ ความมีประสิทธิภาพ มีต้นทุนระหว่างผลิตที่ต่ำกว่า ยกระดับรายได้ หรือ ส่งมอบบริการสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า ซึ่งโครงการสาธิตจะสามารถใช้ในฐานะที่เป็นจุดเปลี่ยนผ่าน (transition) ระหว่างการทดลองและการนำไปปฏิบัติ ซึ่งจำเป็นต้องพึ่งพาผลผลิตจากโครงการทดลองและโครงการนำร่อง ที่มีฐานะเป็นเสมือนนวัตกรรม และจำเป็นต้องถูกปรับปรุงอย่างปราณีตเพื่อให้เป็นเครื่องมือที่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในทางสังคมและเศรษฐกิจได้จริง ทั้งนี้ ขั้นตอนนี้ก็ยังมีระดับความเสี่ยงที่สูงอยู่ และถึงแม้ว่าจะเป็นความเสี่ยงที่ต้องแบกรับร่วมกันทั้งสองฝ่าย ระหว่างผู้สนับสนุนโครงการและผู้รับประโยชน์ แต่หากโครงการล้มเหลว ผู้ที่ได้รับผลจากความเสียหายนั้นอย่างรุนแรงก็จะเป็นชาวบ้านผู้รับประโยชน์จากโครงการมากกว่า

โครงการสาธิตยังเป็นเสมือนวิธีการในการกระจายองค์ความรู้ของนวัตกรรมไปยังพื้นที่ต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องมีคุณลักษณะเฉพาะดังนี้

(1) สร้างผลกำไรให้กับกลุ่มเป้าหมาย ด้วยการใช้องค์ความรู้ของนวัตกรรมนั้นๆ และรวมถึงวิธีการที่กำหนดขึ้นเพื่อสนับสนุนนวัตกรรมนั้นด้วย

(2) กระบวนการและโครงการต้องเป็นที่ยอมรับและดึงดูดใจต่อกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้วย

(3) ผลผลิตและการดำเนินงานต้องสอดคล้อง (compatible) กับวัฒนธรรมดั้งเดิม และเรียบง่ายเพียงพอต่อการปฏิบัติได้ของชาวบ้าน

(4) ต้องอาศัยองค์ความรู้ วัตถุดิบ และทรัพยากรที่สามารถแสวงหาได้ง่าย

(5) องค์ประกอบอื่นๆ เช่น การประกันผลผลิต การสนับสนุนจากรัฐ สิ่งกระตุ้นต่างๆ รวมถึงความช่วยเหลือทั้งทางด้านเงินทุนและทรัพยากร ต้องเป็นไปเพื่อลดระดับความเสี่ยงและความหวาดกลัวต่อการเริ่มต้นโครงการของกลุ่มเป้าหมายจนกว่าโครงการสาธิตจะสำเร็จ และ

(6) ในบางกรณี โครงการสาธิตควรเป็นโครงการที่มีการใช้จ่ายในระยะสั้น แต่เน้นการส่งมอบให้เกิดเป็นโครงการระยะยาวของบุคคลหรือกลุ่มต่างๆ ที่สนใจจะนำไปปฏิบัติเป็นการทั่วไป เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการสาธิตจำเป็นต้องมีการเลือกสถานที่ดำเนินโครงการอย่างระมัดระวัง โดยต้องเลือกสถานที่ที่มีภูมิประเทศที่เหมาะสมและมีกลุ่มของประชากรที่มีศักยภาพที่มีแนวโน้มจะประสบความสำเร็จก่อน โดยทั้งในส่วนของโครงการสาธิตและโครงการนำร่องนั้น จำเป็นต้องเน้นการออกแบบกิจกรรมที่มีความลงตัวกับสภาพแวดล้อมของชุมชน และจะต้องเป็นการออกแบบเพื่อเอาชนะความต่อต้านต่างๆ และรักษาไว้ซึ่งสมดุลที่มีอยู่เดิม เนื่องจากในหลายๆ โครงการจะประสบปัญหาจากการที่ประชาชนในพื้นที่ไม่ให้ความไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพราะอาจจะไปเปลี่ยนแปลงสิ่งที่พวกเขาอยู่กินกันมาตลอดทั้งชีวิตก็ได้

โครงการสาธิตมีกลยุทธ์ในการนำเสนอโครงการต่อประชาชนในพื้นที่อยู่ 6 ประการ ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของท้องถิ่นเพื่อคำนวณหาแผนงานที่ดีที่สุดที่แต่ละชุมชนในท้องถิ่นนั้นจะได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน

2. สร้างมาตรฐานให้กับแผนงานให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ โดยต้องสอดคล้องกับความหลากหลายของสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น เพื่อให้โครงการนั้นสามารถถูกจัดการได้โดยง่าย และมีประสิทธิภาพ

3. บูรณาการโครงการให้เข้ากับระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยการโน้มน้าวกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อให้เข้ามาอยู่ในแผนงาน

4. สร้างความพร้อมให้กับพื้นที่ด้วยกิจกรรมสนับสนุนส่งเสริมต่างๆ

5. มุ่งเป้าไปที่โครงการริเริ่มในพื้นที่จำกัด เพื่อจำกัดการใช้ทรัพยากรและแรงงาน

6. เร่งแผนงานทันทีเมื่อความสำเร็จของโครงการสาธิตนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อโครงการสาธิตได้ดำเนินการสำเร็จแล้ว ก็ต้องนำผลที่ได้จากการสาธิตนั้นไปใช้ในต่างพื้นที่อย่างระมัดระวังและค่อยเป็นค่อยไป ต้องมีการสร้างจุดเชื่อมต่อระหว่างกลุ่มเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงและการมองถ่ายประสบการณ์และทรัพยากร ซึ่งในขั้นตอนนี้ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นการเฉพาะ (specially trained cadres) จะมีบทบาทเป็นอย่างมากในการเข้าไปทำงานร่วมกับกลุ่มเป้าหมายใหม่ และต้องดำเนินการในทันที ซึ่งไม่ควรให้เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปของรัฐเข้าไปดำเนินการจนกว่าโครงการนั้นจะมีความพร้อมในการนำไปใช้อย่างเต็มรูปแบบ และประชาชนในพื้นที่ต้องมีความสามารถในการปกครองหรือพึ่งพาตนเองได้แล้ว (autonomy and self-reliance)

ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการนำโครงการสาธิตไปใช้ในต่างพื้นที่จะต้องถูกติดตามผลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งจะต้องประเมินผลกระทบทั้งในส่วนของโครงการที่มีต่อกลุ่มเป้าหมาย และการปรับปรุงเทคนิคและองค์ประกอบของการดำเนินการโครงการระหว่างดำเนินการด้วย โดยจะมีเกณฑ์ในการวัดความสำเร็จดังนี้

(1) การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในระดับชุมชน ที่เป็นผลมาจากโครงการ

(2) การเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติและพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ในมิติของความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (solidarity) ความคิดสร้างสรรค์ (creative) และระดับของการพึ่งพาตนเอง (self-reliance) และ

(3) การเปลี่ยนแปลงทางความสามารถของกลุ่มเป้าหมายในการริเริ่มและบริหารโครงการพัฒนาได้โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาใคร (independently)

สุดท้ายนี้ ก็จำเป็นต้องมุ่งความสนใจไปที่ช่วงของการทำให้โครงการสาธิตมีความสมบูรณ์ด้วยการเปลี่ยนผ่านไปสู่การดำเนินงานอย่างเต็มรูปแบบ (full-scale production) หรือการส่งผ่านไปสู่การบริหารงาน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั่วไป (normal administration) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (line agencies) ซึ่งจะต้องปรากฏขั้นตอนของการปรับปรุงการออกแบบ (redesign) มากมาย เนื่องจากปัญหาต่างๆ มักไม่ปรากฏชัดเจนกว่าจะเข้าไปสู่ขั้นการดำเนินงานเป็นการทั่วไป

โครงการเต็มรูปแบบ (Replication and Full-Scale Production Projects)

การนำผลการทดลองที่ได้ไปใช้เป็นการทั่วไปนั้นคือขั้นตอนสุดท้ายของลำดับการพัฒนาการทดลองนี้ โดยมีเป้าหมายหลักคือ เพื่อขยายผลศักยภาพของการผลิตและการบริหาร หรือคือการส่งมอบกระบวนการหรือระบบการดำเนินงานไปสู่หน่วยงานหลักเพื่อปรับให้เป็นการบริหารงานประจำต่อไป (routine administration)

ปัญหาที่สำคัญของการดำเนินการในขั้นตอนนี้คือ สมมติฐานที่กำหนดว่า ฝ่ายประจำนั้นจะสามารถนำผลผลิตที่ได้จากกระบวนการเชิงการทดลองไปปฏิบัติในลักษณะงานประจำต่อไปได้ แต่ในความเป็นจริงแล้วพบว่า มักจะพบกับความยากลำบากที่มิได้มุ่งหวังอยู่เสมอ (unanticipated difficulties)

ปัญหาเกี่ยวกับองค์การและการจัดการนั้น (organizational and operational problems) ได้กลายเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของการออกแบบโครงการ หลายๆ โครงการต้องประสบกับความล้มเหลวเนื่องจากไม่มีความสามารถในการสรรหาคูบุคลากร และไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับเจ้าหน้าที่ได้ หรือไม่สามารถจัดหาแรงสนับสนุนทางการบริหารให้เจ้าหน้าที่ได้ นอกจากนี้ ระบบ Bureaucracy ก็เป็นปัญหาเช่นกัน ทั้งในเรื่องระเบียบและการควบคุม หรือปัญหาจากงานเอกสารจำนวนมาก หรือปัญหาจากความห่างไกลของสำนักงานใหญ่กับพื้นที่ดำเนินการ หรือปัญหาวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่มีความพร้อม ปัญหาความไม่สมัคใจทำงานในถิ่นทุรกันดารของเจ้าหน้าที่ อันเนื่องมาจากมาจากพื้นฐานของเขา (background) ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญมาก

ปัญหาเกี่ยวกับองค์การมักจะเป็นความล้มเหลวในการออกแบบโครงการให้มีความเหมาะสมกับความสามารถของหน่วยงานในพื้นที่ ซึ่งจากการศึกษาแล้วพบว่า ไม่มีรูปแบบองค์การแบบใดแบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลสูงสุด แต่แต่ละแบบก็จะมีจุดแข็งและข้อจำกัดเป็นของตัวเอง และจะเหมาะสมกับรูปแบบทางการเมือง การบริหาร และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยสามารถจำแนกรูปแบบที่มักปรากฏได้ดังนี้

1. รูปแบบของแผนกหรือกระทรวงที่มีอยู่เดิม (existing department or ministry) ในกรณีนี้โครงการนั้นสามารถดำเนินการในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของแผนงานที่มีอยู่เดิม (ongoing program) โดยไม่ต้องสร้างหน่วยงานเฉพาะขึ้นใหม่

2. หน่วยงานทางการจัดการโครงการที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะ (distinct project management unit) แต่ยังคงอยู่ภายใต้กระทรวงที่มีอยู่เดิม โดยที่ทรัพยากรทั้งหมดที่จำเป็นในการจัดการโครงการหรือการสนับสนุนต่างๆ จะได้รับมาจากหน่วยจัดตั้งพิเศษที่มีโครงสร้างในลักษณะ Matrix (กลุ่มงานเฉพาะกิจที่อาศัยทรัพยากรและผู้เชี่ยวชาญจากแผนกต่างๆ ในองค์การเดิม)

3. กลุ่มงานอิสระนอกโครงสร้างปกติของรัฐบาล (autonomous unit) ที่มีการมอบหมายอำนาจและทรัพยากรให้เพียงพอในการดำเนินการ ทั้งในด้านการสรรหาคูบุคลากร การจ้างงานและการฝึกอบรม การเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จ่ายเงินเดือนและการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ที่สูงกว่าเจ้าหน้าที่ปกติ รวมถึงอำนาจในการติดต่อกับหน่วยงานผู้ให้การสนับสนุนทางด้านเทคนิคและการเงินจากต่างประเทศ

4. กลุ่มปฏิบัติงานประจำท้องที่ในลักษณะของการกระจายอำนาจ (decentralized field unit) ที่ต้องรายงานผลการดำเนินงานให้กับส่วนกลาง ซึ่งมักจะจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการโครงการที่มีลักษณะเฉพาะหรือโครงการพัฒนาท้องถิ่นที่ส่วนกลางไม่สามารถดำเนินการโดยตรงได้

5. คณะกรรมการประสานการทำงานเฉพาะกิจ (interagency coordinating committee) โดยจะเป็นการบูรณาการปัจจัยนำเข้า (inputs) จากหลากหลายหน่วยงาน อาทิเช่น หน่วยงานผู้ให้ความช่วยเหลือภาครัฐ หรือภาคเอกชน โดยเจ้าหน้าที่อาจจะมาจากหน่วยงานเดียวหรือหลายๆ หน่วยงานก็ได้

6. การรับเหมางานจากภาคธุรกิจ (private contractor) ที่จะเข้ามาจัดการทางด้านโครงสร้างและการดำเนินงานของโครงการเองทั้งหมด โดนมีรัฐคอยกำกับควบคุมการทำงาน หรือเป็นไปในลักษณะ Turnkey Project ที่ภาคเอกชนจะเข้ามาก่อสร้างพร้อมจัดหาเงินทุนด้วยตนเอง และส่งมอบการดำเนินการให้กับรัฐเมื่อก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว (สร้างก่อนจ่ายทีหลัง)

7. หน่วยงานของรัฐในระดับรัฐ จังหวัด หรือท้องถิ่น (lower level of government) ที่อาจจะดำเนินการโดยมีรัฐเป็นผู้ติดตามและควบคุมหรือไม่ก็ได้

8. การร่วมทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (joint venture) ที่เป็นการร่วมกันรับผิดชอบทั้งในเรื่องโครงสร้าง กระบวนการ การส่งมอบสินค้าหรือบริการ และการบำรุงรักษา โดยจะมีการกำหนดบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายไว้อย่างชัดเจน

รูปแบบที่เหมาะสมขององค์การนั้นจะขึ้นอยู่กับรูปแบบของโครงการ ลักษณะของโครงสร้างการบริหาร ลักษณะของภาวะผู้นำ ความพร้อมของบุคลากร เทคโนโลยี พื้นที่ที่ดำเนินการ และรูปแบบการบริการ ในกรณีของรูปแบบการบริหารที่มักถูกนำมาใช้เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง มีดังต่อไปนี้

1. ต้องให้ความสำคัญต่อการทำความเข้าใจในเรื่องข้อตกลงหรือเงื่อนไขของการกู้ยืม ก่อนที่จะมีการอนุมัติเงินทุน เพราะถ้ารัฐบาลไม่ประสงค์จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริงแล้ว ก็จะก่อให้เกิดปัญหาตามมาได้

2. การใช้จ่ายเงินควรจะทำในลักษณะที่เป็นการสนับสนุนต่อการบรรลุความสำเร็จ และต้องเป็นความสำเร็จหรือความก้าวหน้าที่สามารถวัดได้โดยง่าย เช่น การให้รางวัลหรือการลงโทษในกรณีที่เกิดหรือไม่เกิดพฤติกรรมที่ปรารถนา ทั้งนี้ จะขึ้นอยู่กับขนาดของการใช้จ่ายในภาพรวมด้วย

3. หน่วยงานผู้รับความช่วยเหลือทางการเงินควรจะต้องอุดหนุนเงินให้กับท้องถิ่นด้วย เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว รัฐบาลก็จะได้รับแรงกระตุ้นเนื่องจากต้องร่วมรับผิดชอบทางด้านเงินทุนหากดำเนินงานล้มเหลวด้วย หรืออาจกำหนดให้รัฐบาลต้องคืนเงินโดยทันทีหากรัฐบาลไม่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายได้ หรืออาจกำหนดให้ไม่จำเป็นต้องชำระหนี้บางส่วนหากสามารถสร้างผลงานได้อย่างเป็นที่พอใจ

4. หน่วยงานผู้ให้ความช่วยเหลือต้องกล้าที่จะยุติโครงการหากโครงการนั้นมีผลงานที่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง หรือมิได้บรรลุตามข้อตกลงที่กำหนดไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ อิทธิพลจากทางการเมืองหรือภาวะผู้นำของผู้มีอำนาจก็จะมีผลอย่างมากต่อโครงการ ยกตัวอย่างเช่น Lee Kuan Yew นายกรัฐมนตรีของ Singapore หรือ Tun Abdul Razak นายกรัฐมนตรีของ Malaysia ที่มีส่วนช่วยอย่างมากต่อความสำเร็จของโครงการพัฒนาในประเทศของเขา ในทางกลับกัน หากความกระตือรือร้นทางการเมืองหรือของผู้มีอำนาจได้ลดลงไป กระบวนการต่างๆ ก็จะกลับมาหยุดนิ่งเหมือนเดิม กล่าวคือ หากปราศจากแนวทางการสนับสนุนทางการบริหาร และความมุ่งมั่นทางการเมืองแล้ว ทั้งในเรื่อง งบประมาณ ความก้าวหน้าของงาน และเทคนิคต่างๆ ก็จะไม่เพียงพอในการที่จะประกันความสำเร็จของการส่งมอบโครงการไปสู่การบริหารงานทั่วไปได้

เมื่อโครงการได้ดำเนินการเต็มรูปแบบได้อย่างพึงพอใจ และการดำเนินการและการส่งมอบกลไกต่างๆ ได้ถูกทดสอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว หน่วยงานการพัฒนาก็เข้าสู่การเริ่มต้นกระบวนการสลายตัว หรือมีการเตรียมการเพื่อเข้าสู่โครงการต่อไป

สรุป (CONCLUSIONS)

การที่โครงการพัฒนาจะสำเร็จลงได้ด้วยดีนั้น หมายถึงจะต้องมีการออกแบบที่เหมาะสมและละเอียดอ่อน ซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะเป็นกระบวนการระยะยาว อันเนื่องจากความเสี่ยงและความไม่แน่นอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการนั้นส่งผลให้โครงการมีลักษณะเป็นเหมือนกิจกรรมในเชิงการตลาด ซึ่งโครงการต่างๆ จะแตกต่างกันตามแต่ระดับความเสี่ยงและความไม่แน่นอน และแตกต่างกันตามแต่ระดับของความรู้และประสบการณ์ของการออกแบบโครงการและการนำไปปฏิบัติ แต่ทั้งหมดนั้นจะเริ่มต้นด้วยได้ด้วยการใช้แนวคิดทางการทดลอง กล่าวคือ การออกแบบโครงการพัฒนาและการนำไปปฏิบัตินั้น จำเป็นต้องมีวิวัฒนาการ (evolutionary) ซึ่งต้องถูกวางแผนและจัดการในลักษณะชุดของขั้นตอน (series of stages) และอยู่ในแนวทางที่ความไม่แน่นอนต่างๆ จะค่อยๆ ลดลงด้วยการสั่งสมความรู้ในแต่ละขั้นตอน การวางแผนจะต้องนำเสนอขั้นตอนของการประมาณการที่สอดคล้องกันและเป็นลักษณะของการปรับปรุงการออกแบบไม่รู้จบ (continuous redesign)

โครงการพัฒนาจะต้องถูกออกแบบด้วย 3 หลักการ ดังนี้

(1) การพัฒนาและธรรมชาติของการทดลองของโครงการนั้น เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อลดความไม่แน่นอนต่างๆ และส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับสังคม

(2) องค์กรประกอบและหน้าที่เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในทางเทคนิคและการเงินนั้น เป็นเครื่องมือในการผลิตสินค้าหรือบริการ และเพื่อการสร้างความแน่นอนให้กับความเจริญทางเศรษฐกิจ และ

(3) การดำเนินการและการจัดการโครงการนั้น เป็นเครื่องมือที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพให้กับองค์กรในท้องถิ่นและหน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานต่างๆ เพื่อให้สามารถส่งมอบผลจากโครงการไปสู่กลุ่มเป้าหมาย โดยหลักการทั้ง 3 ข้อนั้นต่างก็สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ในส่วนประสมที่แตกต่างกัน และด้วยลักษณะการใช้งานที่แตกต่างกัน ทั้งในขั้นตอนการออกแบบโครงการทดลอง โครงการนำร่อง โครงการสาธิต และโครงการเต็มรูปแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ Honadal เกี่ยวกับการบริหาร การพัฒนา ซึ่งเป็นแนวคิดการออกแบบโครงการเชิงทดลอง โครงการนำร่อง โครงการสาธิต และโครงการ ปฏิบัติจริง หรือโครงการเต็มรูปแบบ

3.1 หน่วยการวิเคราะห์

รับสมัครผู้สูงอายุ เข้าร่วมโครงการทดลองอบรมหลักสูตรระยะสั้น จำนวน 50 คน หรือผู้วิจัยรับสมัคร อาสาสมัคร มาเข้าร่วมโครงการทดลอง

3.2 ผลประโยชน์ที่จะได้รับ

คือ การได้มาซึ่งความรู้สำหรับการแก้ไขปัญหาของการพัฒนาเพื่อค้นพบความต้องการของสังคม หรือ ของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะการแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสมในการกำหนดหลักสูตรการอบรมระยะสั้นที่ผู้สูงอายุ ต้องการ และสามารถพึ่งพาตนเองได้ด้วย

3.3 วิธีดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีแนวทางการวิจัยดังนี้

โครงการทดลอง มีแนวทางการวิจัย 5 แนวทาง ดังนี้

1. เพื่อนิยามปัญหา คือ กำหนดปัญหา ผู้สูงอายุไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ (รายได้ไม่ เพียงพอ) รัฐบาลจัดสวัสดิการไม่เพียงพอ
2. วิเคราะห์ในสิ่งที่ยังไม่ทราบ เพื่อลดความไม่แน่นอน และเพิ่มความรู้เกี่ยวกับปัญหา ทั้งใน ด้านสาเหตุและแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นได้
3. กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มรายได้แก่ผู้สูงอายุ สามารถพึ่งพาตนเองได้ จากหลักสูตรการ อบรมระยะสั้น
4. เพื่อเอาชนะความขาดแคลน และทำลายจุดที่เป็นคอขวด (Bottle – Necks) หรือทำจุดที่ ทำให้การพัฒนาเป็นอย่างล่าช้า เช่น การขาดแคลนความรู้ ซึ่ง สจล. วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ สามารถ ถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ ขาดโอกาส ซึ่งรัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ สจล. เป็นต้น

โครงการทดลองนั้นมีลักษณะเป็นการพัฒนาโดยการอาศัยการลองผิดลองถูก ที่เป็นการ รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างข้อมูลเพิ่มประสบการณ์ การมี ส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายของโครงการ เพราะบทบาทของผู้มีส่วนร่วม จะเป็นจุดแข็งของโครงการทดลองนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการนำร่อง เป็นการนำหลักสูตรอบรมระยะสั้น ทดสอบการอบรมกับผู้สูงอายุ จำนวน 50 คน ซึ่งในขั้นตอนนี้การดำเนินโครงการนำร่อง (ขั้นที่ 2 ของโครงการเชิงการทดลอง)เป็นการทดสอบผลที่ได้จากโครงการทดลองภายใต้สภาพแวดล้อมเสมือนจริง (Under Realistic Conditions) และประยุกต์ใช้เทคนิคต่างๆ ในลักษณะของโครงการต้นแบบ ก่อนที่จะไปดำเนินการในขนาดใหญ่ขึ้นต่อไป ซึ่งตัวแปรต่างๆ จะเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดต้นทุนของโครงการที่สูงมาก ผู้วิจัยต้องพิจารณาตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้สูงอายุในท้องถิ่น ทั้งในเรื่อง ชีวิตความเป็นอยู่ ความต้องการ
2. ความหลากหลายทางค่านิยมทางวัฒนธรรมและปทัสถานของผู้สูงอายุหรือชุมชนในท้องถิ่น ความยินยอมที่จะเปลี่ยนแปลง (Amenability to Change)
3. ลักษณะทางวัฒนธรรมที่หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมและทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุ
4. ลักษณะความสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของผู้สูงอายุชุมชน
5. ช่องทางของการร่วมมือ การมีส่วนร่วม การปฏิสัมพันธ์ และการสื่อสารของผู้สูงอายุ
6. ทัศนคติที่มีต่อความเสี่ยง มาตรฐานความสำเร็จ ปัจจัยกระตุ้นและปัจจัยจูงใจต่าง ๆ ดังนั้น

การฝึกอบรมให้กับผู้สูงอายุ ก็จะเป็นหลักประกันความสำเร็จได้ในระดับหนึ่ง และหากโครงการนำร่องนั้นสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงปทัสถานทางสังคมได้ หรือกระจายรายได้ และความรู้ที่มีประโยชน์แก่ผู้สูงอายุได้ หรือเพิ่มระดับการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุได้ ผลกระทบที่ประเมินค่าไม่ได้เหล่านี้ ก็อาจจะคุ้มค่า แม้จะเป็นการลงทุนที่สูงแค่ไหนก็ตาม

โครงการสาธิต ผู้วิจัยนำเสนอผลการประเมินผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรระยะสั้น ซึ่งผู้สูงอายุสามารถพึ่งพตนเองได้ สามารถยกระดับรายได้ของตนเอง และนำเสนอต่อหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญและกำหนดแผนพัฒนาและงบประมาณในการจัดทำหลักสูตรการอบรมระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ

โครงการเต็มรูปแบบ ผู้วิจัยนำผลการทดลองที่ได้ไปใช้เป็นการทั่วไปเพื่อขยายผลศักยภาพของการเปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุเพื่อการพึ่งพตนเองได้

3.4 แผนการดำเนินงาน

ระยะเวลาการวิจัย

ระยะเวลาโครงการ 1 ปี

วันที่เริ่มต้น 1 ตุลาคม 2560 วันที่สิ้นสุด 30 กันยายน 2561

ปี	กิจกรรม	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
2560	1. ศึกษาทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย และทบทวนวรรณกรรมพร้อมทั้งสำรวจความต้องการอบรมหลักสูตรระยะสั้น ของผู้สูงอายุ	X	X	X									
2560	2. ประชุมวางแผนการเปิดหลักสูตรระยะสั้นสำหรับผู้สูงอายุร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคง	X	X	X									

เอกสารนี้... ไม่สามารถให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า...
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปี	กิจกรรม	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
	ของมนุษย์ จังหวัดชุมพร												
2561	3. เปิดหลักสูตรบรมระยะสั้นและเปิดรับสมัครอาสาสมัครผู้สูงอายุ โดยติดต่อผ่านสำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชุมพร				X	X							
2561	4. ดำเนินโครงการทดลองและประเมินผล รายงานผลโครงการทดลอง						X	X	X				
2561	5. ดำเนินโครงการนำร่องกับชุมชน ตามที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แนะนำ และประเมินผล รายงานผลโครงการทดลอง									X	X	X	
2561	6. นำเสนอโครงการสาธิตการอบรมหลักสูตรระยะสั้นสำหรับผู้สูงอายุ แก่หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อวางแผนพัฒนาและงบประมาณ												X
2561	7. ประเมินผล สรุปผล และเขียนรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์และนำเสนอผลงานวิจัย												X

3.5 พื้นที่ดำเนินการ : จังหวัดชุมพร

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ปรึกษากับเจ้าหน้าที่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดชุมพร ให้คำแนะนำพื้นที่ที่มีโรงเรียนผู้สูงอายุ และชุมชนที่เพิ่งเริ่มก่อตัวชมรมผู้สูงอายุเพื่อให้กลุ่มดังกล่าวมีความมั่นคง สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งมีกลุ่มผู้สูงอายุ 2 กลุ่มดังนี้

1. โรงเรียนผู้สูงวัยใสใจวิถีไทย ต.ถ้ำสิงห์ อ.เมือง จ.ชุมพร
2. ชมรมผู้สูงอายุบ้านบางจาก ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางจาก ต.ชุมโค อ.ปะทิว

จ.ชุมพร

3.6 กิจกรรมการเปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ จังหวัดชุมพร

1. ประชุมกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อเปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ จังหวัดชุมพร จำนวน 2 กลุ่ม คือ

1.1 กลุ่มผู้สูงอายุโรงเรียนผู้สูงวัยใสใจวิถีไทย ต.ถ้ำสิงห์ อ.เมือง จ.ชุมพร เพื่อชี้แจงการดำเนินโครงการ วัตถุประสงค์โครงการ และให้ผู้สูงอายุ ได้เลือกกิจกรรมหลักสูตรระยะสั้น ตามความต้องการของผู้สูงอายุ ผู้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลถ้ำสิงห์, รองนายก อบต., สมาชิก อบต., ผู้สูงอายุ และ ประชาชนชุมชน เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ทำแบบสำรวจความต้องการการจัดกิจกรรมเปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุได้เลือกตามความต้องการ และผลความต้องการเปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้น ดังนี้

1. การทำอาหารว่างเพื่อสุขภาพ และสำหรับทุกคนในครอบครัว ได้แก่ การทำไอศกรีมเชอร์เบท
2. การปลูกผักยอด ผักกระถาง และการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์
3. กิจกรรมสันทนาการ เช่น ร้องเพลง สีสาค เต็นรำ รำวง
4. การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

1.2 กลุ่มชมรมผู้สูงอายุบ้านบางจาก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางจาก ต.ชุมโค อ.ปะทิว จ.ชุมพร เพื่อชี้แจงการดำเนินโครงการ วัตถุประสงค์โครงการ และให้ผู้สูงอายุได้เลือกกิจกรรมเปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้น ตามความต้องการของผู้สูงอายุ ผู้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5 บ้านบางจาก, พยาบาลประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางจาก, ผู้สูงอายุ เป็นต้น

ซึ่งคณะผู้วิจัย ได้ทำแบบสำรวจความต้องการการจัดกิจกรรมเปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุได้เลือกตามความต้องการ และผลความต้องการกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. การทำอาหารว่างเพื่อสุขภาพ และสำหรับทุกคนในครอบครัว ได้แก่ การทำไอศกรีมเชอร์เบท
2. กิจกรรมสันทนาการ เช่น ร้องเพลง สีสาค เต็นรำ รำวง
3. การจัดสวนหินเพื่อสุขภาพ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารการพัฒนาและการอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนา และการอบรมหลักสูตรระยะสั้น แก่ผู้สูงอายุ และเพื่อเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ

ในการนี้วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์เป็นสถาบันการศึกษาในจังหวัดชุมพร ซึ่งสามารถเป็นที่พึ่งแก่ชุมชน และจังหวัดชุมพร จึงมีแนวคิดในการศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาและการอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีอาชีพ มีรายได้เสริม ได้มาเจอเพื่อน พบปะเพื่อน ระหว่างการอบรม ทำให้ผู้สูงอายุได้มีสุขภาพจิตดี ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งถือว่าการช่วยเหลือรัฐสวัสดิการอีกทางหนึ่ง ที่สถาบันการศึกษาได้ช่วยเหลือทางการศึกษา ให้ผู้สูงอายุมีงานทำ พึ่งพาตนเองได้ ถือว่าเป็นนโยบายเชิงรุก เพื่อสนับสนุนนโยบายเชิงรับ คือ การรับเงินช่วยเหลือผู้สูงอายุและที่สำคัญที่สุดผู้วิจัยอยากให้เห็นภาพของ สจล. วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ อยู่ในใจของประชาชนจังหวัดชุมพร ที่เขาได้เอ่ยนามว่า “เขาโชคดีที่มี สจล.วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ ในพื้นที่จังหวัดชุมพร” เป็นสถาบันที่สร้างอาชีพ สร้างเพื่อน สร้างมิตรไมตรี สมกับคำว่า “ I LOVE KMITL ”

จึงทำให้ผู้วิจัย มีแนวคิดในการช่วยเหลือผู้สูงอายุโดยให้ความรู้ ซึ่งเป็นความรู้ที่เรามีอยู่ในองค์กรอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์เพื่อผู้สูงอายุได้พึ่งพาตนเองได้ จึงทำวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารการพัฒนาและการอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุเพื่อการพึ่งพาตนเอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีแนวทางการวิจัยดังนี้

4.1 โครงการทดลอง มีแนวทางการวิจัย 5 แนวทาง ดังนี้

1. เพื่อนิยามปัญหา คือ กำหนดปัญหา ผู้สูงอายุไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ (รายได้ไม่เพียงพอ) รัฐบาลจัดสวัสดิการไม่เพียงพอ
 2. วิเคราะห์ในสิ่งที่ยังไม่ทราบ เพื่อลดความไม่แน่นอน และเพิ่มความรู้เกี่ยวกับปัญหา ทั้งในด้านสาเหตุและแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นได้
 3. กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มรายได้แก่ผู้สูงอายุ สามารถพึ่งพาตนเองได้ จากหลักสูตรการอบรมระยะสั้น
 4. เพื่อเอาชนะความขาดแคลน และทำลายจุดที่เป็นคอขวด (Bottle – Necks) หรือทำจุดที่ทำให้การพัฒนาเป็นอย่างล่าช้า เช่น การขาดแคลนความรู้ ซึ่ง สจล. วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ ขาดโอกาส ซึ่งรัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ สจล. เป็นต้น
- โครงการทดลองนั้นมีลักษณะเป็นการพัฒนาโดยการอาศัยการลองผิดลองถูก ที่เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างข้อมูลเพิ่มประสบการณ์ การมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายของโครงการ เพราะบทบาทของผู้มีส่วนร่วม จะเป็นจุดแข็งของโครงการทดลองนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการวิจัย พบว่า จากการประชุมกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อเปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ จังหวัดชุมพร จำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้สูงอายุโรงเรียนผู้สูงอายุใฝ่ใจวิถีไทย ต.ถ้ำสิงห์ อ.เมือง จ.ชุมพร และกลุ่มชมรมผู้สูงอายุบ้านบางจาก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางจาก ต.ชุมโค อ.ปะทิว จ.ชุมพร พบว่า

1. กลุ่มผู้สูงอายุโรงเรียนผู้สูงอายุใฝ่ใจวิถีไทย ต.ถ้ำสิงห์ อ.เมือง จ.ชุมพร ได้เลือกกิจกรรมหลักสูตรระยะสั้น ตามความต้องการของผู้สูงอายุ ผู้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลถ้ำสิงห์, รองนายก อบต., สมาชิก อบต., ผู้สูงอายุ และ ประชาชนชุมชน เป็นต้น

ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ทำแบบสำรวจความต้องการการจัดกิจกรรมเปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุได้เลือกตามความต้องการ และผลความต้องการเปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้น ดังนี้

1. การทำอาหารว่างเพื่อสุขภาพ และสำหรับทุกคนในครอบครัว ได้แก่ การทำไอศกรีมเชอร์เบท
2. การปลูกผักยอด ผักกระถาง และการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์
3. กิจกรรมสันทนาการ เช่น ร้องเพลง ลีลาศ เต้นรำ รำวง
4. การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

2. กลุ่มชมรมผู้สูงอายุบ้านบางจาก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางจาก ต.ชุมโค อ.ปะทิว จ.ชุมพร ผู้สูงอายุได้เลือกกิจกรรมเปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้น ตามความต้องการของผู้สูงอายุ ผู้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5 บ้านบางจาก, พยาบาลประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางจาก, ผู้สูงอายุ เป็นต้น

ซึ่งคณะผู้วิจัย ได้ทำแบบสำรวจความต้องการการจัดกิจกรรมเปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุได้เลือกตามความต้องการ และผลความต้องการกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. การทำอาหารว่างเพื่อสุขภาพ และสำหรับทุกคนในครอบครัว ได้แก่ การทำไอศกรีมเชอร์เบท
2. กิจกรรมสันทนาการ เช่น ร้องเพลง ลีลาศ เต้นรำ รำวง
3. การจัดสวนหินเพื่อสุขภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.1 แสดงการประชุมกลุ่มผู้สูงอายุ

4.2 โครงการนำร่อง เป็นการนำหลักสูตรอบรมระยะสั้น ทดสอบการอบรมกับผู้สูงอายุ จำนวน 50 คน ซึ่งในขั้นตอนนี้การดำเนินโครงการนำร่อง (ขั้นที่ 2 ของโครงการเชิงการทดลอง) เป็นการทดสอบผลที่ได้จากโครงการทดลองภายใต้สภาพแวดล้อมเสมือนจริง (Under Realistic Conditions) และประยุกต์ใช้เทคนิคต่างๆ ในลักษณะของโครงการต้นแบบ ก่อนที่จะไปดำเนินการในขนาดใหญ่ขึ้นไป ซึ่งตัวแปรต่างๆ จะเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดต้นทุนของโครงการที่สูงมาก ผู้วิจัยต้องพิจารณาตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้สูงอายุในท้องถิ่น ทั้งในเรื่อง ชีวิตความเป็นอยู่ ความต้องการ
2. ความหลากหลายทางค่านิยมทางวัฒนธรรมและปทัสถานของผู้สูงอายุหรือชุมชนในท้องถิ่น ที่ความยินยอมที่จะเปลี่ยนแปลง (Amenability to Change)
3. ลักษณะทางวัฒนธรรมที่หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมและทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุ
4. ลักษณะความสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของผู้สูงอายุชุมชน
5. ช่องทางของการร่วมมือ การมีส่วนร่วม การปฏิสัมพันธ์ และการสื่อสารของผู้สูงอายุ
6. ทัศนคติที่มีต่อความเสี่ยง มาตรฐานความสำเร็จ ปัจจัยกระตุ้นและปัจจัยจูงใจต่าง ๆ ดังนั้น การฝึกอบรมให้กับผู้สูงอายุ ก็จะเป็นหลักประกันความสำเร็จได้ในระดับหนึ่ง และหากโครงการนำร่องนั้นสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงปทัสถานทางสังคมได้ หรือกระจายรายได้ และความรู้ที่มีประโยชน์แก่ผู้สูงอายุได้ หรือเพิ่มระดับการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุได้ ผลกระทบที่ประเมินค่าไม่ได้เหล่านี้ ก็อาจจะคุ้มค่า แม้จะเป็นการลงทุนที่สูงแค่ไหนก็ตาม

หลังจากนั้นผู้วิจัย และคณะวิจัยได้ดำเนินการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นตามความต้องการของผู้สูงอายุ ทั้ง 2 กลุ่ม โดยจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น จำนวน 4 หลักสูตร คือ การทำอาหารว่างเพื่อสุขภาพ และสำหรับทุกคนในครอบครัว การปลูกผักยอด ผักกระถาง และการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และการจัดสวนหินเพื่อสุขภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดอบรมทุกกิจกรรมตามความต้องการของผู้สูงอายุ หลังจากฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะจัดกิจกรรมสนทนาการแก่ผู้สูงอายุทุกครั้ง (ก่อนแยกย้ายกลับบ้าน) ได้แก่ กิจกรรมร้องเพลง รำวง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ผ่อนคลาย มีความสุข สุขภาพจิตใจที่ดี ซึ่งการเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวอนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จัดกิจกรรมสนทนาการในครั้งนี้ เป็นการร้องเพลงพระราชนิพนธ์ และร่ำวง และที่สำคัญก่อนจะปิดกิจกรรมได้มีการเก็บข้อมูลด้านกุศโลบาย ให้ผู้สูงอายุแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับกุศโลบาย สำหรับการสอนเด็กและเยาวชน ในการใช้ชีวิตประจำวัน โดยนำคำสอนที่พ่อ แม่ คนโบราณได้สอนเอาไว้ ซึ่งผู้วิจัยได้บันทึกกุศโลบายท้องถิ่นของชาวบ้าน ชาวจังหวัดชุมพรเพื่อเป็นคำเตือนไว้สอนลูกหลานสืบไป

กิจกรรมการทำอาหารว่างเพื่อสุขภาพ สำหรับทุกคนในครอบครัว และกิจกรรมสนทนาการ

วิทยากร : การทำไอศกรีมเชอร์เบท อาจารย์สมพร นพเกื้อ
 กิจกรรมสนทนาการ ดร.รัชนีวรรณ แดงวิไลลักษณ์
 กิจกรรมเก็บข้อมูลกุศโลบาย นางจิราพร หาญกลับ และทีมงาน

การทำอาหารว่างเพื่อสุขภาพ ไอศกรีมเชอร์เบท สำหรับทุกคนในครอบครัว

เชอร์เบท เป็นไอศกรีมผลไม้แบบสดชื่นๆ เป็นไอศกรีมที่มีส่วนผสมของผลไม้ น้ำตาลหรือน้ำผึ้ง รสชาติของเชอร์เบทออกเปรี้ยวหรือหวานแบบกลมกล่อม

ซึ่งในการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นในครั้งนี้ เป็นการทำไอศกรีมสำหรับผู้สูงอายุ และทุกคนในครอบครัว จะใช้น้ำผึ้งแทนน้ำตาล และใช้ผลไม้ในท้องถิ่นของตำบลถ้าสิ่งไหนได้แก่ สละ กัวยี่เล็บมือ

กิจกรรมสนทนาการ

กิจกรรมร้องเพลง ร่ำวง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ผ่อนคลาย มีความสุข สุขภาพจิตใจที่ดี ซึ่งการจัดกิจกรรมสนทนาการในครั้งนี้ เป็นการร้องเพลงพระราชนิพนธ์ และร่ำวง

ก่อนจะปิดกิจกรรมได้มีการเก็บข้อมูลด้านกุศโลบาย ให้ผู้สูงอายุแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับกุศโลบาย สำหรับการสอนเด็กและเยาวชน ในการใช้ชีวิตประจำวัน โดยนำคำสอนที่พ่อ แม่ คนโบราณได้สอนเอาไว้

กิจกรรมการปลูกผักยอด ผักกระถาง และการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์

วิทยากร : กิจกรรมการปลูกผักยอด ผศ.ดร.ร่วมจิตร นกเขา
 กิจกรรมสนทนาการ ดร.รัชนีวรรณ แดงวิไลลักษณ์
 กิจกรรมเก็บข้อมูลกุศโลบาย นางจิราพร หาญกลับ และทีมงาน

อาหารการกินในวัยผู้สูงอายุ ซึ่งในอนาคตจะมีคนอายุ 60 ปี แต่แข็งแรงทั้งสุขภาพกายสุขภาพจิต ความคิดความอ่าน การตัดสินใจยังดีอยู่ จำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ผู้สูงอายุน่าที่จะขยับไปอยู่ที่วัย 65 ปีขึ้นไป โดยทั่วไปร่างกายคนเราจะเริ่มมีการเสื่อมของอวัยวะตั้งแต่อายุ 30 ปีขึ้นไป ดังนั้นการดูแลสุขภาพที่ดี และถูกสุขลักษณะตั้งแต่ต้นจะช่วยลดโอกาสการเกิดโรค หรือปัญหาทางสุขภาพที่มักเกิดขึ้นเมื่อย่างเข้าสู่วัยสูงอายุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้น ได้จัดกิจกรรมการปลูกผักยอด และการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ ให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อนำไปปลูก และรับประทานเองที่บ้าน ช่วยลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้จากการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ต่อไป การจัดการเรียนการสอนครั้งนี้ ได้ให้ความรู้การปลูกผักยอด ต้นอ่อนทานตะวัน ต้นอ่อนผักบุ้ง และต้นอ่อนกระเจี๊ยบ ให้ผู้สูงอายุเลือกตามความต้องการ

กิจกรรมสันทนาการ

กิจกรรมร้องเพลง รำวง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ผ่อนคลาย มีความสุข สุขภาพจิตใจที่ดี ซึ่งการจัดกิจกรรมสันทนาการในครั้งนี้ เป็นการร้องเพลงพระราชนิพนธ์ และรำวง

ก่อนจะปิดกิจกรรมได้มีการเก็บข้อมูลด้านกุศโลบาย ให้ผู้สูงอายุแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับกุศโลบาย สำหรับการสอนเด็กและเยาวชน ในการใช้ชีวิตประจำวัน โดยนำคำสอนที่พ่อ แม่ คนโบราณได้สอนเอาไว้

กิจกรรมการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

วิทยากร	กิจกรรมการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	อาจารย์สุมลรัตน์ จินตนาสิรินุรักษ์
	กิจกรรมสันทนาการ	ดร.รัชนีวรรณ แดงวิไลลักษณ์
	กิจกรรมเก็บข้อมูลกุศโลบาย	นางจिरาพร หาญกลับ และทีมงาน

กิจกรรมการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การปลูกดอกดาวเรือง

ตามที่กระทรวงมหาดไทย เชิญชวนประชาชนและราชการทุกภาคส่วนทั่วประเทศ “ปลูกดอกดาวเรือง หรือดอกไม้สีเหลือง” ซึ่งเป็นสีประจำวันสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เพื่อใช้ประดับสถานที่ราชการ สถานที่สำคัญของจังหวัด บริษัท ห้างร้าน และบ้านเรือนประชาชน ดังนั้น ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญจึงได้ตอบสนองตามที่กระทรวงมหาดไทย ได้ขอความร่วมมือในการปลูกดอกดาวเรือง หรือดอกไม้สีเหลือง เพื่อใช้ประดับสถานที่ราชการ บ้านเรือนประชาชน นั้น ในการนี้ จึงได้จัดการเรียนการสอนในการปลูกดอกดาวเรือง แก่ผู้สูงอายุ และผู้ที่สนใจ ได้มาเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป

กิจกรรมสันทนาการ

กิจกรรมร้องเพลง รำวง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ผ่อนคลาย มีความสุข สุขภาพจิตใจที่ดี ซึ่งการจัดกิจกรรมสันทนาการในครั้งนี้ เป็นการร้องเพลงโดยผู้สูงอายุ เล่นเกม และรำวง

ก่อนจะปิดกิจกรรมได้มีการเก็บข้อมูลด้านกุศโลบาย ให้ผู้สูงอายุแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับกุศโลบาย สำหรับการสอนเด็กและเยาวชน ในการใช้ชีวิตประจำวัน โดยนำคำสอนที่พ่อ แม่ คนโบราณได้สอนเอาไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรมการจัดสวนหินเพื่อสุขภาพ

วิทยากร	กิจกรรมการจัดสวนหินเพื่อสุขภาพ	อาจารย์สมลรัตน์ จินตนาสิรินุรักษ์
	กิจกรรมสันตนาการ	ดร.รัชนีวรรณ แดงวิไลลักษณ์
	กิจกรรมเก็บข้อมูลภาคโลบาย	นางจิราพร หาญกลับ และทีมงาน

สวนหินเท้าเปล่า : เดินนวดเท้าด้วยตนเอง

เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการกดจุดสะท้อนกลับ ด้วยการเดินเท้าเปล่าบนวัสดุที่มีความโค้งนูน และไม่ เป็นอันตรายเริ่มจากการเดินเท้าเปล่า บนพื้นที่นุ่มเท้าก่อน เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยให้เท้าก่อน ให้เริ่ม เดินบนหญ้า ทรายละเอียด ทรายหยาบ กรวดก้อนกลมขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ หินแม่น้ำขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ ขึ้นไปเรื่อยๆ โดยในช่วงแรกๆ ให้เดิน 2-3 รอบ เพื่อปรับความเคยชินของเท้า และควรเดินฝึกสไลด์ด้านข้าง หรือเดินถอยหลังบ้าง เพื่อฝึกให้เท้าคุ้นเคย

ประโยชน์ของการนวดฝ่าเท้า

1. สามารถจัดความกดดันและเมื่อยตึงของกล้ามเนื้อ
2. ช่วยให้เกิดความผ่อนคลาย และคลายเครียด
3. เป็นเสมือนการล้างพิษทางผิวหนัง ช่วยกระตุ้นให้เกิดการขับของเสียออกมาทางผิวหนัง
4. กระตุ้นให้เลือดมีการไหลเวียนได้ดีไปยังทั่วทุกส่วน
5. กระตุ้นการทำงานของระบบประสาท
6. ปรับความสมดุลให้เนื้อเยื่อต่างๆ
7. เพิ่มพลังงานและสมรรถภาพการทำงานในของอวัยวะต่างๆ
8. กระตุ้นเซลล์ผิวหนัง จึงมีผลให้ผิวพรรณแข็งแรงเปล่งปลั่งกระตุ้นการทำงานของต่อมไทรอยด์ มีผล

ต่อฮอร์โมนและอารมณ์ของคนเรา

9. ช่วยให้มีสมองคลายเครียด ทำให้อ่อนหลับได้ง่ายขึ้น
10. เพิ่มพลังสมอง แก้ปัญหาความจำ
11. มีผลต่อข้อและเอ็นต่าง ๆ ทำให้เคลื่อนไหวดี มีความยืดหยุ่นพอเหมาะ
12. บำบัดหรือบรรเทาความเจ็บไข้ไม่สบายต่างๆ
13. ปรับความสมดุลของฮอร์โมน

กิจกรรมสันตนาการ

กิจกรรมร้องเพลง รำวง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ผ่อนคลาย มีความสุข สุขภาพจิตใจที่ดี ซึ่งการจัดกิจกรรม สันตนาการในครั้งนี้ เป็นการร้องเพลงโดยผู้สูงอายุ และตีกลองยาว

ก่อนจะปิดกิจกรรมได้มีการเก็บข้อมูลด้านภาคโลบาย ให้ผู้สูงอายุแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับภาคโลบาย

สำหรับการสอนเด็กและเยาวชน ในการใช้ชีวิตประจำวัน โดยนำคำสอนที่พ่อ แม่ คนโบราณได้สอนเอาไว้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สแกนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 ข้อมูลกุศโลบาย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารการพัฒนาและการเปิดหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง ได้มีการจัดเก็บข้อมูลกุศโลบาย ซึ่งเป็นการเล่าเรื่องราวในอดีตที่พ่อ แม่ ได้มีคำสอนลูกหลานที่เป็นกุศโลบาย เพื่อเก็บข้อมูลดังกล่าวมาเป็นคลังสมอง เพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายในการสอนเยาวชนในจังหวัดชุมพร

กุศโลบาย หมายถึง อุบายอันฉลาด, อุบายที่ดี "กุศโลบาย" คำนี้เป็นมาอย่างไร

คำว่า “กุศโลบาย” พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ เป็นผู้บัญญัติขึ้นโดยใช้เป็นชื่อหนังสือที่ท่านแปลจากภาษาอังกฤษ ต้นฉบับเดิมนั้น มีชื่อในภาษาอังกฤษว่า “Strategy in Handling People” ซึ่งท่านบอกว่าหากจะแปลตรงตัว ก็อาจแปลได้ว่า “กลยุทธ์ในการกุมผู้คนไว้ในมือ” อะไรทำนองนี้ ท่านเห็นว่าถ้าขึ้นแปลดังนี้ ก็มีความหมายที่ไม่ค่อยดีนัก ท่านจึงใช้คำว่า “กุศโลบาย” แทนอันมาจากคำว่า “กุศล” ผสมกับคำว่า “อุบาย” และมีความหมายว่า การใช้อุบายในทางที่ชอบ ในทางที่ควร เพื่อชนะใจ หรือผูกใจผู้อื่น

หลายคนคงจะเป็น ที่ถูกปู้ยาตายายห้ามนู่นห้ามนี่ตอนเด็กๆ ด้วยเหตุผลที่ชวนให้ฟัง และเหมือนมันไม่น่าจะเกี่ยวกันได้เลย ที่สำคัญไปกว่านั้น... มันเป็นเหตุผลที่น่ากลัวมาก ซึ่งมันมักจะไม่น่าเป็นเรื่องผี วิญญาณ และความตาย ฟังดูไม่ค่อยจะเป็นเหตุเป็นผลกันเท่าไรนัก แต่ต้องยอมรับจริงๆ ถ้าปู้ยาตายายไม่ใช้กลอุบายแบบนี้แล้ว วันนั้น เราอาจจะได้รับอันตรายจากสิ่งต่างๆ หรือทำอะไรที่ไม่เหมาะสมลงไปก็ได้ เจตนาที่แฝงอยู่ในข้อห้ามของคนโบราณ ที่หลาย ๆ คนก็ยังคงเชื่อและไม่กล้าจะฝ่าฝืนข้อห้ามกันมาจนถึงทุกวันนี้

ซึ่งผู้รับผิดชอบโครงการ และทีมงานได้รวบรวมข้อมูลด้านกุศโลบาย เพื่อเป็นคลังสมอง ดังนี้

1. ห้ามเด็ก ๆ เดินข้ามหนังสือ

คนโบราณท่านห้ามข้ามหนังสือ หนังสือเป็นทางสูง เพราะเป็นแหล่งความรู้ เรารู้อะไรดี ๆ จากหนังสือ หนังสือทำให้เราฉลาด เราหาใจได้ก็เพราะหนังสือ

โบราณจึงสอนให้รู้คุณค่าของหนังสือ และเคารพยั้งนัก หากผู้ใดลบหลู่หนังสือ เช่น เดินข้าม โบราณว่าผู้นั้นจะเป็นคนโง่ตลอดชาติ จะร่ำเรียนอะไรก็ไม่เก่ง ไม่ฉลาด ปัญญาจะทึบ คิดก็ช้า หรือแม้จะทำงานสิ่งใดก็ไม่ประสบความสำเร็จ ใครไม่ยกย่องเขลาเขาปัญญา อย่าข้ามหนังสือ

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

โบราณอยากสอนให้รู้คุณค่าของหนังสือ ไม่ควรแสดงกิริยาอันไม่เหมาะสม คนเราควรรู้จักเคารพสิ่งที่มีคุณค่า หนังสือถือว่าเป็นครูผู้หนึ่งที่ทำให้เราเป็นคนที่มีความรู้ ความเฉลียวฉลาด ทำให้เราอ่านออกเสียงได้

ฉะนั้นแล้ว เราจึงควรจะเคารพ และเก็บรักษาหนังสือไว้ให้ดี ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เวลาหยิบมาอ่านจะได้สะดวก เวลาเก็บเข้าที่ก็รู้แห่งหน

หนังสือ เป็นครูใกล้ซิด เป็นมิตรที่ใกล้ตัวหลายคนได้ดีเพราะหนังสือบางคนสร้างเนื้อสร้างตัวได้ด้วยหนังสือบางคนกลับเนื้อกลับตัวได้ เพราะข้อความสั้นๆ ในหนังสือที่ให้แง่คิดถึงกับกลับตัวได้ในฉับพลันทันที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ห้ามนอนหันศีรษะไปทางทิศตะวันตก

โบราณกล่าวว่าการนอนหันศีรษะไปทางทิศตะวันตกจะทำให้อายุสั้นลง เพราะทิศตะวันตกเป็นทิศที่ผีนอน การนอนหันไปทางทิศนั้นถือว่า เป็นการสาปแช่งตัวเองให้ตายเร็ว

อีกอย่างผีวิญญาณที่ผ่านมาพบจะเอาไปอยู่ด้วย หรือไม่อย่างนั้น จะทำให้ท่านยมบาลเข้าใจผิดคิดว่าตายไปแล้ว ท่านจะจับวิญญาณเรากลับไปด้วย เพราะการนอนหันศีรษะไปทางทิศตะวันตก มีแต่ผีหรือคนตายเท่านั้น ส่วนคนเป็นจะไม่หันศีรษะไปทางทิศตะวันตก

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

การนอนหันศีรษะไปทางทิศตะวันตก จะทำให้นอนตื่นสายจนตะวันโद่ง ดวงอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันออก ถ้านอนหันศีรษะไปทางทิศตะวันตกจะเห็นตะวันอย่างไร ก็นอนอืดไปเลย สายเท่าไรก็ไม่รู้เรื่องจนกว่าจะเมื่อยหลังเมื่อยตัวนั้นแหละ

อีกอย่างหนึ่ง ถือกันเป็นธรรมเนียมประเพณีที่ปฏิบัติกันมาช้านาน ให้เกิดความเป็นระเบียบ และเพื่อให้เกิดความสบายใจของผู้คนในการดำเนินชีวิต

3. ห้ามทักเสียงดังนอกบ้านที่ได้ยินตอนกลางคืน

คนโบราณบอกว่าในตอนกลางคืน ได้ยินเสียงอะไรดังกุกๆ กักๆ และดังอยู่ข้างนอกบ้านก็อย่าไปทักตอนกลางคืน นั้น นอนอยู่บนบ้าน หากได้ยินเสียงอะไรดังกุกๆ กักๆ อยู่ข้างนอกบ้าน ควรทำเฉยๆ ไว้เป็นที่ที่สุด นิ่งเงียบไว้ เงียบหูฟังให้ดีว่าเป็นเสียงอะไรกันแน่ อย่าส่งเสียงทักทาย ถ้ามองดู ดู ต่า ว่ากล่าวอะไรเป็นอันตราย รอคูรอฟังจนกว่าจะแน่ใจ ว่าเป็นอะไร เพราะอาจมีผู้ไม่หวังดีปล่อยคุณไสยเพื่อมาทำร้ายเราได้ แม้กระทั่งว่าจะเป็นผีร้ายที่ปลอมตัวมาเป็นสัตว์ชนิดต่างๆ เพื่อมาทำร้ายเรา เมื่อเราเงียบไว้ ผีร้ายก็ไม่อาจทำอันตรายเรา

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

ในยามค่ำคืน มีแต่ความมืดมิด มองอะไรไม่ใคร่เห็น จึงไม่ค่อยรู้ว่าอะไรเป็นอะไรได้แน่ชัด เมื่อได้ยินเสียงอะไรดังอยู่นอกบ้านตัวเรื่อน จะเป็นเสียงดังกุกๆ กักๆ หรือเสียงอื่นใดก็ตามที่น่าสงสัย ท่านสอนให้อยู่นิ่งๆ อย่าส่งเสียงทักทาย ก็เพื่อให้เรามีสติ พิจารณาก่อนว่านั่นเป็นเสียงอะไร เป็นเสียงคน คนดีหรือคนร้าย เสียงสัตว์ สัตว์ธรรมดาหรือสัตว์ร้าย เสียงลม เสียงใบไม้ หรือเสียงอะไรกันแน่ เพื่อสอนให้มีสติสัมปชัญญะ ไม่ให้ตกใจง่าย คิดพิจารณาก่อนจะพูดหรือโต้ตอบออกไป เพราะถ้าเสียงนั้นเป็นเสียงของผู้ร้าย เมื่อเราส่งเสียงทักถามกลับ ผู้ร้ายก็จะรู้ว่าเราอยู่ตรงไหน ทำให้เป็นอันตรายต่อตัวเรา ฉะนั้นแล้ว ต้องมีสติพิจารณาให้รอบคอบก่อน กลางค้ำกลางคืนนั้น ทำอะไรผิดพลาดง่าย แต่ถ้ามีสติสัมปชัญญะก็จะไม่ผิดพลาดเลย หรือถ้าผิดพลาดบ้างก็น้อย เพราะยังเป็นปุถุชนอยู่ จะหาความสมบูรณ์ในชีวิตไม่ได้ แต่จะไม่ผิดพลาดจนเกิดความเสียหายอะไรมากมายใหญ่โตเป็นแน่ ถ้าจะว่าไปแล้ว คนไทย หรือผู้คนที่อยู่ในสังคมไทยนี้ ส่วนใหญ่จะได้รับการอบรมจากพระพุทธศาสนา ให้มีสติสัมปชัญญะกันเป็นพื้นในตัวอยู่แล้ว จะสังเกตเห็นว่า บุคคลคนไทยจะมีความนึมนวล น่าชม น่ามองพิเศษกว่าใครๆ นั้นเพราะพระพุทธศาสนาหล่อหลอม ไม่ให้แข็งกระด้างกระโดกกระเดก จน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลายเป็นวัฒนธรรมไทยที่ดีที่สุดข้อหนึ่ง เรื่องสติสัมปชัญญะนี้ ต้องถือเป็นส่วนสำคัญในการสร้างจิตใจแบบไทย ไม่ว่าจะรับวัฒนธรรมอะไรเข้ามาบ้าง เราก็ต้องรักษาจิตใจแบบไทยๆ ที่มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ไว้ให้ได้

4. ห้ามเชกหัวเด็ก

คนโบราณท่านห้ามเชกหัวเด็กกอบุยาของโบราณนั้นอีกอย่าง ซึ่งกลายมาเป็นข้อห้ามก็คือ ห้ามเชกหัวเด็ก เพราะจะทำให้เด็กมีเคราะห์ร้าย และทำให้เด็กมีอันเป็นไปต่างๆ นานา คือ ทำให้ขวัญเด็กหนีจากตัวไป ผลที่ตามมาคือ เด็กเจ็บป่วย ไม่สบายบ่อยๆ ทำให้เด็กไม่ฉลาด เรียนรู้ช้า ทำให้เด็กปัสสาวะรดที่นอน ทำให้ผู้ปกครองชกผ้าปูที่นอนกันไม่หวาดไหว

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

การเชกหัวเด็กนั้น ถือว่าเป็นอันตรายอย่างยิ่งสำหรับเด็ก เพราะหัวหรือกะโหลกของเด็กนั้น ยังไม่แข็งแรงพอ ถ้าได้รับการกระทบกระเทือนบ่อยๆ อาจเป็นอันตรายต่อร่างกายหรือถึงแก่ชีวิตได้ เหตุผลอีกอย่าง การเชกหัวเด็กนั้นถือเป็นกีริยามารยาทที่ไม่ดีไม่งาม ซึ่งเด็กอาจจะจำและนำไปปฏิบัติกับผู้อื่นได้ ผู้ใหญ่ควรทำสิ่งที่ดีงามให้เด็กดู เพื่อที่จะได้เป็นตัวอย่างที่ดีให้ชนรุ่นหลังนำไปปฏิบัติสืบต่อไป

5. ห้ามปิดกวาดบ้านตอนกลางคืน

คนโบราณท่านห้ามปิดกวาดบ้านเวลาในค่ำคืน โบราณท่านห้ามมิให้กระทำ จะเป็นอัปมงคล เปรียบเหมือนเป็นการปิดกวาดปิดไล่เทวดาหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่มาคอยคุ้มครองระวังภัยจากภูตผี หรือสิ่งชั่วร้ายไม่ให้มารบกวนผู้คนภายในบ้าน ให้ออกไปจากบ้านเรือน เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว สิ่งชั่วร้ายอาจมาทำร้าย หรือรบกวนผู้คนภายในบ้านได้ เช่น ทำให้นอนหลับฝันร้ายหรือถูกรบกวน โดยการสิ่งร่างกาย หรือแม้กระทั่งให้ประสบภัยอย่างใดอย่างหนึ่ง

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

การกวาดบ้านในยามค่ำคืน มักจะไม่ค่อยสะอาด เพราะมีดวงอะไรไม่เห็น บางทีทำให้ไม่อาจปิดกวาดบ้านได้สะอาดแท้จริง สิ่งของเล็กๆ น้อยๆ หรือมีค่าที่เราหลงลืมทำตกหล่นไว้ อาจถูกเราปิดกวาดทิ้งไปด้วย เพราะมองไม่ค่อยเห็น อีกอย่างอาจถูกตำหนิจากคนรอบข้างได้ ว่าเป็นคนมักง่าย เพราะไม่ค่อยสะอาด หรืออาจทำให้สมาชิกในครอบครัวรำคาญได้ เพราะเป็นเวลาพักผ่อน ที่สำคัญ อาจได้รับอันตรายจากของมีคม เพราะมองไม่ค่อยเห็น ภัยอันตรายและความเสียหายอันเกิดจากมองไม่เห็นนี้มีมากมายนัก

6. ห้ามเจ้าบ่าวเจ้าสาวพบกันก่อนแต่งงาน 3 วัน

คนโบราณห้ามเจ้าบ่าวเจ้าสาวพบกันก่อนแต่งงาน 3 วัน การแต่งงานถือเป็นเรื่องสำคัญนัก สำหรับบ่าวสาว เพราะจะต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน แต่เมื่อมีความสำคัญ ก็ต้องมีเคล็ดหรือข้อห้ามเอาไว้ให้ปฏิบัติตาม ถึงจะเป็นมงคล เช่น การจัดงานแต่งงาน ห้ามมิให้เจ้าบ่าวและเจ้าสาวพบหน้ากันก่อนจะแต่งงาน 3 วัน คืออีก 3 วัน จะเข้าพิธีแต่งงานแล้ว ท่านห้ามพบกัน ต้องอยู่ใครอยู่มัน ไม่อย่างนั้นแล้ว ชีวิตคู่จะไม่ยั่งยืน จะมีเหตุให้หย่าร้างกัน หรือแม้จะต้องมีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดต้องจากไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

เพื่อฝึกความอดทนอย่างหนึ่งระหว่างเจ้าบ่าวกับเจ้าสาว เพราะในการจะใช้ชีวิตร่วมกันนั้น จะต้องมีความอดทนอดกลั้น ไม่อย่างนั้นแล้ว จะอยู่กันไม่ได้นาน นี่ถือเป็นอุบายของคณโบริภคอีกอย่างหนึ่ง ที่จะทดลองจิตใจของบ่าวสาวว่าจะเป็นคนรู้จักอดทนไหม ใจร้อนจนทนอะไรไม่ได้หรือไม่ ด้วยสาเหตุนี้โบริภคถึงห้ามเอาไว้ไม่ให้บ่าวสาวเจอหน้ากัน 3 วันก่อนแต่งงาน เรื่องของความอดทนนี้ ถือเป็นคุณธรรมความรักที่สำคัญข้อหนึ่ง ซึ่งจะขาดเสียมิได้คู่รักใดไม่รู้จักอดทน คู่รักนั้นร้างรากันแน่นอนอนาคาถหนึ่งที่ต้องท่องไว้ในใจเสมอ สำหรับคนมีความรัก ก็คือ เราจะอดทนความอดทน ทำให้ความรักไปได้ตลอดรอดฝั่ง

7. ห้ามมีเพศสัมพันธ์วันพระ

คณโบริภคกล่าวห้ามเอาไว้ว่า ห้ามมีเพศสัมพันธ์กันในวันพระ เพราะการมีเพศสัมพันธ์กันในวันพระนั้น ถือว่าเป็นการกระทำที่อัปยศัญไร ไม่เป็นสิริมงคลต่อชีวิตและครอบครัว วันพระเป็นวันมงคล ควรหยุดการกระทำในเรื่องคารวโลกีย์ และเรื่องไม่ดีไม่งามทั้งหลาย อีกอย่างหนึ่งวันพระนี้ ถือว่าเป็นวันปล่อยผี ผีวิญญานทั้งหลายจะออกเที่ยวไปในที่ต่างๆ เมื่อผ่านมาเห็นการร่วมเพศเข้าก็จะโกรธไม่พอใจ พากันสาปแช่งให้ฉิบหายวายป่วงต่างๆ นานา

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

อีกอย่างหนึ่ง วันนี้ถือว่าเป็นวันหยุดงานทั้งหมด เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดกันมายาวนานแล้ว เราควรจะปฏิบัติตาม สืบทอดเพื่อให้เป็นตัวอย่างต่อคนรุ่นหลัง ได้ช่วยสืบทอดสิ่งที่ดีงามต่อไป ได้มีโอกาสไปทำบุญที่วัดบ้าง ไม่ใช่วันๆ เอาแต่บ้ากิน กาม เกียรติ ควรจะได้พักจากชีวิตหยาบๆ เข้าสู่ชีวิตละเอียด เข้าไปทำบุญ รักษาศีล เจริญภาวนากันบ้างตามสมควร

8. ห้ามนอนตอนหัวค่ำ

คณโบริภคห้ามนอนแต่หัวค่ำ สมัยโบริภคผู้เฒ่าผู้แก่จะห้ามมิให้ลูกหลานนอนหัวค่ำ เพราะจะถูกผีอำหรือไม่ว่าจะมาขโมยเอาวิญญาณของเราไปอยู่ด้วย หรือหลอกล่อให้เราไปอยู่ด้วย เพราะโลกของผีกับคนจะไม่เหมือนกัน เมื่อเป็นเวลาสว่างของเราจะเป็นเวลามืดของเขา เวลามืดของเราก็เป็นเวลาสว่างของเขา เวลานอนตอนหัวค่ำนี้เป็นอันตรายยิ่ง เพราะเป็นเวลาที่โลกผีโกล่สว่างแล้ว โบริภคจึงห้ามมิให้นอนในตอนหัวค่ำ

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

ช่วงเวลาหัวค่ำไม่ใช่เวลาที่ควรนอนหลับ คนเราควรเริ่มนอนตั้งแต่ 3 ทุ่มขึ้นไป การนอนหลับตอนหัวค่านั้น เมื่อตื่นขึ้นมาจะรู้สึกงัวเงีย ปวดเศียรเวียนเกล้า มึนงง เนื่องจากนอนผิดเวลา และเมื่อตื่นขึ้นมา กลางดึก จะทำให้นอนไม่หลับ ต้องกระสับกระส่ายไปอีกนาน บางทีถึงรุ่งเช้าก็มี เป็นผลเสียต่อสุขภาพมาก คนบางคนชอบนอนมาก ค่านิดคำหนอยก็จ้องแต่จะชอนตาตำรำไป วันๆ ไม่เคยรู้เรื่องรูปร่างอะไรกับเขา นับเป็นชีวิตที่ไม่สร้างสรรค์เลย เป็นคนควรไฝ่รู้ ไฝ่เรียน ไฝ่ศึกษาธรรมน้อมนำมาปฏิบัติ ช่วงหัวค่ำเป็นเวลาที่เหมาะแก่การเรียนรู้เป็นที่สุด ภายหลังจากที่รับประทานอาหารแล้ว ช่วงหัวค่ำเป็นเวลาพักผ่อน เอาช่วงเวลานี้แหละมาศึกษาค้นคว้า หรือศึกษาธรรมปฏิบัติตามสมควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ห้ามซึ้นิ้วไปที่รุ่งกินน้ำ

คนโบราณห้ามซึ้นิ้วไปที่รุ่งกินน้ำ ซึ่งคนโบราณสอนกันมาว่า รุ่งกินน้ำเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่เกิดจากการแสดงอิทธิฤทธิ์ของเทวดา เพื่อให้ผู้คนได้ชม เพื่อความสวยงาม แต่ก็ห้ามลบหลู่ และห้ามกระทำการใดๆ ที่ไม่สมควร เช่น ห้ามซึ้นิ้วที่รุ่งกินน้ำ ซึ่งโบราณเชื่อว่าจะทำให้นิ้วกุด ซึ้นิ้วไหน หรือกันิ้ว ก็จะถูกด้วนเท่านั้น สมัยเด็กๆ พอเห็นรุ่งกินน้ำ ก็อดที่จะมองดูไม่ได้ เพราะสวยงามเหลือเกิน แต่เวลาดูก็ต้องไม่ลืมว่า จะต้องสำรวมระมัดระวังอย่างดี จะซึ้นิ้วไปที่รุ่งกินน้ำมิได้เป็นอันขาด หาไม่แล้ว นิ้วจะถูกด้วน ไม่ครบอาการสามสิบสอง

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

แท้จริงแล้วที่ท่านห้ามอย่างนั้น ก็เพื่อป้องกันภัยอันตรายจากนิ้วจะทิ่มแทงตาผู้อื่นเท่านั้นเอง ปกติแล้วภายหลังจากฝนหยุดตก จะทำให้อากาศดีท้องฟ้าแจ่มใส ชาวบ้านโดยเฉพาะเด็กๆ จะรำเริงสนุกสนานเป็นพิเศษ และมักจะเกิดรุ่งกินน้ำ พวกเด็กๆ เห็นก็อาจจะซึ้นิ้วไปมา ซึ่งอาจจะทิ่มแทงตากันได้ ฉะนั้นแล้วโบราณจึงห้าม เพื่อเป็นอุบายป้องกันอันตราย

10. ห้ามชิมอาหารด้วยทัพพี

คนโบราณห้ามชิมอาหารด้วยทัพพีนั้น โบราณว่าห้ามมิให้กระทำเป็นอันขาด เพราะจะทำให้ลูกที่เกิดมาหน้าตาอู หรือปากจะกว้างเหมือนทัพพี หรือมีฉนั้น อาจกลายเป็นคนไม่สมประกอบ อาจพิกลพิการได้ อาหารที่ยังไม่เสร็จ ไม่พร้อมที่จะกิน แต่เอาทัพพีไปตักก็เปรียบเหมือน เด็กที่ยังไม่พร้อมที่จะเกิดมาโดยไม่คาดคิด ซึ่งจะ ทำให้เด็กเกิดมามีร่างกายไม่แข็งแรง และอาจพิกลพิการอย่างหนึ่งอย่างใดได้

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

การที่โบราณห้ามชิมอาหารด้วยทัพพีนั้น ก็เพื่อฝึกสอนให้มีกิริยามารยาทที่ดีงาม ไม่ให้กระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม หรือมักง่ายเกินไป การชิมอาหารด้วยทัพพีนั้น เมื่อชิมเสร็จเราก็จะเทอาหารกลับลงที่เดิม อาจดูแล้วน่ารังเกียจสำหรับผู้พบเห็น อาจเป็นที่น่าขยะแขยงสำหรับผู้ร่วมรับประทานอาหารนั้นด้วย และอาหารนั้นอาจบูดเน่าได้เร็วขึ้น ทำให้เสียประโยชน์ในการประกอบอาหารนั้นนั้น บรรดาเหล่านักชิมทั้งหลายทั้งชาย รั เช่นนี้เสมอ ควรใช้ทัพพีตักใส่ถ้วยหรือช้อนสำหรับชิมต่างหาก จึงจะงาม

11. ห้ามคนคล้องพระเดินลอดราวตากผ้า

คนโบราณห้ามคนคล้องพระเดินลอดราวตากผ้า ซึ่งสมัยโบราณการห้อยพระเครื่องและเครื่องรางของขลังนั้น เป็นไปอย่างแพร่หลาย แม้แต่ปัจจุบัน คนไทยก็ยังนิยมห้อยพระคล้องคอกันทั่วไป เพราะใช้ป้องกันภัยอันตรายจากคนร้าย สัตว์ร้าย ภูตผีได้ แต่ในการคล้องพระนี้ โบราณท่านต้องมีภูห้ามเหมือนกัน เช่น ห้ามลอดราวตากผ้า เพราะจะทำให้เครื่องรางของขลังนั้นเสื่อมลง ที่สำคัญอาจผิดของ ซึ่งโบราณเรียกว่า ผิดของรักชานั่นเอง ซึ่งจะทำให้ผู้นั้นกลายเป็นคนบ้าได้

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

โดยปกติราวตากผ้าเป็นของต่ำ ส่วนพระเครื่องเป็นของสูง ไม่สมควรที่จะเดินลอดไป หาไม่แล้ว จะเป็นการไม่ให้ความเคารพนับถือพระ ต้องการสอนให้คนเรารู้จักแสดงความเคารพบูชาพระเครื่องให้ถูกต้อง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจะเคารพอะไรสักอย่างหนึ่ง ก็ต้องแสดงออกมาให้ชัด มิใช่ดีแต่ปาก แต่ต้องแสดงความเคารพจริงๆ ทั้งกายและใจ

12. ห้ามก้มมองลอดหว่างขาตัวเองเมื่อไปงานศพ

คนโบราณมีข้อห้ามไว้ว่า เมื่อไปร่วมงานศพ ห้ามก้มมองลอดขาตัวเอง เพราะจะทำให้มองเห็นผี และผีก็จะมองเห็นตัวเรา ปกติคนกับผีจะอยู่คนละโลก จะไม่สามารถมองเห็นกันได้ แต่เมื่อใดมีงานศพวิญญาณของผู้ตาย ก็จะวนเวียนอยู่แถวนั้น ซึ่งหากเราก้มมองลอดขาตัวเอง แล้วมองเห็นผีและผีก็มองเห็นเรา ก็แสดงว่าเรากับผีอยู่ภพเดียวกันแล้ว ผีตนนั้นก็เอาเราไปอยู่ด้วย เป็นเหตุให้คนโบราณห้ามก้มมองลอดขาตัวเอง เมื่อไปงานศพ

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

การก้มมองลอดขาตัวเองนั้น ไม่ได้เกี่ยวกับจะทำให้เห็นผีเลย และถ้าเห็นผีแล้ว ก็ไม่เห็นจะมีอะไรต้องกลัว ถึงอย่างไรผีก็เอาตัวเราไปไม่ได้ เพราะผีไม่อาจทำอะไรเราได้ แต่ที่เขาห้ามมองลอดหว่างขาตัวเองก็เพราะว่า กลัวจะเกิดอาการวิงเวียนศีรษะ แล้วหน้ามืด หกล้ม หัวกระแทกพื้นตายเอาได้ หากไม่ก็บาดเจ็บไปต่างๆ นานา อีกอย่างหนึ่งการกระทำเช่นนั้นเป็นการไม่ควร เพราะเป็นการถือว่าไม่ให้เกียรติต่อเจ้าภาพในงาน

13. ห้ามหญิงมีครรภ์นั่งขวางบันได

คนโบราณห้ามหญิงที่ตั้งครรภ์ ผู้เฒ่าผู้แก่หรือบุคคลภายในครอบครัว จะต้องดูแลและเอาใจใส่เป็นอย่างดี โดยเฉพาะระวังภัยจากภูตผีร้ายทั้งหลาย ถ้าหญิงตั้งครรภ์นั่งขวางบันได โบราณท่านถือ และห้ามเด็ดขาด เพราะถึงเวลาคลอดเด็ก จะคลอดยาก สาเหตุเพราะนั่งขวางบันไดนั่นเอง

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

หญิงที่ตั้งท้องสิ่งสำคัญที่สุดคือการดูแลตัวเองให้ดี ไม่ว่าจะเป็นการนั่ง นอน ยืน หรือทุกๆ อิริยาบถต้องเป็นไปด้วยความระมัดระวัง เพราะอาจเป็นอันตรายต่อตัวเองและเด็กในท้องที่คนโบราณไม่ให้หญิงตั้งครรภ์มานั่งขวางบันไดนั้น ก็เพราะกลัวพลัดพลั่งตกได้ ข้อที่เป็นห่วงเป็นใยกันมากก็คือ ถ้าระหว่างนั่งคาบบันไดอยู่แล้ว เกิดเป็นลมหน้ามืด หมดสติขึ้นมา ใครจะช่วยให้บันไดเป็นทางขึ้นลงของผู้คน ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย บันไดบ้าน เขามีไว้ให้เดินขึ้นลง การนั่งขวาง คาบันไดบ้าน จึงดูเป็นกริยาที่ไม่เหมาะสม

14. ห้ามเหยียบธรณีประตู

คนโบราณห้ามไว้ว่า อย่าเหยียบธรณีประตู ผู้ไม่เชื่อฟัง บังอาจเหยียบธรณีประตู จะต้องถูกธรณีสูบสักวัน ธรณีประตู คือ ไม้ที่รองรับกรอบล่างของประตู และเป็นที่ยึดรับกลอนประตูด้วย เป็นที่ที่ทุกคนจะต้องเดินผ่านไปมาเป็นประจำ เป็นของสำคัญของบ้านเรือน ถ้าใครเดินเหยียบย่ำ ขย่ม กระแทก เป็นต้น ก็จะมีบาปกรรม เมื่อถึงเวลาอันสมควร จะถูกธรณีสูบ คือ ถูกแผ่นดินสูบลงไป จนกระทั่งตายอยู่ใต้ดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

เรื่องนี้โบราณท่านต้องการให้ทุกคนเดินเข้าออกประตูอย่างระมัดระวัง เดินอย่างคนมีสติ มิใช่ใจลอย เพราะถ้าหากไม่ระมัดระวังแล้ว จะเกิดผลเสียอย่างน้อย 2 ประการคือ

1. เดินสะดุดธรณีหล่มไป อาจจะทำให้ขาแพลง ข้างโน ปากแจ๋ เล็บเท้าหลุด หรือก้นกระแทกพื้น หรือถ้ารุนแรงกว่านั้นก็อาจถึงตายได้ ถ้าล้มลงไปแล้วศีรษะฟาดพื้นแรงๆ
2. ธรณีประตูชำรุดทรุดโทรม ธรณีประตูที่ถูกเหยียบ ถูกย่ำ ถูกขย่ม ถูกกระแทกบ่อยๆ เข้า ก็อาจจะเคลื่อนแคลน เลื่อน หลุด แตก หัก ไปเข้าสัปดาห์หนึ่ง ทำให้เสียเวลา เสียเงินเสียทองที่ต้องมาซ่อมแซมใหม่อีก

15. ห้ามอยู่ใต้ต้นไม้ใหญ่ตอนฝนตก

คนโบราณห้ามไว้ว่าอย่าอยู่ใต้ต้นไม้ในเวลาฝนตก หากไม่แล้วฟ้าจะผ่าหัวตาย โดยปกติเมื่อฝนตกหนัก คนมักเข้าไปพักหลบฝนอยู่ใต้ต้นไม้ใหญ่ เพราะคิดว่าปลอดภัยที่สุดแล้ว ต้นไม้ใหญ่ แผ่กิ่งก้าน มีใบครีมนหนา น่าจะคุ้มครองป้องกันภัยฝนได้ดี แต่ที่แท้หาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เพราะคนโบราณท่านว่าเวลาฝนตก ถ้าใครไปพักอยู่ใต้ต้นไม้ใหญ่ จะถูกฟ้าผ่าตาย

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

เวลาคนเราเดินทางไปไหนมาไหน โดยเฉพาะคนแถวชนบท เมื่อเขาเดินทาง ก็มักจะมีของติดไม้ติดมือไปด้วย เช่น มีดและขวาน ถ้าคนในเมืองเดินทาง ก็มักจะมีเครื่องประดับ เช่น สร้อยคอติดตัวไปด้วย สิ่งที่เป็นเหล็กเป็นโลหะนั้น เป็นสื่อทำให้เกิดฟ้าผ่า ฟ้าไม่ผ่าหัวคน แต่ฟ้าสิ่งที่เป็นโลหะเหล่านั้น อีกอย่างหนึ่ง ฟ้าจะผ่าลงมาในที่สูง จึงไม่ควรเข้าไปอยู่ใต้ต้นไม้ใหญ่ ควรจะเข้าไปอยู่ใต้พุ่มไม้เตี้ยๆ จะปลอดภัยกว่า

16. ห้ามล้างถ้วยชามตอนกลางคืน

คนโบราณท่านห้ามนักห้ามหนาว่า อย่าล้างถ้วยชามตอนกลางคืน มิฉะนั้นทรัพย์เงินทองจะสูญหายไปการล้างถ้วยชาม จาน แก้ว หม้อ ไห หรืออะไรก็ตามตอนกลางคืน เท่ากับล้างเอาทรัพย์เงินทองออกไปด้วยล้างทุกวัน เงินทองก็น้อยลงทุกวัน หัวค่ำวันนี้กินข้าวแล้ว ก็เอากล้วยชามใส่กะละมังไว้ ไม่ต้องล้าง และไม่ต้องเทน้ำแช่ เอาไว้ล้างวันพรุ่งนี้คำว่าล้างวันพรุ่งนี้ หมายถึง ล้างตอนเช้า หรือกลางวัน ล้างตอนเช้ามืดก็ได้ เพราะยังไม่แจ่ม ต้องล้างในช่วงเวลาที่สายตามองเห็นอะไรชัดเจนแล้วเท่านั้น บางบ้านไม่ล้างตอนค่ำ แต่เอาไปล้างตอนเช้ามืด อย่างนี้ไม่ถูกต้อง ล้างตอนที่สายตามองอะไรเห็นแล้วจึงค่อยล้างดีกว่า

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

เหตุผลเพียงแต่ถ้าล้างตอนกลางคืนคือค่ำมืดแล้วนี้ ก็จะไม่สะอาด เพราะมองเห็นคราบสกปรกไม่ชัดเจน จึงตั้งเป็นข้อห้ามไว้ บางทีกลางค่ำกลางคืน การจับการถือถ้วยชาม แก้ว จาน อะไรอาจพลาดตกแตกได้ ของที่ตกแตกตอนกลางคืน เก็บกวาดทำความสะอาดยากที่สุด เพราะไม่รู้ว่าจะเศษแก้ว เศษชาม ตกกระเด็นไปทางไหนบ้าง ถ้าพลาดไปเหยียบอาจเลือดตกยางออกได้ ผลเสียที่จะเกิดจากการล้างชามตอนกลางคืนนั้น มีมากมายนัก ควรเก็บเอาไปล้างในวันรุ่งขึ้น ในช่วงเวลาที่มองเห็น คือ ช่วงประมาณ 7 โมงเช้าถึง 5 โมงเย็นเป็นดีที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

17. ห้ามขว้างสิ่งของจากข้างล่างขึ้นไปบนเรือน

คนโบราณว่า ห้ามขว้างสิ่งของใดๆ จากข้างล่างขึ้นไปบนเรือน เพราะถือเป็นกลางร้าย จะทำให้เกิดเรื่องไม่ดีหรือเหตุอันไม่พึงประสงค์ภายในบ้าน เชื่อว่าการขว้างสิ่งของที่อยู่ในสถานที่ต่ำ ขึ้นบนบ้านเรือนนั้น เหมือนกับเป็นการขว้างสิ่งร้ายๆ เข้าไปในบ้าน จะเป็นสาเหตุทำให้เกิดความเดือดร้อนตามมาภายหลัง

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

เพื่อเป็นการไม่ให้กระทำ เพราะเป็นกิริยาที่ผู้อื่นดูแล้วไม่สวย ไม่งาม ไม่ควรจะทำ และอีกอย่าง การขว้างสิ่งของนั้น เราไม่สามารถมองเห็นบนเรือนได้ อาจถูกข้าวของเสียหาย และที่สำคัญไปกว่านั้น สิ่งของที่ขว้างขึ้นไป อาจถูกผู้คนภายในบ้าน เป็นเหตุทำให้ได้รับอันตรายได้ การขว้างสิ่งของใดๆ ก็ตามขึ้นไปบนบ้าน เป็นสิ่งไม่ควรกระทำ เพราะอาจถูกศีรษะคนบนบ้านจนหัวร้างข้างแตกขึ้นไป หรืออาจไปถูกข้าวของแตกหักเสียหาย อีกประการหนึ่ง การขว้างสิ่งของใดๆ ขึ้นไปในบ้านเป็นกิริยาไม่ดี เขาไม่ประพฤติกัน

18. ห้ามเดินลงส้นเท้าบนบ้าน

คนโบราณกล่าวไว้ว่า ห้ามเดินลงส้นเท้าบนบ้าน เพราะจะทำให้ผีบ้านผีเรือน ตื่นตกใจ หรือไม่มีความสุขในการเป็นอยู่ แล้วจะหนีไปอยู่เสียที่อื่น ไม่อยู่ให้ความคุ้มครองรักษาต่อไป เมื่อไม่มีผีเรือนคอยคุ้มครองคนในบ้านอาจจะได้รับความทุกข์ความเดือดร้อนตามมาภายหลังได้

การเดินลงส้น คือ การเดินส้นเท้าหนัก หรือเดินกระแทกส้นลงบนพื้น ทำให้เกิดเสียงดัง ที่โบราณห้ามเดินลงส้นก็เพราะว่า อาจทำให้บ้านเรือนชำรุดทรุดโทรมหรือข้าวของโค่นล้มแตกแตกเสียหายได้

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

ถ้าเป็นบ้านที่ไม่แน่นอนหนา เช่น ฝ้าที่ปูพื้นด้วยไม้ฟาก พื้นอาจหักทะลุไปได้ อีกอย่างหนึ่งการเดินแรงๆ อย่างนั้น ดูแล้วไม่สวยงาม เป็นกิริยาของคนที่ไม่ใช่คนสุภาพอ่อนโยน ไม่ใช่ลักษณะของคนมีศีลธรรม ใครที่ยังเดินลงส้น เดินใช้ส้นกระแทกพื้นอยู่ ควรเลิกละนิสัยเช่นนั้นเสีย

การแก้ไขไม่ให้เดินลงส้นมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. บอกตนเองก่อนเสมอว่าต่อไปนี้เราจะเดินอย่างมีสติ
2. เดินเอาปลายเท้าลงก่อน ส้นลงทีหลัง
3. เดินให้ช้าลงกว่าแต่ก่อนสักหน่อยหนึ่ง

19. ห้ามหลับขณะฟังเทศน์

คนโบราณท่านห้ามไว้ว่า อย่าหลับขณะฟังเทศน์ หากไม่แล้วจะเกิดเป็นงูในชาติหน้าเป็นสัตว์เลื้อยคลาน ไม่รู้สึกรู้สึาในเรื่องบุญ บาป วันๆ เอาแต่เลื้อยไปมา หรือนอนขดอยู่ ไม่ได้สนใจอะไรคนฟังเทศน์ ฟังธรรมะ แล้วง่วงเหงาหาวนอน นั่งโงกเงกไปมา หรือบางคนนั่งฟังเสาสัปหงก ไม่รู้เลยว่าพระท่านเทศน์เรื่องอะไรผู้ที่ฟังเทศน์ไปหลับไปอย่างนี้มีบาปกรรม ทำให้ชาติหน้าเกิดเป็นงู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

โบราณท่านว่าไว้อย่างหนึ่ง ก็เพื่อเตือนสติคนฟังเทศน์ ให้ตั้งอกตั้งใจด้วยดี เพื่อให้ได้ประโยชน์อันเกิดจากการฟังอย่างแท้จริง การฟังเทศน์มีประโยชน์อย่างไร อาณิสสของการฟังธรรมตามกาล

1. ได้ฟังสิ่งที่ไม่เคยได้ฟัง
2. เข้าใจชัดสิ่งที่เคยฟังแล้ว
3. บรรเทาความสงสัยลงได้
4. ทำความเห็นด้านถูก
5. ช่วยยกสภาวะจิตให้สูงขึ้น
6. ผู้ฟังธรรมและศึกษาธรรมจนชำนาญ เมื่อตายไปเกิดในภพอื่น ย่อมรู้ธรรมของพระพุทธเจ้า และบรรลุมรรคผลได้เร็ว
7. ผู้ฟังธรรมและศึกษาธรรมจนชำนาญ เมื่อตายไปเกิดในภพอื่น ย่อมรู้ธรรมของพระพุทธเจ้าได้เร็ว สอนคนอื่นก็ได้ และบรรลุมรรคผลได้เร็ว
8. ผู้ฟังธรรมและศึกษาธรรมจนชำนาญ เมื่อตายไปเกิดในภพอื่น ถึงตัวเองจะจำธรรมไม่ได้ แต่เมื่อมีผู้เตือนก็ระลึกนึกออก เพราะอุปนิสัยที่เคยฟัง และศึกษามาก่อน จะบรรลุมรรคผลได้เร็ว แต่ประโยชน์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ ต้องมีการฟังธรรมอย่างถูกต้อง การฟังอย่างถูกต้อง คือ
 1. ตั้งใจฟัง
 2. ฟังอย่างพิจารณาเพื่อให้เกิดปัญญา
 3. ไม่ดูแคลนหัวข้อธรรม
 4. ไม่ดูหมิ่นผู้แสดงธรรม
 5. ไม่ดูถูกตัวเองว่าโง่เขลา
 6. ฟังด้วยศรัทธาและเลื่อมใส
 7. ฟังด้วยความเคารพ
 8. ฟังให้จำได้และนำไปปฏิบัติ

20. ห้ามร้องเพลงในครัว

คนโบราณท่านห้ามไว้ว่า อย่าร้องเพลงในครัว หาไม่แล้วจะได้ผัวแก่ นี่แสดงว่าท่านห้ามเฉพาะพวกผู้หญิงสาว ๆ ไม่ได้ห้ามผู้ชาย ก็แน่ละซิ ผู้ที่เข้าครัวทำกับข้าว ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง มิใช่ผู้ชายถ้าผู้ชายทำครัวทำกับข้าวด้วย ท่านก็คงห้ามว่า อย่าร้องเพลงในครัว มิฉะนั้นจะได้เมียแก่โดยสรุปก็คือ โบราณท่านเตือนผู้หญิงว่า อย่าร้องเพลงในครัว ใครร้องเพลงในครัว จะได้ผัวแก่ก็ไม่ต้องเหมือนกันว่า ผัวแก่ นี่ไม่ตรงไหนเพลงเขาก็ยังร้องออกมาว่า “มีผัวแก่” เขาว่าดีแท้แน่ๆ เข้าใจเรื่องรัก รู้จักยกย่องยึดหยุ่น...”แล้วอย่างนี้จะว่าผัวแก่ไม่ได้อย่างไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

ข้อนี้ที่จริงท่านเพียงแต่ต้องการให้ตั้งใจประกอบอาหารให้ดี จะต้มยำทำแกง ก็ทำให้อร่อย ให้คนกินชมว่า รสชาติยอดเยี่ยมกระเทียมดองถ้าหากร้องเพลงเปล็ดเปล็นไป จะหลงลืมเดิมบางอย่างหรือเพิ่มบางอย่างมากไป บางที่ปิ้งปลาอยู่ที่หรือทอดไข่ อาจลืมน้ำมันเพราะมีแต่ร้องเพลง ปลาจะไหม้ ไข่อาจจะเกรียม จนกินไม่ได้ก็อย่างหนึ่ง การร้องเพลงในระหว่างการทำอาหาร น้ำลายอาจกระเด็นตกลใส่อาหารได้ ซึ่งเป็นข้อเสียหายอย่างรุนแรง ยิ่งถ้ามีคนเห็นด้วยแล้วอาหารมือนั้นก็คงจะหมดรสชาติที่เดียวเหตุนี้ จึงไม่ควรร้องเพลงในครัวมิใช่เรื่องว่าจะได้ผิวแก่สักหน่อย

21. ห้ามกินข้าวเย็นปนข้าวร้อน

คนโบราณห้ามไว้ว่า อย่ากินข้าวเย็นปนข้าวร้อน มิฉะนั้น เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย จะรักษาหายยาก แปลว่าโรคจะดีอย่า รักษาไม่หายหรือหายยาก อีกอย่างหนึ่ง การกินข้าวร้อนปนข้าวเย็นจะทำให้เดินหลงทาง คือ ถ้ากินแล้วออกเดินทาง มีหวังหลง หาทางกลับไม่ได้แน่

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

ข้อนี้โบราณท่านห้ามไว้อย่างนั้น ก็ประสงค์จะรักษาของ ไม่อยากให้ข้าวสุกเสียไป ท่านต้องการให้กินข้าวเย็นให้หมดก่อน แล้วจึงกินข้าวร้อนทีหลัง ระหว่างกินข้าวเย็น ก็ไม่ต้องเอาข้าวร้อนมาผสม กินแต่ข้าวเย็นเพียวๆ แต่ข้าวเย็นนี้ ควรอุ่นให้ร้อนเสียก่อน และเมื่ออุ่นแล้ว ก็ไม่ต้องเอาข้าวร้อนที่เพิ่งหุงเสร็จใหม่ๆ เข้ามาผสม คงกินแต่ข้าวเย็นที่อุ่นแล้วนั้นแหละ ให้หมดก่อน เรื่องนี้ เมื่อผู้เขียนยังเล็กๆ เคยถูกกวาดขันบ่อยๆ ในเรื่องห้ามเอาข้าวเย็นมาปนข้าวร้อน

จงกินข้าวเย็นก่อน อย่าเพิ่งกินข้าวร้อน หากกินข้าวเย็นหมดแล้ว ยังไม่อิ่ม จึงค่อยตักข้าวร้อนกินเพิ่มเติมอีก เมื่อข้าวร้อนเหลืออยู่ก็ให้เก็บไว้ การเก็บข้าวร้อนไว้ เก็บได้นานกว่าข้าวเย็น ทำให้ประหยัด ถ้าเก็บข้าวเย็น กินข้าวร้อน ข้าวเย็นที่เก็บไว้ก็จะบูดเน่า ไม่เป็นการประหยัด

22. ห้ามซ้อนชามเวลากินข้าว

คนโบราณห้ามซ้อนชามหรือจานในเวลากินข้าว หากไม่แล้วจะมีหน้าที่ใช้ไม่มีวันหมด ในเวลาที่รับประทานอาหาร จะเป็นข้าว ก๋วยเตี๋ยว ขนม หรือพุดสรูปรวมๆ ก็คือ เวลากินข้าว ห้ามกินซ้อนชามหมายความว่า เมื่อกินชามไหนหมดแล้ว ห้ามนำชามหรือจานนั้นมาซ้อนใต้ล่างจานชามที่กำลังกินอยู่อีก ใครฝ่าฝืนจะมีหนี้สินจนใช้ไม่มีวันหมด บางคนกินก๋วยเตี๋ยวหลายชาม แล้วก็เอาชามที่กินหมดแล้วซ้อนไว้ใต้ล่างชามที่กำลังกินจนสูงขึ้นมา ถ้าทำพลาดตกแตกเสียหายจะอย่างไร

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

เรื่องนี้ท่านห้ามเพราะไม่ต้องการให้ทำชามแตก การกินซ้อนชามหรือซ้อนจานหลายๆ ใบ ถือเป็นการกระทำที่ตั้งอยู่ในความประมาท ผู้ใดตั้งอยู่ในความประมาท ผู้นั้นจะได้รับความเสียหาย พิณาศตามมาไม่อย่างไรก็อย่างหนึ่ง เช่น การกินข้าวซ้อนชามซ้อนจานกันหลายใบ ก็อาจจะทำให้จานชามตกแตกเสียหายได้โดยง่าย ในฐานะที่เป็นปุถุชน เรามักคิด มักทำอะไรไม่รอบคอบเป็นไปในทางประมาทเลินเล่อได้เสมอ และบ่อยครั้งเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยอาศัยความรู้สึกนึกคิดคนองล้าพองใจ ความคิดแบบโลดโผน มีการคิดการกระทำอะไรๆ มากมายหลายอย่างของคนเราที่ไม่มีประโยชน์เลย หรือมีประโยชน์น้อยมากต่อการพัฒนาชีวิต เช่น การแข่งรถเพื่อเอาความเร็ว หรือการปั่นปายหน้าผา ภูเขาสูง เป็นการแข่งขันที่ตั้งอยู่ในความประสาท ไม่ค่อยมีประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิตต่อสุขภาพกายใจสักเท่าใดนักเลย เมื่อเปรียบเทียบกับการแข่งขันอย่างอื่น ๆ เช่น การเดินเร็ว การว่ายน้ำ การปั่นจักรยาน เป็นต้น คนเราอาจคิด อาจทำอะไรเพื่อความสุข และเพื่อความตื่นเต้นบ้างในชีวิต แต่สิ่งนั้นควรตั้งอยู่บนความไม่ประมาท จึงจะคุ้มค่า หากพลาดท่าบาดเจ็บพิการไปแล้ว จะไม่คุ้มกับที่ได้เกิดมาเป็นคนกับเขาชาติหนึ่ง

23. ห้ามขี้นิ้วไปที่พระ

คนโบราณห้ามขี้นิ้วไปที่พระ นี่เป็นข้อห้ามที่เชื่อว่าทุกๆ คน คงจะเคยได้ยินและเคยถูกห้ามกันมาบ้างแล้วโบราณท่านห้ามใครๆ ขี้นิ้วไปที่พระ หาไม่แล้วนิ้วจะกุดจะด้วน พระที่ท่านห้ามขี้นิ้วไปนี้ รวมพระทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นพระพุทธรูป พระสงฆ์ แม้แต่พระเครื่องก็ไม่ควร ความมุ่งหมายที่แท้จริง

เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงความเคารพนับถือพระอย่างนอบน้อมอ่อนน้อมถ่อมตน การเที่ยวชี้พระองค์นั้น ใช้นิ้วชี้หรือไม่ชี้ ก็ไม่สมควรทั้งสิ้นพระเป็นสิ่งที่ตั้งอยู่ในฐานะเป็นเครื่องเคารพสักการะของชาวพุทธทั้งหลาย ถ้าจะว่าโดยหลักแล้ว ชาวพุทธจะต้องมีความเคารพนอบต่อพระพุทธเจ้า ต่อพระธรรม และต่อพระสงฆ์ ความเคารพ คือ การแสดงออกที่แสดงถึงความเป็นผู้รู้จักคุณค่าของพระ และรู้จักให้ความสำคัญและความใส่ใจเอื้อเฟื้อโดยเหมาะสม ผู้ที่มีความเคารพต่อพระ จะมีผลดังนี้

1. ทำให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
2. ทำให้เป็นคนน่ารัก
3. ทำให้มีสัมพันธ์อันดีต่อกัน
4. ทำให้มีความสุข
5. ทำให้มีความเจริญก้าวหน้า
6. ทำให้มีความสามัคคี
7. ทำให้ได้มีโอกาสเกิดในตระกูลสูง
8. ทำให้มีคนเมตตา
9. ทำให้เข้าถึงธรรมได้ง่าย
10. ทำให้ไม่มีเวรภัย
11. ทำให้ไม่มีความทุกข์ความเดือดร้อน
12. ทำให้ไม่เสื่อมจากคุณธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

24. ห้ามกินกับข้าวมาก

คนโบราณห้ามกินกับข้าวมาก ถ้าใครกินกับมาก (กับ = กับข้าว) จะเป็นตานขโมยเรื่องกินกับมากนี้ ท่านห้ามเฉพาะเด็กๆ เพราะโรคตานขโมย เป็นโรคที่เกิดขึ้นกับเด็กเล็กๆ ที่เป็นโรคตานขโมย จะมีอาการปวดท้อง ซึมหงอย พุงป่อง ก้นปอด กินจุแต่ไม่อ้วนเป็นโรคตานขโมย

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

โบราณท่านสอนให้รู้จักกินใช้ประหยัด ไม่ให้กินสุรุ่ยสุร่าย เพราะกินให้ประหยัด จะทำให้มีเหลือไว้เผื่อแผ่คนอื่นได้ และมีเหลือไว้กินเมื่ออนาคตกาลข้างหน้าด้วย โบราณจะสอนไว้มากเรื่องกินใช้ให้ประหยัด จนปรากฏในสุภาษิต สำนวนไทย คำพังเพยมากมายหลายแห่ง เช่น

1. อย่าเป็นกระเชอกันร้ว แปลว่า อย่าสุรุ่ยสุร่ายให้รู้จักประหยัดอดออม
2. อย่าเป็นคนกันถุงร้ว แปลว่า อย่าเป็นคนไม่รู้จักเก็บรักษาทรัพย์ไว้ จงเป็นคนเก็บรักษาทรัพย์ที่หามาได้ให้คงอยู่
3. จงนุ่งเจียมท่มเจียม แปลว่า ใช้เสื้อผ้าไม่แพงเกินฐานะของตน
4. ตามใจปากมากหนี่ แปลว่า เห็นแก่กินยอมสิ้นเปลืองมากจนอาจถึงกับเดือดร้อนได้
5. นกน้อยทำรังแต่พอตัว แปลว่า คนที่มีฐานะต่ำต้อยควรทำอะไรให้พอเหมาะแก่ฐานะของตน ไม่ทำการเกินตัว
6. ปลุกเรือนพอตัว ทิวหิวพอเกล้า แปลว่า ทำสิ่งใดให้พอเหมาะพอสมแก่ฐานะของตน
7. เห็นช้างซื้ออย่าซื้อตามช้าง แปลว่า อย่าเลียนแบบคนใหญ่คนโต เพราะเราไม่มีกำลังทรัพย์พออย่างเขา

25. ห้ามเคาะปากหม้อข้าว

โบราณห้ามนี้ภรรยา อย่าเคาะปากหม้อข้าว ถ้าใครเคาะก็จะโดนดุ เพราะแม่พระโพสพจะเสียใจหรือไม่พอใจ ทำนาในครั้งต่อไป จะไม่ได้ข้าวเท่ากับทำนาเปล่าๆ ไม่ได้ผล ไม่ได้ประโยชน์อะไร การเคาะปากหม้อข้าวนี้ มักจะเกิดในตอนไหน จะเกิดในตอนที่เราตักข้าวแล้วข้าวสุกติดทัพพีเป็นจำนวนมากๆ จนต้องเคาะออกเสียบ้าง มิฉะนั้น เราจะตักอีกไม่ได้

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

คนโบราณท่านห้ามไว้แบบนี้ เพราะมีอุบายจะสอนให้รู้จักรักษาหม้อข้าวไว้จะได้ใช้หุงต้มกินไปอีกนานๆ หม้อที่ถูกเคาะปากอยู่บ่อยๆ ไม่นานก็จะบิ่นจะแตกไป ถ้าเป็นหม้อดิน จะแตกเอาโดยง่าย บ้านที่หุงข้าวด้วยหม้อดิน เพื่อรักษาสุขภาพนั้น ห้ามใช้ทัพพีเคาะปากหม้อเป็นเด็ดขาด เพราะหม้อดินจะแตกง่าย อีกอย่างหนึ่ง การเคาะปากหม้อข้าวนี้ ถือเป็นกิริยาที่หยาบ มิใช่ผู้ดี ถ้าผู้ชายบ้านไหนกินข้าวชอบเคาะปากหม้อแสดงว่าหยาบ มิใช่คนละเอียด ทำการใดไม่สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี ต้องมีปัญหาให้แก้ไขเสมอ และถ้าผู้หญิงบ้านไหนชอบเคาะปากหม้อ แสดงว่าเป็นคนห่าม กระด้าง ยากที่จะเอาดีได้ ไม่มีใครอยากจะได้ไว้เป็นคู่ครอง เพราะคงจะไม่สามารถดูแลบ้านเรือนได้เรียบร้อย ไม่อาจสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ครอบครัวได้ เก่งแต่จะสร้างความอับอายขายหน้าให้เห็นอยู่เสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

26. ห้ามต้มไข่ในหม้อข้าว

คนโบราณท่านกล่าวว่า อย่าต้มไข่ในหม้อข้าว หากฝาฝืนจะเกิดความจัญไร ความชั่วร้าย ความไม่ดี ทั้งปวงบรรดามีในโลกนี้ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ ไม่มีใครอยากพบเจอ เพราะฉะนั้นอย่าต้มไข่ในหม้อข้าว

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

คนโบราณห้ามต้มไข่ในหม้อข้าว เพราะมีเหตุผล 2 ประการ คือ

1. ไม่ต้องการให้ข้าวบูดเร็ว การต้มไข่ในหม้อข้าว ถ้าไข่แตก ก็จะทำให้ข้าวบูดเร็ว ยิ่งถ้าต้มไข่ไปละก็ ไข่จะแตกทุกครั้ง เพราะไข่ไก่เปลือกบาง เปราะง่าย โดนแรงเดือดกระทะแตกก็แตกแล้ว
2. ข้าวสกปรก เพราะเปลือกไข่สกปรก อาจจะติดเชื้อได้

27. ห้ามนั่งนอนตรงชื่อบ้าน

คนโบราณห้ามไว้ว่า อย่านั่งนอนตรงชื่อบ้าน ผู้ฝ่าฝืนจะต้องถูกผีเข้าได้ง่าย หรือไม่ก็จะปวดศีรษะ ปวดตามเนื้อตามตัว ชื่อบ้าน ก็คือไม้เครื่องบนที่ยึดเสาด้านขวาง ซึ่งรับน้ำหนักมากพอสมควร ถ้าใครไปนั่งไปนอน อยู่บริเวณนี้ ก็จะมีนั่งนอนอย่างไม่เป็นสุข เพราะอาจจะถูกผีสิงตอนไหนก็ได้ อาจปวดศีรษะ ปวดเนื้อตัว ร่างกายขึ้นมาโดยไม่มีสาเหตุก็ได้ เมื่อรู้เช่นนี้ จึงไม่ควรนั่งนอนตรงบริเวณชื่อบ้าน เรื่องนี้ศาสตร์เกี่ยวกับฮวงจุ้ย ก็ห้ามไว้เหมือนกัน คือห้ามนั่งอยู่ใต้ชื่อบ้าน ใครนั่งอยู่ตรงชื่อบ้านนานๆ อาจจะรู้สึกปวดหัวเวียนศีรษะ เพราะเหมือนมีของหนักๆ กองทับอยู่บนหัวตลอดเวลา

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

การนั่งนอนในบริเวณชื่อบ้าน นับว่าน่าหวาดเสียว เพราะชื่อบ้านต้องแบกรับน้ำหนักส่วนบนไว้ มาก ถ้าหากชื่อเกิดชำรุดตกลงมาถูกศีรษะใครเข้า ก็อาจจะถึงปางตาย หรือตายคาที่ บางทีเพียงแค่มองขึ้นไป บนชื่อ ก็น่าหวาดเสียวแล้ว ผู้ที่นั่งนอนอยู่ใต้ชื่อ จะรู้สึกกังวลว่า ถ้าชื่อตกลงลงมาใส่หัวตัวเองจะรับไหวหรือไม่ ถ้ารับไม่ไหวแล้วจะหลบทันหรือไม่ ดังนั้น การที่โบราณห้ามไว้เช่นนั้น ก็เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้

28. ห้ามนำสิ่งที่อยู่ในวัดมาไว้ในบ้าน

คนโบราณสิ่งที่เป็นของวัดทุกอย่าง โบราณท่านห้ามนำมาไว้ในบ้าน โดยเด็ดขาด ถ้าไม่เชื่อจะเกิดความอับอาย เรื่องนี้คนไทยถือกันมาก ทุกคนจะต้องไม่เอาของวัดมาไว้ในบ้าน ใครนำของวัดมาเป็นของส่วนตัว จะถูกประณามหยามเหยียด และจะต้องมีอันเป็นไปไม่วันใดก็วันหนึ่ง

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

คนโบราณห้ามเด็ดขาดว่า อย่านำของวัดมาไว้ในบ้าน จะโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม ทั้งนี้เพื่อ

1. เตือนชาวบ้านมิให้ลักของวัด อันเป็นของส่วนรวมมาเป็นของตน สิ่งใดเป็นของส่วนรวม ทุกคนควรช่วยกันรักษาไว้ เพื่อประโยชน์สาธารณะ
- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ป้องกันการทำบาป โดยโลกหรือโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของชาวบ้าน เพราะบาปอกุศลนั้นมีจริง ใคร ทำชั่ว ย่อมได้ชั่ว ความชั่วที่ท่าเกี่ยวกับวัด หรือพระนั้นรุนแรงนัก รุนแรงเกินกว่าจะรับได้

29. ห้ามเล่าความฝัน ห้ามฟังวิหุ ตอนกินข้าว

คนโบราณกล่าวไว้ว่า ห้ามพูดหรือเล่าความฝันในเวลาที่ยากินข้าว ใครขึ้นเล่าเรื่องร้ายๆ ที่ฝันเมื่อคืนหรือ ค่อนแจ่มก็จะกลายเป็นจริง ทำให้ตนเองต้องได้รับความทุกข์ ความเดือดร้อนในเร็ววันนี้ เพราะเมื่อเราเล่าไป ด้วยกินข้าวด้วย ก็เหมือนกับเรากลืนสิ่งนั้นลงไปด้วยพร้อมกัน จึงเป็นเหตุให้ฝันนั้นกลายเป็นจริงขึ้นมา

ส่วนคนโบราณห้ามฟังวิหุ ตอนเวลากินข้าว เพราะหากฟังนิยายตลกๆ อาจจะทำให้ลืมข้าวได้ เพราะฉะนั้นก่อนจะกินข้าว ควรปิดวิหุก่อนทุกครั้ง

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เราลืมอาหาร เพราะเมื่อเราทานไปด้วยพูดคุยไปด้วย อาจเกิดอันตรายได้ ช่วงเวลากินข้าว รับประทานอาหาร ควรเป็นช่วงเวลาแห่งความสุข กินข้าวอย่างมีความสุข จะช่วยให้รสชาติ ของอาหารอร่อยขึ้นด้วย การเล่าความฝัน หรือฟังวิหุ ในขณะที่กินข้าวอยู่นั้น อาจเป็นเหตุให้ทานข้าวไม่อร่อย และอาจทำให้ผู้อื่นรำคาญได้ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องไม่สมควร ความฝันมีเรื่องราวต่างๆ อาจมีเรื่องไม่สมควรเล่า เมื่อเราเอามาเล่า อาจดูไม่เหมาะสม เป็นการเสียมารยาทในการรับประทานอาหาร อันที่จริงนั้น การกิน อาหารที่ดี ควรกินอย่างสงบ สงบใจอยู่ในเรื่องอาหารกินให้มีความสุข ถ้าจะพูดคุยก็อาจพูดคุยในเรื่องของความ อร่อย จะทำให้กินอาหารอร่อยขึ้นอีกด้วย

30. ห้ามเดินทางเมื่อจิ้งจกร้องทัก

คนโบราณกล่าวไว้ เมื่อเราจะเดินทางไปไหนมาไหนหรือทำอะไรอยู่ ถ้าได้ยินเสียงจิ้งจกร้อง แสดงว่า จิ้งจกมาทักเรา นั้นหมายถึงกลางร้ายกำลังจะมาเยือน เราควรมีความระวังตัวให้มากขึ้น หรือถ้าเป็นไปได้ควร งดหรือหยุดเสียเลยก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้ามีโครงการจะเดินทางไปไหน ก็ให้ชะลอไว้ก่อนอย่าเพิ่งออกไป หาไม่แล้วจะเกิดอุบัติเหตุเป็นอันตรายต่อเราได้จิ้งจกเป็นสัตว์ที่บอกกลางร้ายได้แม่นยำนัก

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

คนโบราณสอนให้คนเรารู้จักระมัดระวังตัว มิให้ประมาท คิดไปไหนมาไหนก็ให้คิดให้รอบคอบอีกสักที หนึ่งก่อนจะดีไหม การเดินทางและสิ่งที่คิดจะไปทำ จะได้เกิดความเรียบร้อยเป็นผลดีไม่ผิดพลาด ล้มเหลวเรื่อง ความไม่ประมาทนั้นเป็นหลักใหญ่ในการดำเนินชีวิต พระพุทธโฆษาจารย์ที่สั่งสอนพระสาวก ก็คือให้ตั้งตน อยู่ในความไม่ประมาท คนเราควรไม่ประมาท

31. ห้ามตั้งศาลพระภูมิใต้เงาบ้าน

คนโบราณบอกว่าการตั้งศาลพระภูมิไว้ในบริเวณบ้านนั้น โบราณมีข้อห้ามอยู่ว่า ไม่ให้ตั้งศาลพระภูมิไว้ ใต้เงาเรือน โดยมีความเชื่อว่าศาลพระภูมินั้นมีภูมิเทวดาหรือเจ้าที่เจ้าทางสิงสถิตอยู่ และเทวดานั้นจะคอยปก ปกรักษาไม่ให้สิ่งเลวร้าย เข้ามากล้ากรายทำอันตรายคนในบ้านได้ หากเรือนหลังใดตั้งศาลพระภูมิไว้ใต้เงา เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรือน ก็เท่ากับว่าผู้คนภายในบ้านอยู่สูงกว่า และไม่เคารพต่อเทวดาหรือเจ้าที่เจ้าทางที่ตนนับถือ จะเหตุให้เกิด อาเพศต่างๆ นานาจนผู้คนในบ้านนั้น ไม่มีความเจริญรุ่งเรือง ขาดโชคกลาง ทำการสิ่งใดก็ไม่ประสบความสำเร็จ เจ็บป่วยกระเสาะกระแสะ มีแต่สิ่งไม่ดีเข้ามาในชีวิตเป็นประจำ

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

คนโบราณสอนอย่างนั้น ก็เพื่อป้องกันไม่ให้ตั้งศาลพระภูมิไว้ใกล้เรือนมากจนเกินไป เพราะอาจจะทำให้เกิดอันตรายต่างๆ ได้ เช่น เวลาจตุรุษเทียนไหว้ศาล ควันธูปที่จุดไหว้ศาลจะก่อให้เกิดมลพิษหรือสร้างควม รำคาญแก่คนภายในบ้าน หรืออาจเกิดไฟไหม้บ้านเรือน อันเกิดจากรูปเทียนที่จุดไหว้นั้นก็ได้ ฉะนั้นควรตั้งศาล พระภูมิไว้ในที่ที่เหมาะสม ห่างจากตัวบ้านพอสมควร เพื่อป้องกันอันตรายดังที่กล่าวแล้ว

32. ห้ามเด็กๆ วิ่งเล่นบนบ้าน หรือเล่นเงาตนเองในตอนกลางคืน เพราะผีจะเอาไปโยนทะเล

คนโบราณกล่าวไว้ว่า อย่าให้เด็กวิ่งเล่นบนบ้านหรือเล่นเงาตนเองในตอนกลางคืน เพราะผีจะเอาไป โยนทะเลในตอนกลางคืน เพราะผีบ้านผีเรือนที่คอยรักษาอยู่นั้น จะทำให้ท่านไม่สบายใจ เพราะอยู่ไม่เป็นสุข และเป็นเหตุให้ท่านหนีไปไม่ค่อยรักษาดูแลให้ เมื่อไม่มีผีบ้านผีเรือนคอยคุ้มครองรักษาแล้ว สิ่งไม่ดี เช่น ภูต ผี วิญญาณชั่วร้าย ทั้งหลาย จะเข้ามารบกวนทำร้ายผู้คนในบ้านได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความวุ่นวายต่างๆ ตามมาอีก มากมายกายกอง

ความมุ่งหมายที่แท้จริง

ช่วงเวลากลางคืน เป็นเวลาแห่งความสงบ ผู้คนต้องการพักผ่อนอย่างเต็มที่หลังจากที่เหนื่อยกันมาทั้ง วัน จึงห้ามไม่ให้เด็กๆ วิ่งเล่นบนบ้าน หรือเล่นเงาตนเองในตอนกลางคืน หรือส่งเสียงดังในยามค่ำคืน เพราะ เป็นการรบกวนผู้อื่นในยามพักผ่อนหลับนอน ซึ่งจะทำให้เขาเกิดความรำคาญเอาได้ ไม่เฉพาะแต่ผู้คนในบ้าน ของพวกเขาเด็กๆ เท่านั้น ที่ต้องการความสงบในการพักผ่อน แม้คนบ้านใกล้เรือนเคียงก็ต้องการเช่นกัน บ้านไหน มีเด็กๆ จึงไม่ควรปล่อยให้วิ่งเล่น ถ้าเราไม่รำคาญ คนบ้านอื่นอาจรำคาญก็ได้ เด็กควรนอนตั้งแต่หัวค่ำ เพราะ จะทำให้ไม่นอนตื่นสาย และไม่เสียสุขภาพ เด็กที่นอนหัวค่ำจะมีสุขภาพดีอารมณ์แจ่มใส ที่สำคัญการวิ่งเล่น ตอนกลางคืน อาจได้รับอุบัติเหตุ ไม่ว่าจะเป็นพลัดหกล้ม ทำให้แขนขาหักได้ หรือแม้แต่เหยียบของแหลมคม ซึ่งล้วนแต่เป็นอันตรายทั้งสิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารการพัฒนาและการอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง ได้ดำเนินโครงการทดลอง และโครงการนำร่อง โดยมีหลักสูตรอบรมระยะสั้น จำนวน 4 หลักสูตร คือ การทำอาหารว่างเพื่อสุขภาพ และสำหรับทุกคนในครอบครัว การปลูกผักยอด ผักกระถาง และการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และการจัดสวนหินเพื่อสุขภาพ และสิ้นสุดโครงการเพียงแคโครงการทดลอง โครงการนำร่อง ส่วนโครงการสาธิต และโครงการเต็มรูปแบบ ไม่ได้ดำเนินการทำวิจัยต่อ เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในปีที่ 2 ทั้งนี้ โครงการทดลอง และโครงการนำร่อง ที่ผู้วิจัยได้เปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้น หลังจากผู้สูงอายุปลูกผัก, ทำไอศกรีมไว้รับประทานเอง และปลูกดอกไม้ (ดอกดาวเรือง) สามารถลดรายจ่าย ได้เดือนละ 300-500 บาทต่อเดือน และมีรายได้จากการจำหน่ายดอกไม้ในวันพระ และผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตดีขึ้น เพราะหลังจากการอบรมปฏิบัติการแต่ละหัวข้อ ก่อนจะกลับบ้านทุกครั้งมีกิจกรรมสันทนาการ แทรกการอบรม คือ การร้อง การร้องเพลงเป็นต้น การจัดสวนหินเพื่อสุขภาพ ทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกายที่ดี เพราะได้มาออกกำลังกาย และเดินนวดฝ่าเท้า ทำให้เกิดการผ่อนคลาย และผู้วิจัยได้รวบรวมกุศโลบายท้องถิ่นของชาวบ้าน ชาวจังหวัดชุมพรเพื่อเป็นคำเตือนไว้สอนลูกหลานต่อไป

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการดำเนินงาน / ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการวิจัย

ผลการดำเนินงาน

1. ผู้สูงอายุได้พิจารณาเลือกความต้องการการอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง
2. ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมอบรมหลักสูตรระยะสั้น
3. มีการทำกิจกรรมสันทนาการ เพื่อการผ่อนคลาย
4. ผู้สูงอายุ ได้เล่าเรื่องราวในอดีต เพื่อการเก็บกุศโลบาย

ผลลัพธ์

1. ผู้สูงอายุได้เตรียมตัวในการเตรียมความพร้อมเข้าร่วมอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง
2. ผู้สูงอายุมีความมั่นคงในชีวิต
3. ผู้สูงอายุนำความรู้ที่ได้จากอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเองไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 87
4. ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดี จากการทำกิจกรรมสันทนาการ และการเล่าเรื่องราวในอดีต
5. ผู้สูงอายุมีความสุขเนื่องได้เล่าเรื่องราวในอดีต มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ที่สาธารณชนได้รับ

1. ผู้สูงอายุในจังหวัดชุมพร มีการเสริมสร้างทักษะของผู้สูงอายุให้อยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่า โดยการเข้าร่วมอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง
2. ได้มีการเตรียมความพร้อมเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ ช่วยเหลือตัวเองได้ มีสุขภาพที่ดี การเป็น Active Aging
3. ผู้สูงอายุในจังหวัดชุมพร สามารถนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข
4. ได้มีการจัดการความรู้ เป็นคลังสมองให้แก่จังหวัดชุมพร (Think Tank) เพื่อนำมาเป็นข้อมูลการศึกษาประวัติศาสตร์ (จากการเล่าเรื่องราวในอดีต เพื่อแก้ไขปัญหาปัจจุบัน) ในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายการพัฒนาจังหวัดชุมพร และได้รูปแบบการบริหารการพัฒนาและการอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง

5.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

รูปแบบการบริหารการพัฒนาและการอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง ดังนี้

1. ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ สายตาไม่ค่อยดี ไม่สามารถเขียน หรือทำเครื่องหมายเพื่อเลือกความต้องการจัดกิจกรรมตามความต้องการได้ การแก้ไข้ปัญหา คณะผู้วิจัยได้เปลี่ยนจากการให้ผู้สูงอายุอ่าน และเลือกความต้องการ เป็นการให้หัวหน้าโครงการ อ่าน อธิบาย และยกมือเลือกกิจกรรมตามความต้องการ
2. สามารถต่อยอดรูปแบบการบริหารการพัฒนาและการอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง ในการจัดโครงการสาธิต และโครงการเต็มรูปแบบได้ และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้นำเสนอแก่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดชุมพรได้
3. ผู้สูงอายุบางคนติดบ้าน มาร่วมกิจกรรมได้ไม่เต็มเวลาที่จัดสรรให้ (เกิดอาการเป็นหวัดบ้าน)
4. ผู้สูงอายุมีภาระกิจต้องรับหลานที่โรงเรียน ทำให้ร่วมกิจกรรมได้ไม่เต็มที่
5. เกิดพายุฝน น้ำท่วม เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางมาร่วมกิจกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

สรุปผลผลิตงานวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารการพัฒนาและการอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง ได้ดำเนินโครงการทดลอง และโครงการนำร่อง โดยมีหลักสูตรอบรมระยะสั้น จำนวน 4 หลักสูตร คือ

1. การทำอาหารว่างเพื่อสุขภาพ และสำหรับทุกคนในครอบครัว
2. การปลูกผักยอด ผักกระถาง และการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์
3. การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ
4. การจัดสวนหินเพื่อสุขภาพ

และสิ้นสุดโครงการเพียงแคโครงการทดลอง โครงการนำร่อง ส่วนโครงการสาธิต และโครงการเต็มรูปแบบ ไม่ได้ดำเนินการทำวิจัยต่อ เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในปีที่ 2 ทั้งนี้ โครงการทดลอง และโครงการนำร่อง ที่ผู้วิจัยได้เปิดอบรมหลักสูตรระยะสั้น หลังจากผู้สูงอายุปลูกผัก, ทำไอศกรีมไว้รับประทานเอง และปลูกดอกไม้ (ดอกดาวเรือง) สามารถลดรายจ่าย ได้เดือนละ 300-500 บาทต่อเดือน และมีรายได้จากการจำหน่ายดอกไม้ในวันพระ และผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตดีขึ้น เพราะหลังจากการอบรมปฏิบัติการแต่ละหัวข้อ ก่อนจะกลับบ้านทุกครั้งมีกิจกรรมสนทนากัน แทรกการอบรม คือ การร้อง การร้องเพลงเป็นต้น การจัดสวนหินเพื่อสุขภาพ ทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกายที่ดี เพราะได้มาออกกำลังกาย และเดินนวดฝ่าเท้า ทำให้เกิดการผ่อนคลาย และผู้วิจัยได้รวบรวมกลไลบายท้องถิ่นของชาวบ้าน ชาวจังหวัดชุมพรเพื่อเป็นคำเตือนไว้สอนลูกหลานต่อไป

ตามแบบยืนยันผลผลิตงานวิจัยที่เสนอของงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กลุ่ม 1 การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างและสะสมองค์ความรู้ที่มีศักยภาพเพิ่มขึ้นโดยมุ่งเน้นการวิจัยทั้งงานวิจัย พื้นฐาน/งานวิจัยประยุกต์/และการพัฒนาทดลอง

โครงการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารการพัฒนาและการอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง ได้ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติที่ปรากฏในฐานข้อมูล TCI ได้รับการตอบรับการนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยทักษิณ ในงานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 29 ประจำปี 2562 ในระหว่างวันที่ 9-10 พฤษภาคม 2562 บัดนี้ การพิจารณาบทความนี้ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว จึงขอแจ้งผลการพิจารณาผลงาน เรื่อง รูปแบบการบริหารการพัฒนาและการเปิดหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง ได้รับการพิจารณาให้นำเสนอเป็นภาคโปสเตอร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- Honadle, G. and Klauss, R. (1979). *International Development Administration Implementation Analysis for Development Projects*. U.S.A. pp. 21-47.
- Earl, M.K. (1977). *Designing and Managing Basic Agricultural Programs*. Indiana University International Development Institute. *Economic Development and Cultural Change*, 17. pp.483-500.
- Harvey, M.C. (1969). *The Development project as a Natural Experiment: The Comilla, Pakistan projects*, *Economic Development and Cultural Change*, 17. p.113.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรมการทำอาหารว่างเพื่อสุขภาพ สำหรับทุกคนในครอบครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปลูกผักยอด ผักกระถาง และการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดสวนหินเพื่อสุขภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 64.26/ว 0082

สถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง

ต.บ้านพร้าว อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง 93210

20 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ตอบรับการนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยทักษิณ

เรียน นางจิราพร หาญกลับ

ตามที่ท่านได้ลงทะเบียนเข้าร่วมเสนอผลงานวิจัย ในงานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 29 ประจำปี 2562 ในระหว่างวันที่ 9-10 พฤษภาคม 2562 บัดนี้ การพิจารณาบทความได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว จึงขอแจ้งผลการพิจารณาผลงาน เรื่อง รูปแบบการบริหารการพัฒนาและการเปิดหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง ได้รับการพิจารณา ให้นำเสนอ เป็นภาคโปสเตอร์ ภายหลังจากปรับปรุงแก้ไข ขอให้ท่านยืนยันการเข้าร่วมนำเสนอผลงาน ผ่านระบบออนไลน์ <http://sc.sci.tsu.ac.th/tsucon29/> และลงทะเบียน โดยปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดพิมพ์ให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนด ของการประชุมวิชาการระดับชาติ ภายในวันที่ 15 มีนาคม 2562

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.วันฉก ดิษสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ปฏิบัติหน้าที่แทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

โทรศัพท์ 081-5467304 / 086-4815005

โทรศัพท์/โทรสาร 074-609655 E-mail : conferencrdf.tsu@gmail.com

หมายเหตุ :

- 1) ท่านยืนยันการนำเสนอ และส่งหลักฐานการชำระเงินให้เสร็จสิ้น ภายในวันที่ 15 มีนาคม 2562 หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวฝ่ายวิชาการจัดการประชุมจะถือว่าท่านสละสิทธิ์ การเข้าร่วมประชุมไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น
- 2) สำหรับช่วงเวลาแนะนำเสนอผลงาน ท่านสามารถตรวจสอบได้ที่เว็บไซต์ <http://sc.sci.tsu.ac.th/tsucon29/> ได้ตั้งแต่วันที่ 12 เมษายน 2562 เป็นต้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 29 ประจำปี 2562

วิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
Research and Innovation for Sustainability Development

ขอมอบเกียรติบัตรนี้เพื่อแสดงว่า

จิราพร ชาญกลีบ

ได้เข้าร่วมนำเสนอผลงานวิจัยภาคโปสเตอร์

รูปแบบการบริหารการพัฒนาและการเปิดหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง

ณ โรงแรมสยามออเรียนทัล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ให้ไว้ ณ วันที่ 10 พฤษภาคม 2562

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย ชำนิ)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 29 ประจำปี 2562

วิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

Research and Innovation for Sustainability Development

วันที่ 9-10 พฤษภาคม 2562

ณ โรงแรมสยามออเรียนทัล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

๕๐ ปี มหาวิทยาลัยทักษิณ
50th TSU Anniversary

จัดทำโดย

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

ISBN 978-974-474-069-4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- P171 การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัยสร้างสรรค์ ชุด ฮารีบาไล
ฉนวน ชาญชัย 692
- P172 ศึกษาวิธีการขับร้องและการถ่ายทอดอารมณ์เพลงของ เปาวลี พรพิมล ในบทเพลงประกอบภาพยนตร์ พุ่มพวง
สุรสิทธิ์ ศรีสมุทร 694

Session สังคมศาสตร์

- P173 รูปแบบการบริหารการพัฒนาและการเปิดหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง
จิราพร หาญกลับ 698
- P174 การรับรู้คุณภาพบริการนวดไทยเพื่อสุขภาพ คลินิกนวดแผนไทยประยุกต์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหิดล
ณัฐนันท์ ศรีรักษ์ 700
- P175 มาตรการป้องกันและแก้ไขในการซื้อสินค้าผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์
ธนากร โกมลวานิช 702
- P176 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมธุรกิจรับเลี้ยงและดูแลเด็ก
นพวิชญ์ ศรีสุวรรณ 704
- P177 แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนบ้านไม้ฝาด
อำเภอเสีงา จังหวัดตรัง
ผ่องศรี พัฒนมนิ่ง 706
- P178 การตั้งศูนย์ในสังคมที่เปลี่ยนผ่าน
วรพีชชา คำทา 708
- P179 การสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยกระบวนการจัดการความรู้ในการรวมกลุ่มผลิตเครื่องแกงของหมู่บ้านน้ำจั้น ตำบล
อ่าวลึกเหนือ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่
วัลลภา อินทรรงค์ 710
- P180 ภูมิปัญญาอาหารพื้นบ้านจากปลาท้องถิ่นของชุมชนสองฝั่งคลองปากประ
วิจิตรา ออมรวีระชัย 712

Session เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ

- P181 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อไข่ไก่ของร้านค้าปลีก ประเภทโชห่วย กรณีศึกษา อำเภอทุ่งสง
จังหวัดนครศรีธรรมราช
กรกมล ศุขวรรณ 716
- P182 ต้นทุนต่อหน่วยของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง
กฤตยาภรณ์ บุญเดช 718
- P183 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการเกสต์เฮาส์ ในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตเทศบาลเมืองป่าตอง
จังหวัดภูเก็ต
กัลยรัตน์ สุขชาติศรี 720
- P184 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเงินของผู้สูงอายุในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา
บุษกร ถาวรประสิทธิ์ 722
- P185 การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ทุพพลภาพจังหวัดสงขลา
บุษกร ถาวรประสิทธิ์ 724
- P186 การคอร์ปชั่นและความเหลื่อมทางรายได้ กรณีศึกษาต่างประเทศ
พงศ์ภักดิ์ แซ่เสี้ยว 726

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

P173

รูปแบบการบริหารการพัฒนาและการเปิดหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง

จิราพร หาญกลับ¹ และรัชนีวรรณ แดงวิไลลักษณ์¹

บทคัดย่อ

รูปแบบการบริหารการพัฒนาและการเปิดหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนา และการอบรมหลักสูตรระยะสั้น แก่ผู้สูงอายุ และเพื่อเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยจะรับสมัครผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการทดลอง จำนวน 50 คน โครงการทดลองการอบรมหลักสูตรระยะสั้น จำนวน 4 หลักสูตร เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 80 และสามารถพึ่งพาตนเองได้ หลังจากผ่านโครงการทดลองแล้ว จะดำเนินการในขั้นตอนโครงการนำร่อง โครงการสาธิต และโครงการเต็มรูปแบบ เพื่อให้ได้รูปแบบการศึกษาและการเปิดหลักสูตรระยะสั้น แก่ผู้สูงอายุได้ตามความต้องการ และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินโครงการทดลอง และโครงการนำร่อง หลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ จำนวน 4 หลักสูตร คือ การทำอาหารว่างเพื่อสุขภาพ การปลูกผักกระถาง การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และการจัดสวนหินเพื่อสุขภาพ ทั้งนี้สามารถลดรายจ่าย ได้เดือนละ 300-500 บาท ต่อเดือน และมีรายได้จากการจำหน่ายดอกไม้ด้วย

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารการพัฒนา หลักสูตรระยะสั้น และผู้สูงอายุ

¹ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน งานแผนงาน สจล. วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ ชุมพร 86160
 เอกสาร Policy Analyst, KMIP, PCC, 86160, Thailand เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Model of Administration Development and Short Courses to Aging for self – reliance

Jiraporn Harnklap^{1*} and Ratchaneewan Dangwilailux¹

Abstract

Model of Administration Development and Short Courses to Aging for self – reliance. The objective was to study model of administration development and short courses to aging. And aging a feedback policy. The welfare of the aging this research was conducted. The recruitment of seniors participating in the trial of 50 experimental project training program of four short courses for the aging can put that knowledge to good use and 80 % self-reliant. After the trial the pilot project will be implemented in the demonstration project and full project. To get the education model and the introduction of short courses. Aging needs and self-reliant. The research found that the researcher conducted the experiment project. And pilot projects 4 short courses for aging, healthy snacks, Planting potted vegetables, Awakening the flowers and rock gardening for health. Which can be reduced to 300-500 baht per month and monthly income from selling flowers.

Keywords : model of administration development, short courses and aging

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปค่าใช้จ่ายการดำเนินงานโครงการวิจัย

รหัสโครงการ/รหัสสัญญา.....A118-0261-007.....

แบบรายงานการใช้จ่ายเงินโครงการวิจัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

รายงานความก้าวหน้า ครั้งที่.....3.....รอบ.....12.....เดือน ประจำปีงบประมาณ.....2561.....

หน่วยงาน.....วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ จังหวัดชุมพร.....

แหล่งงบประมาณแผ่นดิน (แบบปกติ) แหล่งเงินรายได้

ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) รูปแบบการบริหารการพัฒนาและการเปิดหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุเพื่อการพึ่งพาตนเอง
(ภาษาอังกฤษ).....Model of Administration Development and Short Courses to Aging for self - reliance.....

ชื่อ-สกุลหัวหน้าโครงการวิจัยผู้รับทุน/ผู้วิจัย (อ./ดร./ผศ./รศ./ศ.) นางจิรวรร ชาญกลับ.....

รายงานในช่วงตั้งแต่วันที่.....1 ตุลาคม 2560.....ถึงวันที่.....30 กันยายน 2561.....

ระยะเวลาดำเนินการ.....1.....ปี.....เดือน ตั้งแต่วันที่.....1 ตุลาคม 2560.....ถึงวันที่.....30 กันยายน 2561.....

ข้อมูลการรายงานค่าใช้จ่ายงบประมาณโครงการวิจัย

1. การเบิกจ่ายงบประมาณ (กรณีการจ่ายเงินถ้าจ่ายงวดเดียวให้ลบข้อที่ไม่เกี่ยวข้องออก)

งวดที่ 1.....168,810.....บาท.....85.....% วันที่ได้รับอนุมัติให้เบิกจ่ายเงิน (ป/ว/ด).....5 ม.ค. 61.....

งวดที่ 2.....29,790.....บาท.....15.....% วันที่ได้รับอนุมัติให้เบิกจ่ายเงิน (ว/ด/ป).....1 มิ.ย. 61.....

2. สรุปงบประมาณค่าใช้จ่ายที่ใช้นับตั้งแต่เริ่มทำการวิจัยถึงปัจจุบัน (จำแนกตามหมวดค่าใช้จ่าย)

หมวดค่าใช้จ่าย	งบประมาณรวมทั้งโครงการ	ค่าใช้จ่าย (บาท)	คงเหลือ
งบบุคลากร : ค่าจ้างชั่วคราว			
งบดำเนินงาน			
ค่าตอบแทน			
ค่าใช้สอย	127,280	127,280	
ค่าวัสดุ	71,320	71,320	
ค่าสาธารณูปโภค			
งบลงทุน: ค่าครุภัณฑ์			
รวม	198,600	198,600	

จิรวรร ชาญกลับ

(นางจิรวรร ชาญกลับ)

ลงนามหัวหน้าโครงการวิจัยผู้รับทุน

.....30...../.....ก.ย...../.....2561.....

จิรวรร ชาญกลับ

(นางจิรวรร ชาญกลับ)

ลงนามเจ้าหน้าที่การเงิน/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

.....30...../.....ก.ย...../.....2561.....

หมายเหตุ : นักวิจัยหรือเจ้าหน้าที่การเงินสามารถปรับหรือเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมข้อความได้ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินงาน อาทิเช่น นักวิจัยอยู่ระหว่างการดำเนินการเคลียร์ด้านเอกสารทางการเงิน หรือข้อความอื่นๆ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบให้สำนักงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลประวัติคณะผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางจिरาพร หาญกลับ
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mrs.Jiraporn Harnklap
- เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3840200185176
- หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์
อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร
17/1 หมู่ 6 ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร 86160
โทรศัพท์/โทรสาร 0-7759-1446 kchjirap@hotmail.com
- ประวัติการศึกษา

ปีการศึกษา	ระดับการศึกษา	วุฒิ	สาขาวิชา	สถาบันการศึกษา
2543	ปริญญาตรี	ศิลปศาสตรบัณฑิต	รัฐประศาสนศาสตร์	สถาบันราชภัฏ สุราษฎร์ธานี
2545	ปริญญาโท	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	รัฐประศาสนศาสตร์	มหาวิทยาลัยสงขลา นครินทร์
2557	Ph.D. Candidate	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	รัฐประศาสนศาสตร์	มหาวิทยาลัย รามคำแหง

5. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ประกอบด้วย กลุ่มวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบาย
ศาสตร์ อุดมการณ์ทางการเมือง ระบบการเมือง สถาบันทางการเมือง ชีวิตทางการเมือง สังคมวิทยาทางการเมือง
ระบบการเมือง ทฤษฎีการเมือง รัฐประศาสนศาสตร์ มติสาธารณะ ฯลฯ

6. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำ
การวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย

งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว

จिरาพร หาญกลับ. 2558. การนำนโยบายการบริหารทรัพยากรและทรัพยากรสินทางปัญญาเพื่อการพึ่งพา
ตนเองไปปฏิบัติ กรณีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร.

จिरาพร หาญกลับ. 2558. ศึกษาพฤติกรรมมนุษย์วิทยานรโดยสารประจำทาง.

รัชนิวรรณ แดงวิไลลักษณ์, จิราพร หาญกลับ, ชญานันท์ ญาณวารี, 2558. นโยบายการบริหาร
งบประมาณแบบมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาที่พึงประสงค์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รัชนีวรรณ แดงวิไลลักษณ์, จิราพร หาญกลับ, 2558. การพัฒนาองค์ประกอบการเป็นองค์การ
สมรรถนะสูงของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ.

จิราพร หาญกลับ. 2557. ศึกษาชีวิตครอบครัวชาวสวนยางพารา หมู่บ้านบ่อโกลก หมู่ที่ 4 ต.ทุ่งกง
อ.กาญจนดิษฐ์ จ.สุราษฎร์ธานี.

จิราพร หาญกลับ. 2556. ระบบความเชื่อทางศาสนาศึกษาศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์
ต.หาดทรายรี อ.เมือง จ.ชุมพร.

จิราพร หาญกลับ. 2554. ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร.

จิราพร ช่วยเหลืออม. 2545. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานเทศบาลตำบลตามทัศนะของผู้บริหาร :
กรณีศึกษาเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ประวัติผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) ดร.รัชนีวรรณ แดงวิไลลักษณ์
(ภาษาอังกฤษ) Ratchaneewan dangwilailux

ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

ประวัติการศึกษา

ชื่อย่อปริญญา	สาขา	สถาบันที่จบ	ปีที่จบ
บริหารธุรกิจบัณฑิต	การเงิน-การธนาคาร	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2539
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	นโยบายสาธารณะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	2549
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	รัฐประศาสนศาสตร์	มหาวิทยาลัยรังสิต	2559

สาขาวิจัยที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา)

สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ประกอบด้วย กลุ่มวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบาย
ศาสตร์ อุดมการณ์ทางการเมือง ระบบการเมือง สถาบันทางการเมือง ชีวิตทางการเมือง สังคมวิทยาทาง
การเมือง ระบบการเมือง ทฤษฎีการเมือง รัฐประศาสนศาสตร์ มติสาธารณะ ฯลฯ

ผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

รัชนีวรรณ จินดาชื่น. 2549. ประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา กรณีศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

รัชนีวรรณ แดงวิไลลักษณ์. 2557 . ธรรมชาติกับการบริหารสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ.

รัชนีวรรณ แดงวิไลลักษณ์. 2557. การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รัชนิวรรณ แดงวิไลลักษณ์. จิราพร หาญกลับ, ชญานันท์ ญาณวารี. 2558. นโยบายการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาที่พึงประสงค์.

รัชนิวรรณ แดงวิไลลักษณ์, จิราพร หาญกลับ. 2558. การพัฒนาองค์ประกอบการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ.

จิราพร หาญกลับ, รัชนิวรรณ แดงวิไลลักษณ์. 2558. ศึกษาพฤติกรรมมนุษย์วิทยาบรณโดยสารประจำทาง.

รัชนิวรรณ แดงวิไลลักษณ์. 2559. นโยบายอุดมศึกษาที่พึงประสงค์ของประเทศไทย, ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต.

รัชนิวรรณ แดงวิไลลักษณ์, จิราพร หาญกลับ และปัญญา แดงวิไลลักษณ์. 2560. การพัฒนาการรวมกลุ่มเชื่อมโยงอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มในรูปแบบคลัสเตอร์.

จินตนา อมรามร, รัชนิวรรณ แดงวิไลลักษณ์. 2560. การพัฒนาสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

จิราพร หาญกลับ, รัชนิวรรณ แดงวิไลลักษณ์, น้ำฝน สุริยะธรรม. 2560. ศึกษาชีวิตครอบครัวชาวสวนยางพาราหมู่บ้านบ่อโหลก ตำบลทุ่งกง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี.

Chintana Ammaramorn, Ratchaneewan Dangwilailux. 2560. The Capability Development Needs of Officers at King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Prince of Chumphon Campus

ผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ (ระดับชาติและนานาชาติ)

รัชนิวรรณ แดงวิไลลักษณ์. “ธรรมาภิบาลกับการบริหารสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ”. การประชุมวิชาการวิจัยสถาบันมหาวิทยาลัยขอนแก่น การวิจัยสถาบันเพื่อการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ครั้งที่ 2. 8 สิงหาคม 2558. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.

รัชนิวรรณ แดงวิไลลักษณ์. “การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ”. การจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ ราชภัฏสุราษฎร์ธานีวิจัย ครั้งที่ 11. 29-30 ตุลาคม 2558. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี.

รัชนิวรรณ แดงวิไลลักษณ์. “นโยบายการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาที่พึงประสงค์”. จัดการประชุมระดับชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 26. 26-29 พฤษภาคม 2559. มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง. สงขลา.

รัชนิวรรณ แดงวิไลลักษณ์. “การพัฒนาองค์ประกอบการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ”. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 26. 26-29 พฤษภาคม 2559. มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง. สงขลา.

จิราพร หาญกลับ, รัชนิวรรณ แดงวิไลลักษณ์. “ศึกษาพฤติกรรมมนุษย์วิทยาบรณโดยสารประจำทาง”. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 26. 26-29 พฤษภาคม 2559. มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง. สงขลา.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รัชนีวรรณ แดงวิไลลักษณ์, สมบูรณ์ สุขสำราญ. “นโยบายอุดมศึกษาที่พึงประสงค์ของประเทศไทย” วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ 35 ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – มิถุนายน 2559. มหาสารคาม.

รัชนีวรรณ แดงวิไลลักษณ์, จิราพร หาญกลับ และปัญญา แดงวิไลลักษณ์. “การพัฒนาการรวมกลุ่มเชื่อมโยงอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มในรูปแบบคลัสเตอร์”. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 27. 3-6 พฤษภาคม 2560. มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา.

จินตนา อมรามร, รัชนีวรรณ แดงวิไลลักษณ์ “การพัฒนาสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง”. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 27. 3-6 พฤษภาคม 2560. มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา.

จิราพร หาญกลับ, รัชนีวรรณ แดงวิไลลักษณ์, น้ำฝน สุริยะธรรม. “ศึกษาชีวิตครอบครัวชาวสวนยางพารา หมู่บ้านบ่อโผลก ตำบลทุ่งกง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 27. 3-6 พฤษภาคม 2560. มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา.

Chintana Ammaramorn, Ratchaneewan Dangwilailux “The Capability Development Needs of Officers at King Mongkut’s Institute of Technology Ladkrabang, Prince of Chumphon Campus”. The Asian Conference on Education & International Development (ACEID2017). ART CENTER KOBE, KOBE, JAPAN MARCH 26-29, 2017.

งานวิจัยที่กำลังดำเนินการ ดังนี้

- 6.1 แบบจำลองนโยบายความเป็นสากลของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อรองรับการแข่งขันในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (หัวหน้าโครงการวิจัย)
- 6.2 การศึกษาดังอบความดันแนวตั้งเพื่ออบผลปาล์มสำหรับกลุ่มเกษตรกร (ผู้ร่วมโครงการวิจัย)
- 6.3 แนวทางการกำหนดนโยบายบริหารจัดการทรัพยากรและทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อก่อให้เกิดรายได้ ศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ (ผู้ร่วมโครงการวิจัย)
- 6.4 โครงการบูรณาการจัดทำแผนรองรับยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรเป็นรายพืชเศรษฐกิจ 4 สินค้า (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และอ้อย) เพื่อผลิตพลังงานทดแทน (ผู้ร่วมโครงการวิจัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้